

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἀρχαιόταται ἐπιγραφαί, μέχρις Ὀλ. 80.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Γραμμάτων σχῆμα (1).

Οἷα δὴποτε δὲ καὶ ἂν ᾗν ἡ ἐποχὴ τῆς πρώτης εἰσαγωγῆς τῆς γραφῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὀλίγη φαίνεται ὅτι ἐγένετο αὐτῆς χρῆσις πρὸ τῶν Ὀλυμπιάδων εἰς δημοσίας ἐπιγραφάς, διότι οὐδὲν μνημεῖον ἐπιγραφικὸν σώζεται δυνάμενον μετὰ τινος πιθανότητος ν' ἀναχθῇ εἰς ἐκείνην τὴν ἀρχαιότητα. Καὶ μνημονεύεται μὲν ἡ Ἡλειακὴ ἐκεχειρία πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων ὡς μίαν ἑκατονταετηρίδα πρὸ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ἐπιγραφεῖσα ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ Ἰφίτου· ἀλλ' ἀληθέστερον φαίνεται ὅτι καὶ αὕτη ἐγράφη μετὰ τὴν ἀρχὴν τῶν Ὀλυμπιάδων (2). Ἀναφέρονται δὲ καὶ ἀρχαιόταται ἐπιγραφαὶ Βασιλέων ἐν Σπάρτῃ (3), καὶ συλλογαὶ χρησμῶν οὓς διετήρουν οἱ Βασιλεῖς (4),

(1) A. Kirchhoff, Studien zur Geschichte des griechischen Alphabets, 2te Aufl. Berlin 1867.

(2) Πaus. E, 20. — Πλούτ. Λυκ. A. — Müll. Dor. I, 130.

(3) Πλούτ. B. Ἀγῆσ. ΙΘ.

(4) Πλούτ. κ. Καλ. ΙΖ. — Ἡρόδ. ΣΤ, 57. — Müll. Dor. I, 131.

αὶ συγγραφεῖς μνημονεύουσιν ἄλλας παναρχαίους ἐπιγρ-
 ας· ἀλλ' αἱ πλεῖσται αὐτῶν εἰσὶ μεταγενέστερα ἐπινοή-
 ατα.

Περιεργοτάτη ἐπιγραφὴ εὑρεθεῖσα ἐν Λήμνῳ ἀποδίδοται
 ἀπὸ τοῦ ἐρμηνεύσαντος αὐτὴν Κ. Β. Ἀποστολίδου (4) εἰς
 τὸν ἡ' αἰῶνα π. Χ. Καὶ τὰ γράμματα μὲν αὐτῆς ἔχουσι
 τὸ σχῆμα τῶν ἀρχαιοτάτων ἐκ τῶν ἀπαντωμένων Ἑλλη-
 νικῶν, ἡ γλῶσσα δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ἐστὶν οὐχὶ Ἑλλη-
 νική, ὁ δ' ἐκδότης ἐκλαμβάνει αὐτὴν ὡς Λυδοκαρικήν, ὅπερ
 θ' ἀπεδείκνυεν ὅτι ἡ γραφὴ ἐκ Φοινίκης μεταβᾶσα εἰς τὴν
 Ἑλλάδα διὰ Καρίας, Λυδίας καὶ ἄλλων μὴ Ἑλληνικῶν
 χωρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐγκατέμεινε καὶ ἐν ταύταις,
 κοινὴν ἐχούσαις αὐτὴν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ δὴ χρω-
 μέναις αὐτῇ καὶ εἰς ἐπιγραφὰς ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς, ἃν
 ὁ ἐκδότης, ὡς φαίνεται πιθανόν, ὀρθῶς ἐξετίμησε τοῦ μνη-
 μείου τὴν ἐποχὴν.

Τῶν δὲ διατηρουμένων Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν οὐδεμία
 δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἀναβαίνουσα ἐπέκεινα τῆς 40ῆς Ὀλυμ-
 πιάδος. Τότε δὲ τὰ γράμματα ἦσαν ἤδη ποικίλου σχήμα-
 τος κατὰ τόπους, καὶ ὅσῳ ἀρχαιότερα, τόσῳ ἐμφερέστερα
 πρὸς τὰ Φοινικικὰ ἀρχαίτυπα.

Ἐξ ἀντιπαραθέσεως δὲ τῶν ἐπιγραφῶν ὅσαι μετὰ τινος
 βεβαιότητος δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προγενέστεραι τῆς
 80ῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ὧν αἱ ἀρχαιότεραι εἰσὶν αἱ αἰολο-
 δωρिकाί, δύναται νὰ ἐξαχθῇ τὸ ἐκασταχοῦ κατὰ τὴν ἐπο-
 χὴν ἐκείνην ἐν χρήσει ἀλφάβητον, καὶ τὰ διάφορα σχή-
 ματα τῶν γραμμάτων, κατατεταγμένα ἐν τῷ Πίνακι ὑπὸ
 σχ. 2.

(5) Essai d'interprétation de l'inscr. prehellénique de Lemnos, par
 le Dr. B. Apostolidés. Alexandrie d'Egypte, 1887.

Παρατηροῦμεν δ' ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἐπόμενα·

α'. Ἐν Ἀττικῇ ὁ σχηματισμὸς τῆς πρώτης στήλης τοῦ Πίνακος διετηρήθη μέχρι τῆς 75^{ης} Ὀλυμπιάδος. Ἐκτοτε δ' εἰσεχώρησε βαθμηδὸν ὁ τῆς τελευταίας διὰ τὰ γράμματα α δ ε θ μ ν ο χ. Τὸ δὲ η⁽¹⁾ καὶ τὸ υ⁽¹⁾ εἰσὶ μοναδικὰ αὐτόθι καὶ πάνυ ἀρχαῖα, ὡς μοναδικόν ἐστι καὶ τὸ ρ⁽¹⁾.

β'. Ἐν Ἰωνίᾳ δὲ διετηρήθησαν τὰ αὐτὰ περίπου γράμματα ἀπὸ Σιμωνίδου μέχρι μετὰ τὰ Μακεδονικά.

γ'. Ὡς δὲ πρὸς τὰ δωρικὰ γράμματα, δὲν δύναται νὰ ταχθῇ ἐποχὴ ὠρισμένη· ἀλλ' ἐν γένει τὰ πρῶτα ἐν ἐκάστη στήλῃ εἰσὶ τ' ἀρχαιότερα, καὶ χωροῦσι βαθμηδὸν πρὸς τὰ νεώτερα· τινὰ ὁμῶς εἰσὶ καὶ μόνον διάφοροι σύγχρονοι σχηματισμοὶ τοῦ γράμματος, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κατὰ τόπους ὑπερισχύοντες. Ἐν ᾧ ὁμῶς σχῆμά τι ἦν που ἐν χρήσει, συγχρόνως τὸ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἀπαρχαιωθέν, ἢ τὸ μεταγενεστέρως εἰς αὐτὸν εἰσαχθὲν ἦν ἀλλαχοῦ εὐχρηστον.

Εἰς τὰς Θηραϊκὰς δ' ἐπιγραφάς, αἵτινες καὶ χρονολογικῶς καὶ ἱστορικῶς εἰσὶν αἱ πλησιέσταται τῇ Φοινικικῇ γραφῇ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀγγείων καὶ τῶν νομισμάτων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, ἀπαντῶνται τὰ σχήματα τὰ μᾶλλον μακρυνόμενα τῶν κανονικῶν. Ἰδίως δὲ τὸ σχῆμα μ⁽¹⁾ ἀπαντᾶται εἰς ἐκείνας τῶν Αἰολοδωρικῶν ἐπιγραφῶν ἐν αἷς τὸ σ ἔχει σχῆμα σ⁽¹⁾, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως. Ὅπου δὲ τὸ ξ ἦν ξ⁽¹⁾, ὡς ἐν Ἑρμιόνη (6) ἐπὶ Κρησίλου, ἢ ξ⁽⁴⁾, ἐκεῖ τὸ χ ἦν χ⁽²⁾ ἢ χ⁽³⁾.

Ὡς ω δ' ἐκλαμβάνει τὸ Θ, οὐ μόνον ἐν Ἰωνικαῖς ἐπιγραφαῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν Δωρικαῖς προσέτι, οἷον ἐν ταῖς Θη-

(6) O. I. G. n. 1145, 5.

ραϊκαῖς, ὁ Κ. Κιρχόφ (7), ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (8) πρεσβεύει ὅτι
 εἰαχοῦ, οἷον ἐν Πάρῳ, τὸ ο ἐγράφετο Ω, τὸ δὲ ω ἐγρά-
 φετο Ο.

Τὸ δὲ σίγμα προσεικάζουσι «βοστρύχῳ εἰλιγμένῳ» ὁ
 Ἰϋριπίδης, καὶ «σκυθικῷ τόξῳ» ὁ Ἀγάθων, πιθανῶς ἕνεκα
 τοῦ ἐλικοειδοῦς αὐτοῦ σχήματος. Εἰς τὰς ἐκφράσεις δὲ ταύ-
 τας ἔτι ἐγγύτερον φαίνεται τὸ ἔχον καμπύλα τὰ σκέλη, ὡς
 σ⁽²⁾. ἀλλὰ τοῦτο ἦτο βεβαίως μετάπλασις τοῦ ἔχοντος αὐτὰ
 εὐθεία, ὡς σ⁽³⁾, διότι τοιαῦτα εἰσὶ καὶ τὰ τοῦ Φοινικικοῦ Schin.
 Ὁ τελευταῖος δ' οὗτος σχηματισμός, ὁ τῶν εὐθυγράμμων
 τεσσάρων σκελῶν σ⁽³⁾, εἰσαχθεὶς ἐν Ἀθήναις μόνον κατὰ
 τὴν μεταγενεστέραν ἐποχὴν, ὑπῆρχεν ἤδη ἐν Συρακούσαις
 ἐπὶ Ὀλ. 76 (9).

Ἐν γένει δὲ παρατηρητέον καὶ ὅτι ἕνεκα τῆς πολλῆς ἐπι-
 μιξίας καὶ τῶν συνεχῶν ἀναστατώσεων τῶν πληθυσμῶν,
 πολλάκις ἀπαντῶνται ἐπιγραφαὶ ἄλλην μὲν τὴν διάλεκτον,
 ἀλλὰ δ' ἔχουσαι τινῶν καὶ γραμμάτων τὰ σχήματα, οἷον
 Ἰωνικαὶ μετὰ τινῶν γραμμάτων αἰολοδωρικῶν, ἢ Δωρικαὶ
 ἀναμειγμέναι Ἰωνισμοῖς.

(7) Stud. σ. 44.

(8) Σ. 56.

(9) C. I. G. Ἀρ. 16.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ὁρθογραφία τῶν ἐπιγραφῶν πρὸ Ὁλ. 80.

Καὶ ἡ χρῆσις δέ τινων ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων διέφερε κατὰ τόπους ἐπὶ τοῦ πλείστου τῆς ἐποχῆς ταύτης. Οὕτω·

Α. Ἐν Ἀττικῇ, 1. Τὸ **Ϝ** ἦν, ἀφ' οἷου σώζονται γραφῆς μνημεῖα, ἄγνωστον.

2. Τὸ **Θ** καὶ μετὰ ταῦτα **Η**, ἐμφαίνει μέχρι τέλους τῆς ἐποχῆς τὴν δασεῖαν· οἷον **ΘΟΔΟΙ** (Σχ. 12). Ἐνίοτε ὁμοῦ παραμελεῖται· οἷον, **ΕΟΡΤΙΟΣ** (1). Τὸ δὲ Ἡτα ἐκφράζεται διὰ τοῦ **Ε**, καὶ ἐπομένως τὸ **η** διὰ τοῦ **ΕΙ**.

3. Τὸ **Ν** μένει συνήθως ἄτρεπτον ἐντὸς τῆς αὐτῆς λέξεως πρὸ τοῦ **Β**, **Γ**, **Κ**, **Μ**, **Π**, **Φ**, **Χ**· οἷον, *λανθάνειν* (2), *Κλεόνβροτος* (3), *Ἐργύς* (Σχ. 12), *Ἐγκαῦται* (4), *Συνμαχία* (5), *Λανπτρεύς* (6), *Συνφέρμιος* (7).

4. Ἀντὶ τοῦ **Ξ** γράφεται οὐχὶ **ΚΣ** ἀλλὰ **ΧΣ**, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ **Χ** ἦν πολὺ ἀρχαιότερον τοῦ **Ξ** εἰς τὴν ἀττικὴν γραφὴν, καὶ προσέτι ὅτι τὸ **Ξ** ἐπροφέρετο δασύτερόν πως ἐν Ἀττικῇ (ἴσως ὡς *esch* περίπου), καὶ οὐχὶ ὡς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ. Διὰ τοῦτο Γρηγόριος ὁ Κορίνθιος, περὶ τῆς Αἰολικῆς διαλέκτου ὁμιλῶν, λέγει (8)· α Ἀντὶ δὲ τοῦ

(1) Rang. Ant. Hell. I, 8.

(2) C. I. 71.

(3) C. I. 169.

(4) Rang. 56.

(5) C. I. 73, b.

(6) R. 48.

(7) C. I. 165.

(8) §. 39.

κσ προφέρουσι, ξένος κσένος, καὶ ἀντὶ τοῦ ψ, πσ, Πέ-
λοψ, Πέλοπς », ἐννοῶν ὅτι ἡ προφορὰ αὕτη τῶν Αἰολέων
διέφερε κατὰ τι τῆς τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, καὶ ἰδίως, φαί-
νεται, τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἣτις ἐκφράζεται διὰ τοῦ ΧΣ
καὶ ΦΣ. Παράδειγμα· Δέχσιππος (9)

5. Τὸ ρ δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ ἀττικὸν ἀλφάβητον. Οὐχ
ἴσως ὅμως εὐρέθησαν ἐν Ἀθήναις δύο ἐπιγραφαὶ ἔχουσαι
τὸ γράμμα τοῦτο, αἱ ὑπὸ σχ. 20,^α καὶ 20,^β ἡ μὲν δημο-
σιευθεῖσα ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι τῶν Ἀθηνῶν, ὑπ'
ἀριθ. 1131, ἐνθα λέγεται ὅτι ἔστιν ἐπιγεγραμμένη ἐπὶ «χεί-
λους τμήματος ἀγγείου πηλίνου μεγάλου », καὶ ὅτι εὐρέθη
ἐν ἔτει 1833 μεσημβρινῶς τοῦ Παρθενῶνος, ἡ δὲ ἐξα-
χθεῖσα ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Ῥόσς, καθ' ὃν εὐρέθη κατὰ
τὰ 1837 πρὸς τῷ Ἐρεχθείῳ «ἐπὶ σκληροῦ πώρου», ὡς λέ-
γει. Ὁ δὲ Κιρχόφ εὐφυῶς ἀνεγνώρισεν ὅτι ἀμφοτέρω εἰσὶ
τμήματα μιᾶς, ἣτις ἀπετέλει ἑξάμετρον, οὕτως·

[Ὁ δαῖνα ἀνέθη]κε(ν) Διὸς γλαυκόπιδι κόρῃ.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ παράδειγμα ἐστὶ μοναδικόν, ἴσως ὁ ἀνα-
θεῖς, οὗ ἐλλείπει τὸ ὄνομα, ἦν ξένος τις Δωριεύς, χρώμε-
νος τῷ ἰδίῳ ἀλφαβήτῳ, ὡς βλέπομεν τοῦτο ἐν σχήμ. 25.

6. Τὸ Ψ γράφεται διὰ ΦΣ· οἶον, Ὀφρσιάδης (10). Ὀφρ-
σιος (11).

7. Τὸ Ω γράφεται Ο, καὶ ἐπομένως τὸ ω γράφεται ΟΙ.
οἶον, ΘΟΔΟΙ (Σχ. 12).

8. Ἡ δίφθογγος ΕΙ γράφεται συνήθως μὲν οὕτως, ἐνίοτε
δὲ καὶ μόνον Ε, μάλιστα δ' εἰς τὰς καταλήξεις τῶν ἀπα-
ρεμφάτων, ἕνεκα τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῶν τύπου, οἶον, γρέ-

(9) R. 14.

(10) Kirchhoff, Studien d. Griech. Alphab. σ. 70.

(11) R. 8. 24

ρεν (12), προσέτι ἔνθα παράγεται ἐκ συναιρέσεως δύο ε· οἶον, ἐχορήγε (13), πόλεις (14), καὶ ἐν γένει ἔνθα τὸ ι δὲν ἦν ἀρχικὸν γράμμα· οἶον, ὁφελόμενα (15), διαχειρίζουσι (16).

9. Ἡ δίφθογγος ΟΙ συνήθως μὲν γράφεται οὕτως· εἰς τινας δὲ σπανίας λέξεις καὶ Ο· οἶον, (Σχ. 11) ἐπόησε (17).

10. Ἡ δίφθογγος ΟΥ γράφεται Ο· ὅπερ ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἀλφαβήτῳ καὶ ἐλέγετο ου, ὡς ἐν Καλλίᾳ τῷ κωμικῷ, ὅστις ἐν τῇ γραμματικῇ τραγωδίᾳ ἀπαριθμεῖ οὕτω τὰ γράμματα· «*υῷ, ξῷ, τὸ οῦ, πῷ, ρῷ, τὸ σάν, ταῦ, ὅ παρόν*». Ἦν δὲ τὸ χωρίον τοῦτο τρίμετρος ἰαμβικός, καὶ ἐπομένως ἡ τετάρτη συλλαβὴ μακρά, ἡ οῦ, ὡς γράφεται. Οὕτω καὶ ἐν τῷ προμνημονευθέντι (18) ἐπιγράμματι περὶ Θρασυμάχου τὸ ο λέγεται ου. Καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ δέ, ἐν τῷ περὶ ἀδολεσχίας (19), «*Οὐ μέγα*» σημαίνει Ο. καὶ τὸ αὐτὸ καταφαίνεται ἐκ τοῦ ἀνεκδότου τούτου ὃ διηγείται ὁ Σουΐδας (20)· «*Μεταπεμπομένου δὲ Διονύσου, καὶ ἀξιοῦντος διὰ γραμμάτων ἐλθεῖν, Φιλόξενος ἀντιγράφειν μὲν οὐκ ἔγνω· λαβὼν δὲ τὸ βιβλίον τὸ Ο στοιχεῖον ἔγραψε μόνον πολλάκις ἐν αὐτῷ, διὰ τούτου δηλώσας ὅτι τὴν παράκλησιν διωθεῖται*». Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν Ἠσυχίῳ μνημονεύεται ἡ Βοιωτικὴ λέξις «*Ὀπίττομαι*», οὐδὲν ἄλλο οὔσα ἢ «*οὐ πείθομαι*»· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ὅχι ἐκ τοῦ ἀρχαιοτάτου Ο ἔμεινε λεγόμενον ἀντὶ τοῦ οὔχι. Παραδείγματα δὲ

(12) R. 192.

(13) R. 54.

(14) R. 80.

(15) R. 118, στ. 7.

(16) Αὐτ. στ. 19.

(17) R. 26.

(18) Μέρ. Α, Κεφ. Γ. περὶ τοῦ σάν, σ. 37.

(19) σ. 39.

(20) Α. Φιλόξενος.

οὔ Ο γραφομένου ἀντὶ τοῦ ου παρέχουσι κατὰ τὰς κατα-
 ῥαφαί· οἷον Σινέο (21), Ἐνιάλο (22). Εἰς τινὰς λέξεις ὁμοῦς
 ῥάφεται ΟΥ ἢ δίφθογγος, οἷον εἰς τὰς λέξεις ΟΥτος,
 ΟΥτου (23) καὶ ΟΥΚ, ὅπερ, ὡς φαίνεται, ἐν Ἀττικῇ δὲν
 ῥάφετο διὰ μόνου τοῦ Ο, ὡς ἐν Δωρικαῖς χώραις.

Β. Ἦν δὲ καὶ ἡ Ἰωνικὴ ὀρθογραφία ἡ αὐτή, πλὴν ὅτι
 εἶχεν, ἄρ' ὅτου καὶ σῶζονται ἐπιγραφικὰ μνημεῖα αὐτῆς, τὰ
 μακρὰ (Η καὶ Ω) καὶ τὰ διπλᾶ (Ξ καὶ Ψ). Ἀπαξ δ' ἀπαν-
 τᾶται καὶ τὸ F ἐν Δήλῳ εἰς τὴν λέξιν ΑΦΥΤΟ (24)· ἀλλ'
 ἦν ἡ ἐπιγραφή ἐκείνη δωρική, καὶ ὁ θεωρική, καὶ ἀφιέρωμα
 τῶν Ναξίων. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ρ ἀπαντᾶται εἰς μόνον δύο
 ἐπιγραφὰς κεχαραγμέναις περὶ τὴν 45^{ην}, ὡς φαίνεται, Ὀλυμ-
 πιάδῃ ἐπὶ τινος κολοσσοῦ ἐν Νουβίᾳ (25). Ἀλλ' οἱ χαρά-
 ξαντες τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας φαίνεται ὅτι ἦσαν Ῥόδιοι,
 οἵτινες, καί τοι χρῆσιν ποιοῦμενοι τοῦ Ἰωνικοῦ ἀλφάβητου,
 οὐχ ἥττον ὁμοῦς, καὶ ὁ Δωριεῖς, διετήρουν ἴσως καὶ ἴχνη
 τῶν ἀρχαίων αὐτῶν γραμμάτων (26).

Γ. Ἐν δὲ ταῖς ἀρχαιοτάταις Αἰολοδωρικαῖς ἐπιγραφαῖς,
 πλὴν τῶν διαλεκτικῶν παραλλαγῶν ὅσας διδάσκει ἡ γραμ-
 ματική, παρατηροῦνται καὶ τὰ ἀκόλουθα.

1. Τὸ F ἦν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐν χρήσει εἰς
 τὰς αἰολικὰς καὶ δωρικὰς χώρας, συμφώνως πρὸς τὴν το-
 πικὴν προφορὰν ἐκάστης. Κατὰ Τρύφωνα (27)· « Προστί-

(21) R. 5.

(22) R. 6.

(23) R. 28.

(24) C. I. 10.

(25) C. I. 5126. — Lepsius, gr. 515.

(26) Kirchhoff, Stud. d. gr. Alph. p. 32.

(27) Πάθ. Λέξ. § 11.

θεται δὲ καὶ τὸ Δίγαμμα παρὰ τοῖς Ἰωσι καὶ Δωριεῦσι καὶ Λάκωσιν, οἷον ἄναξ Φάναξ, Ἑλένα Φελένα. Προστίθεασι δὲ τοῖς ἀπὸ φωνηέντων ἀρχομένοις· ἄπαξ δὲ καὶ παρ' Ἀλκαίῳ τὸ ῥῆξις καὶ Φρῆξις εἴρηται». Καὶ ὅτι μὲν τὸ «παρ' Ἰωσι» κατὰ λάθος ἐγράφη, ἀντὶ τοῦ «παρ' αἰολεῦσιν», ἔστι πρόδηλον, διότι ἐξ ἐναντίας οἱ Ἴωνες οὐδεμίαν ἐποιοῦντο χρῆσιν τοῦ γράμματος τούτου, ὅπερ συνήθως μάλιστα ἐκαλεῖτο αἰολικὸν Δίγαμμα. Λαμβάνουσι δ' ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς αὐτὸ ὡς ἀρχικὸν γράμμα ἐκ τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων λέξεων μάλιστα αἱ φιλούμεναι· κατὰ τοὺς Γραμματικούς ὅμως οὐκ ὀλίγαι καὶ τῶν δασυνομένων, οἷον Ἑλένη, ἔθεν· καὶ καθ' Ἡσύχιον Γάλι= ἄλις, Βέδος= ἔδος, Γέματα= εἶματα (τὰ ἐνδύματα), βεκάς= ἐκάς, γέγκαλον= ἔκηλον, γεκαθὰ= ἐκοῦσα, γένρου= ἐλοῦ, γέλαν= ἔλην (θέρμην). Κατὰ διαλέκτους δὲ ἀντικαθίσταται τὸ F, ἢ ὀρθότερον ἡ δασεῖα, καὶ διὰ τοῦ Σ, ὡς σέλας ἐκ τοῦ ἔλη, καὶ λατινιστὶ sex= ἔξ, salio ἐκ τοῦ ἄλομαι κλ.

Ἐν γένει δὲ πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς δεχόμεναι τὸ δίγαμμα, δηλαδή ὡς κατὰ διαλέκτους δυνάμεναι νὰ τραχύνωσι τὸ φωνῆεν μέχρι συμφώνου

α' ὅσαι λέξεις ἐν Ὀμήρῳ καὶ τοῖς Αἰολεῦσι ποιηταῖς Πινδάρῳ, Ἀλκαίῳ, Ἀλκιμαῖνι, Σαπφοῖ, ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι καὶ μετὰ φωνῆεν ἐπόμεναι ἀπετέλουν χασμωδίαν, διότι ἐν αὐταῖς παρεμπίπτον τὸ Δίγαμμα, ἐκώλυε τὴν ἐκθλιψιν τοῦ προηγουμένου φωνήεντος. Ἐν δὲ τοῖς πρώτοις τακτικοῖς χειρογράφοις τοῦ Ὀμήρου, τοῖς εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους περισωθεῖσι, καθ' ὃ γενομένοις ἐν Ἀθήναις, παρελείφθη τὸ F, ὡς ἄχρηστος καὶ ἀκατάληπτος τοῖς ἀντιγραφεῦσιν ὀρθογραφικὴ ιδιοτροπία. Εἰσὶ δὲ τοιαῦτα λέξεις, ὡς

παραδείγματι, Ἄναξ (« Ἀτρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν » καὶ ἐν Ἀλκιμῶνι « ἐγὼν γε ἄνασσα » καὶ ἐν Ἡσυχίῳ, Ἰάντας, ὅθεν καὶ τὰ κύρια ὀνόματα Βαραξίβουλος, Εὐρυάνασσα), ἀπαντῶμενον καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς (28) Φάναξ. Ὁμοίως ἔπος (« Τί σε ἔπος φύγει ἔρκος ὀδόντων »), ὡς καὶ ἐν ἐπιγραφῇ Ἡλείων ἀπαντᾶται Φέπος (29), ἴσως ἀρχαιότερον Φέρπος, γενόμενον λατινιστὶ Verbum. Εἰς τὴν αὐτὴν δ' ἐπιγραφὴν ὑπάρχει καὶ ἡ λέξις Φάργον (ἔργον), ἀπαντωμένη ἐπίσης ἐν γραμμῶν παρ' Ἀλκαίῳ « ὑπὸ ἔργον ».

β'. Τὸ δίγαμμα ὑποτίθεται ὅτι ἐδέχοντο καὶ ἐκεῖναι τῶν λέξεων εἰς τὴν ἀρχήν, ὅσαι ἐν τοῖς στίχοις τῶν αὐτῶν ποιητῶν δι' αὐτοῦ ἐπανώρθουν τὸ μέτρον, ὡς ἐν Ὀμήρῳ (30) « ἀρνύμενος ἦν τε ψυχὴν », ὅπου ἡ βραχεῖα συλλαβὴ τοῦ θά ἡδύνατο μετὰ τῆς ἐπομένης ἦν ν' ἀποτελέσῃ σπονδεῖον μόνον ἂν αὕτη ἤρχετο ἀπὸ συμρώνου, ἢ τοῦ ὡς συμρώνου προφερομένου F. Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ στίχῳ (31) « Μᾶλλον ἀποτρύνω καὶ οἱ μένος, ἢ καὶ ἵνα γίνῃ μακρά, ἀπαιτεῖ ἐπόμενον σύμφωνον. Ἀλλὰ σκέψεως δεῖται ἂν ἴσως ἐν τοῖς παραδείγμασι τούτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω δοθεῖσι δακτυνομένων λέξεων, ἣν τὸ δίγαμμα, ἀντικαθιστῶν τὴν δασειᾶν παρὰ τοῖς ψιλωταῖς Αἰολεῦσιν, ἢ ἣν μᾶλλον αὐτὴ ἢ δασειᾶ παχυνομένη μέχρι σχεδὸν τοῦ φθόγγου Γ ἢ Β, ἢ ἀποτελοῦσα τὸ σύμφωνον.

γ'. Ὡς τὸ F ἐπιδεχόμεναί πρέπει νὰ θεωρῶνται καὶ αἱ λέξεις αἱ ἔχουσαι αὐτὸ ἐν γλώσσαις αἵτινες πηγάζουσιν ἐκ

(28) R. 317.

(29) C. I. 11.

(30) Ὀδυσ. Α, 5.

(31) Ὀδυσ. Α, 89.

τῆς ἐλληνικῆς, οἷον *Oĩros* = *Vinum*, οἶκος = *Vicus*, ἔργον ἄργον = (Γερμαν.) *Werk Wark*.

δ'. Πρὸ τοῦ Ρ λαμβάνουσι τὸ F οὐ μόνον ἡ λέξις ῥή-
ξις (32), ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, οἷον τὰ αἰολικὰ βρόδον,
βρίζα, βρήτωρ (= Λατιν. *orator*), βράκος, Φράτρα (= ῥή-
τρα) (Σχ. 34), τὸ λατινικὸν *Frigus* ἐκ τοῦ ῥίγος· ὥστε
πιθανῶς καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ ρ τιθεμένη δασεῖα οὐδὲν
ἄλλο ἢν ἡ τοῦτο τὸ δίγαμμα, ἴσως ἐν ταῖς μὴ αἰολικαῖς
διαλέκτοις δασύτερόν πως προφερόμενον.

ε'. Καὶ πρὸ τοῦ Λ δὲ καὶ τοῦ Ν φαίνεται ὅτι ἐνίοτε ἐδέ-
χοντο ἐν ἀρχῇ αἱ λέξεις τὸ F, οἷον· *χλαῖνα*, *χλιαρός*,
γλίσχρος, (ἴσως ὀλίγος), *γνόφος*, *γνόω* κλ., ὡς καὶ ἐν τῇ
σημερινῇ γλώσσῃ, *γλάρος*, *γλυπτόνω*, *γνέθω*, *γνέφω*.
Ἐν ἐπιγραφαῖς ὁμῶς παραδείγματα δὲν σώζονται τῆς τοιαύ-
της προσθήκης τοῦ F, ἥς ἐπομένως ἡ εἰς ἄλλας φωνὰς
μετάπτωσις φαίνεται ὅτι ἦν ἐξ ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς ἐν τῇ
γλώσσῃ.

στ'. Καὶ μεταξὺ δὲ τῶν συλλαβῶν παρενετίθετο ἐνίοτε
τὸ F, 1^{ον} μεταξὺ φωνηέντων, ἀραιροῦν τὴν χασμωδίαν,
οἷον *ἀήρ*, *αὐήρ* (καὶ παρ' ἡμῖν ἀγέρας), *δῖος*, λατινιστὶ
divus· καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς *ΔιFi* (33), ἐξ Ὀλυμπίας· *Τλα-
σίαFo* (Σχ. 7) ἐκ Κερκύρας. 2^{ον} πρὸ, ἡ μεταξὺ συμφώνων,
ἡ μετ' αὐτά, τραχύνον τὴν προφορὰν· οἷον *δαλός*, *δαΥλός*·
κέκραγα, *κραΥγή*· ἴσον, *ρίσΓον*, καθ' Ἡσύχιον. Προσέτι
γαμβρός· *μεσημβρία*, καὶ εἰς τὴν λατινικὴν, *morBus*.
SylVa. Ἐν ἐπιγραφαῖς δὲ *ἩρFαοίοις*, *πρόξενFος* (Σχ.
34), ὅθεν προέκυψε καὶ ὁ αἰολικὸς ἀναδιπλασιασμός τινῶν
γραμμαμάτων, τοῦ ν, ὡς *ξέννος*, *κλεινός*, *φαιεντός*, καὶ ἐκ

(32) Ἰδ. ἄνωτ. Τρύφων, Σημ. 27.

(33) C. I. 29.

τύτων τὰ Ἰωνικὰ ξεῖνος, κλεινὸς κτλ. τοῦ ρ ὡς θερό-
πων (34), καὶ ἐνίοτε καὶ τοῦ Λ.

ζ'. Τὸ F ἀπαντᾷται καὶ ἀντὶ φωνήεντος, τοῦ Υ, ἐπὶ νο-
μισματος ἐν τῇ λέξει ΚΑΠF ἀντὶ Καπύ(η) (35).

2. Τὸ δὲ Z ἐνιαχοῦ διχλεκτικῶς ἐπροφέρετο καὶ ἐγρά-
φτο ΣΔ, ὡς φέρ' εἰπεῖν τὸ δωρικὸν μελίσδεσθαι ἐν Θεο-
κρίτῳ· σπανίως δ' ἀντικαθίστατο καὶ διὰ τοῦ ἀπλοῦ Δ, ὡς
ἐν τῷ Δεύς, ἀντὶ Ζεύς, καθ' Ἑσύγιον, καὶ Δάγκλη ἀντὶ
Ζάγκλη, ἐπὶ νομισμάτων. Ἀλλαχοῦ δέ, ἐπὶ Βοιωτικῶν
ιδίως ἐπιγραφῶν, ἀντὶ τοῦ Z γράφονται εἰς τινὰς λέξεις ΔΔ,
οἷον γραμματίδδοντος ἀντὶ γραμματίζοντος, τοῦ ἀλλαχοῦ
γραμματούοντος.

3. Τὸ δὲ Η, καὶ κατὰ τὴν ἐτέραν αὐτοῦ μορφήν (Σχ. 2⁽²⁾),
ἀπαντᾷται ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς

α'. ὡς δασεῖα· καὶ δὴ

1^{ον} εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν δασυνομένων λέξεων, οἷον Ηυιοῦ,
(Σχ. 7), Ηιαρῶν (36). Εἰς τὰς Αἰολικὰς ὅμως ἐπιγραφὰς
ἔλειπε τὸ σημεῖον τοῦτο ὡς δασεῖα, διότι οἱ Αἰολεῖς ἦσαν
ψιλωταὶ (37), καὶ ἔλεγον ἀμέρα, ἐσπέρα, ἄγριος, ὡς λέ-
γομεν ἡμεῖς σήμερον· καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς Ἑκατον (Σχ. 33,
στ. 2) ἐν Ἑλείᾳ, Ἱππομέδων (38) ἐν Ἀργεῖ. 2^{ον} Ἀπαξ
δ' εὗρηται τὸ σημεῖον Η ὡς δασεῖα διατηρούμενον καὶ ἐντὸς
συνθέτου λέξεως, ΕΝΗΘΔΙΑ (Σχ. 48, στ. 17), ἀλλ' ἡ
ἐπιγραφή ἐκείνη ἦν χρόνων μεταγενεστέρων, τῆς ἐποχῆς
τοῦ Ἀττικοῦ Ἠρώδου, καὶ μίμησις μόνον, ἴσως οὐχὶ ἀκρι-
βής, τῆς ἀρχαίας ὀρθογραφίας. 3^{ον} Εἰς τὸ Κ καὶ Π προστι-

(34) Ἑτωμ. Gud. 413, 48.

(35) Erkhel, D. N. I. 110.

(36) C. I. 16.

(37) Gramm. Vatic. ed. Greg. Lips.

(38) C. I. 2.

θέμενον τὸ σημεῖον Η παρίστα τὰ γράμματα Χ καὶ Φ, ἀνέ-
καθεν μὲν, ὡς φαίνεται, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλ' ἀπὸ
τῶν χρόνων ἀρ' ὧν σώζονται ἐπιγραφαί, μόνον παρ' Αἰολο-
δωριεῦσι, καὶ παρὰ τούτοις σπανίως, οἷον ἐν ἐπιγραφαῖς
Θήρας· Ἀρχηγέτας (Σχ. 21), δελπής (39), Πηιδιππί-
δας (40), Ἰαροπῆων (41), καὶ ἐν ἐπιγραφῇ Μήλου (Σχ. 23)
ἐκπῆντρο, ἀμεμπής, ἐπευκτόμενος, γρόπῃων. Ἀπαξ
δ' ἀπαντᾷται ἐν Θήρα (42) καὶ ρΗ ἀντὶ ΚΗ ἢ Χ, ἐν τῇ
λέξει Θαρόμαχος. Ἐν τούτοις ὁμοῦς ἐν ἐπιγραφαῖς αἰολο-
δωρικαῖς ἄλλων μερῶν, αἵτινες φαίνονται οὐχ ἥττον ἀρ-
χαῖαι, ἀπαντῶνται τὰ γράμματα Φ καὶ Χ, οἷον ἐν Κερκύρα
(Σχ. 7), γρίλος· ἐν Ἡλείᾳ (Σχ. 33) συμμαχία. 4^{ον} Μετὰ
τοῦ Τ δὲ τὸ Η, ἀποτελοῦν Θ οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε εὑρη-
ται, ὡς ἐστὶν ἐπόμενον, διότι, ὡς εἶδομεν, τὸ Θ ἦν γράμμα
ἐκ τοῦ Φοινικικοῦ εἰς τὸ Ἑλλ. ἀλφάβητον ἀμέσως εἰσαχθέν,
εἰ καὶ ὑπάρχουσι γραμματικοὶ τὸ ἐναντίον δοξάζοντες, ὡς
ὁ σχολιαστὴς Διονυσίου τοῦ Θρακός, λέγων (43)· « Πάλιν
ἂν ἤθελον γράψαι λέξιν ἔχουσαν τὴν ἐκφώνησιν τοῦ Θ,
ἔγραφον ἀντὶ τοῦ Θ τὸ Τ, καὶ πρὸς τοῦτο ἐτίθεσαν τὸ
παρ' αὐτοῖς σημεῖον τῆς δασείας, ἐνδεικνύμενοι ὅτι τοῦτο
οὐκ ἔστι Τ ἀλλὰ Θ τῇ ἐκφωνήσει. Ἀντὶ δὲ τῆς ἐκφω-
νήσεως τοῦ Φ ἔγραφον τὸ Π, προστιθέντες, ὡς προσίρη-
ται, τὸ παρ' αὐτοῖς σημεῖον τῆς δασείας· ἀντὶ δὲ τῆς τοῦ
Χ ἐκφωνήσεως, τὸ κ ἔγραφον, τὸ σημεῖον τῆς δασείας
προστιθέντες. (Ἦν δὲ) τὸ παλαιὸν σύμβολον τῆς δασείας

(39) Bœckh, Berl. Acad. 1836. Σ. 41 ἐπ. Θηραϊκ. ἐπιγρ. 5.

(40) Ἀδτ. 12.

(41) Ἀδτ. 17.

(42) Michaelis ἐν Annali dell' inst. di Roma, 1861. Tac. d'agg. R, 3, 4.

(43) Bekk. Anecd. II, Σ. 780.

τὸ παρ' ἡμῖν *rōn* Η. Καὶ ἀλλαχοῦ (44)· « *Eŷρηται δὲ οὐχ ὑφ' ἐνὸς ἅπαντα (τὰ γράμματα)· ὕστερον γὰρ ἐπεροήθησαν τὰ δασέα καὶ τὰ διπλᾶ. Πρὶν γὰρ ταῦτα ἐπινοηθῆναι, τοῖς ἐναντίοις ἐχρῶντο, οἷον εἰ ἤθελον χ ποιῆσαι, ἐποίουν κ καὶ ε (γρ. η ἢ ᾽), εἰ δὲ Θ, ἐποίουν τε, εἰ δὲ ρ, πάλιν ὁμοίως π καὶ δασεῖαν, ὡς *rōn* Ῥωμαῖοι ». Καὶ ὁ Priscianus δὲ ταῦτά πρεσβεύει (45)· « *Adspiratio quoque ante omnes vocales poni potest, post consonnantes vero quatuor tantummodo, more antiquorum græccrum, C, T, P, R* ». Καὶ ὁ M. Victorinus (46)· « *Græci sequebantur sonum tantummodo litterarum θ, ϕ, χ, priusquam a Simonide invenirentur; exprimebant juxta τ et juxta π et κ adsprirationis notam Η ponendo* ». Καὶ ὁ Πλίνιος δὲ τ' αὐτὰ αἰνίττεται λέγων (47)· « *Veteres græcas (litt.) fuisse easdem pæne, quæ nunc sunt Latinæ, indicio erit Delphica tabula antiqui æris . . . cum inscriptione tali: Ναυσικράτης Τισαμενοῦ Ἀθηναῖος Κόρη καὶ Ἀθηναῖ (βεβαίως Ἀθηναία) ἀρέθηκεν. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀπάτην ταύτην περιέπεσαν οἱ Γραμματικοὶ ἐκ τῆς προληψεως ὅτι πάντα τὰ δασέα καὶ τὰ διπλᾶ ἔλειπον ἀπὸ τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ὡς ἔλειπον καὶ ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ. Τὸ Θ ὅμως, τὸ ἐκ Φοινίκης μεταβάν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, δὲν μετέβη καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν, διότι ἐκείνη ἐστερεῖτο παντάπασι τοῦ φθόγγου αὐτοῦ.**

6'. Ἀπαντᾷται δὲ τὸ Η κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Αἰολοδορικαῖς ἐπιγραφαῖς, μάλιστα κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν αὐτοῦ μορφήν, κεκλεισμένον ἄνω καὶ κάτω (Σχ. 2⁽²⁾) εἰς πα-

(44) Σ. 781.

(45) De num. litter. σ. 542.

(46) σ. 2469.

(47) VII, 58. Ἱδ. C. I. Σ. 6.

ράττασιν τοῦ φωνήεντος Η(τα), ἐν ᾧ πολλάκις ἐν ταῖς αὐταῖς ἐπιγραφαῖς ἐμφαίνει καὶ τὴν δασεῖαν, καὶ ἐν ᾧ καὶ αὐτὸ τὸ Ἦτα ἐν αὐταῖς πάλιν ταύταις ἐμφαίνεται καὶ διὰ τοῦ ἀπλοῦ Ε. Οὕτως ἐν Σχ. 21, ἐν μὲν τῇ λέξει ἈρκΗαγέτας τὸ Η εἶναι δασεῖα, ἐν δὲ τῇ λέξει ΠροκλΗς εἶναι μακρόν Ἦτα, καὶ ἐν τῇ λέξει Ρηκσάνωρ, τὸ Ἦτα παρίσταται διὰ τοῦ Ε. Καὶ ἐν ἐπιγραφῇ δὲ τῆς Μιλήτου(48) οὕτως ἐχούσῃ· «(Ἐρ)μησιάνραξ ἡμέας ἀνέθηκε», ἡ δευτέρα συλλαβὴ τῆς πρώτης λέξεως καὶ ἡ πρώτη τῆς δευτέρας ἔχουσι τὸ η γεγραμμένον διὰ τοῦ κλειστοῦ Η, ἐν δὲ τῇ λέξει ἀνέθηκε γράφεται διὰ τοῦ Ε.

γ'. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ἐπομένως εἰσήχθη, φαίνεται, καὶ ἕτερόν τι σχῆμα, τὸ Η· καὶ ὅπου μὲν τὸ Η ἐνέφαινε, τὸ μακρόν φωνῆεν, ἐκεῖ τὸ Η ἦν δασεῖα, ὅπου δὲ δασεῖα ἦν τὸ Η, ἐκεῖ τὸ Η, τιθέμενον πρὸ τοῦ Ε, ἐχαρακτῆριζεν αὐτὸ ὡς μακρόν. Τοῦ πρώτου παράδειγμα ἔχομεν Μεγαρικὴν τινα ἐπιγραφὴν(49), ἐποχῆς μὲν ῥωμαϊκῆς, ἀλλὰ προφανῶς ἀντιγεγραμμένην ἐκ πολὺ ἀρχαιοτέρας, τῶν μηδικῶν χρόνων, ἐν ᾗ ἀναγινώσκονται ΗΕΛΛΑΔΙ. ΗΙΕΜΕΝΟΙ. ΗΑΓΝΑΣ. Τὴν δ' ἐτέραν χρῆσιν ἀπαντῶμεν ἐν ἀρχαίᾳ ἐπιγραφῇ τῶν Θεσπιῶν(50), ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται ΠΡΟΚΛΗΕΣ.

4. Τὸ δὲ Ν μένει, ὡς εἰς τὰς Ἀττικὰς ἐπιγραφάς, ἀμετάβολον πρὸ τῶν Β, Γ, Κ, Λ, Μ, Π, Φ, Χ.

5. Τὰ δὲ διπλᾶ Ξ καὶ Ψ γράρονται ἐν ταῖς Λιολοδωρικαῖς ἐπιγραφαῖς κατ' ἀρχάς καὶ ἐνιαχοῦ ΚΣ καὶ ΠΣ, οἷον ἐν Θηραϊκῇ ἐπιγραφῇ (Σχ. 21) Ρηκσάνωρ· ἐν ἐπιγραφῇ τῆς

(48) C. I. 39.

(49) C. I. 1051.

(50) Rang. 3. 6.

Μήλου (Σχ. 23), δέκσαι· ἐν ἐτέρᾳ Θηραϊκῇ (51), Ποσὶν· Ἀργολικῇ (52) Πέλοπος. Ἐνέφαινε δ' ἡ τοιαύτη γραφή τὴν διαφορὰν τῆς προφορᾶς τῶν γραμμάτων τούτων παρ' Αἰολοδωριεῦσι καὶ παρ' Ἀθηναίοις. Ἀφ' οὗ ὅμως καὶ οἱ Αἰολοδωριεῖς παρεδέχθησαν τὸ Φ καὶ τὸ Χ, τότε ἤρξαντο καὶ αὐτοὶ γράφοντες, καὶ ἴσως καὶ προφέροντες ΧΣ, ΦΣ, ὡς ἐν Ὀρχομενῷ (53), Δίχσωνι· ἐν Θήβαις (54), εἶχε· ἐν Γερνόνθραις (Σχ. 8) Φάναχ(ς, ἂν ὅμως τὸ Χ ἐνταῦθα δὲν εἶναι Ξ.

Πολλαχοῦ ὅμως καὶ πολὺ πρὸ τῆς 90^{ης} Ὀλυμπιάδος, ἀπ' αὐτῆς τῆς 40^{ης}, εὐρίσκονται εἰς Αἰολοδωρικὰς χώρας εἰσηγμένα καὶ τὰ διπλᾶ, τοῦλάχιστον βεβαίως τὸ Ξ, ὡς ἐν Κερκύρᾳ (Σχ. 7), καὶ ἐν Πετιλίᾳ (Σχ. 38) Πρόξενος. Ἐν Οἰανθείᾳ δέ, πρὸ τῆς 80^{ης} Ὀλυμπιάδος, ψεύδεα (55).

6. Τὸ δὲ Σ, διατηρῆσαν πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος τὸ τρισκελές αὐτοῦ σχῆμα ς καὶ ἱκανὸν χρόνον ἀφ' οὗ ἐν Ἀθήναις ἔλαβε τὸ τετρασκελές Σ, ἐν πολλαῖς τῶν αἰολοδωρικῶν ἐπιγραφῶν, ταῖς ἀρχαιοτέραις μάλιστα, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ νεωτέραις, διπλασιάζεται, κυρίως πρὸ τοῦ Τ, οἷον Ἀρισστεύων, ἐν Θίσβῃ (56), Ἀρισστόδαμος, Φασσ(τύοχου), Ἀρισστογείτων, Τελέστας, (57)· καὶ ἐν νεωτέραις Βοιωτικαῖς, ἔσσωσαν, Ἀρισστογράφης (58). Ἐτι δέ, σπανίως, καὶ πρὸ τοῦ Κ, ὡς Ἀσκαληπτιάδης (59). Ἐδήλου δὲ πιθανῶς ὁ ἀνα-

(51) Bæekh. 10.

(52) C. I. 17.

(53) R. 331.

(54) C. I. 25.

(55) R. 356^b.

(56) R. 31.

(57) C. I. 13. 20. 25. 166.

(58) C. I. 1608. 1638.

(59) C. I. 1571.

διπλασιασμός ἐπιχώριόν τινα ἰδιοτροπίαν τῆς προφορᾶς, ἴσως παχύτητά τινα, ὡς τὸ Sch, ἐκφράζουσιν τὸν ἀρχαῖον φθόγγον τοῦ Σάν.

7. Τὸ δὲ ϕ εἶδομεν ὅτι ἀνέκαθεν συνυπῆρχεν εἰς τὸ ἀλφάβητον μετὰ τοῦ Κ, καὶ ἀπαντᾷται παρὰ Δωριεῦσι, παρ' Ἀργείοις διὰ τὴν γειτνίασιν, παρὰ Κορινθίοις καὶ τοῖς ἀποίκιοις, τιθέμενον κυρίως πρὸ τοῦ Ο, οἷον *Μάληφος*, ἐν Θήρᾳ (60), ἐν ᾧ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ, *Προκλήης Πάφων*, ἐν Κορίνθῳ (61), καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ *Ἀλκί· φορι· θόθεν*, ἐν Κορινθιακῇ ἐπιγραφῇ (62), καὶ ϕ Ο ἐπὶ πάντων τῶν Κορινθιακῶν νομισμάτων· *Λυφοδόρκας* ἐν ἐπιγραφῇ, ἣτις ἐν Ἀθήναις μὲν εὑρέθη, ἀλλ' ὡς φαίνεται δι' Ἀργείους καὶ ὑπ' Ἀργείων ἐχαράχθη (63). Ἐνίοτε ὁμοίως τὸ ϕ ἀπαντᾷται καὶ πρὸ τοῦ Υ, καὶ πρὸ συμφώνου, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι, ὡς πρὸ τοῦ Ρ, ἐν ϕ R ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Κρότωνος· πρὸ τοῦ Τ, ἐν *Ἡφρω* ἐπὶ ἀγγείου· πρὸ τοῦ Λ, ἐν *ϕλυτίο*, ἐπίσης ἐπὶ ἀγγείου τοῦ Ουολκίου (64)· πρὸ τοῦ Υ καὶ Ν ἐν *ϕύφος*, ὁμοίως (65).

8. Ἡ δὲ τοῦ ΓΗ καὶ ΚΗ παράστασις ἀπαντᾷται εἰσέτι ἐνίοτε εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας τῶν ἐπιγραφῶν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη.

9. Τὸ Ψ δέ, παρίστατο διὰ τοῦ ΠΣ, ὅτε τὸ Ξ διὰ τοῦ ΚΣ. Ἄν δὲ πανταχοῦ εἰσῆχθη συγχρόνως μετὰ τούτου δὲν μαρτυρεῖται βεβαίως, διότι ἐστὶ γράμμα ἱκανῶς σπάνιον ἐν τῇ γλώσσῃ, καὶ ἐν πολλαῖς ἐλληνικαῖς χώραις, ἐν αἷς τὸ

(60) Rang. 1.

(61) C. I. 7.

(62) C. I. 26.

(63) C. I. 166.

(64) C. I. 7381.

(65) C. I. 7611.

ἀπαντᾶται, ἄγνωστον ἂν αὐτὸ κατὰ τύχην δὲν εὐρίσκηται, ἢ διότι ἐλλείπει ἐκ τοῦ ἀλφαβήτου. Ἀπίθανον δὲ δὲν φαίνεται νὰ εἰσῆχθῃ πρῶτον τὸ Ξ, καθ' ὃ ὑπάρχον, ὡς εἴπομεν, ἐν τῷ φοινικικῷ ἀλφαβήτῳ ὡς Σαῖν.

10. Τὸ Ω δὲ παρίσταται διὰ τοῦ Ο κατὰ πᾶσαν ταύτην τὴν ἐποχὴν, καὶ ἐκεῖ προσέτι ἔνθα διὰ τὸ ἦτα ὑπάρχει ἰδιαίτερον σημεῖον, τὸ Η. Εἵπομεν δ' ἄνωτέρω ὅτι ὁ Κ. Κιρχόφ (66) ὑποπεύει τὴν ὑπαρξίν διακρίσεως ἐνιαχοῦ μεταξὺ τοῦ ο καὶ ω, ὡς ἐν Μήλῳ, ἔνθα φαίνεται γραφόμενον τὸ μὲν ο C, τὸ δὲ δὲ ω, Ο (67), ἐν Θήρᾳ, ἔνθα ὑπολαμβάνει τὸ Ω γραφόμενον Θ (68), καί, τὸ πάντων παραδοξότερον, ἐν Πάρῳ, καὶ Θάσσῳ ἔνθα τὸ μὲν ο ἐκλαμβάνει γραφόμενον Ω, τὸ δὲ ω, Ο. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦλάχιστον τοῦτο δὲν στηρίζεται ἐπὶ τοσοῦτον ἀναμφισβητήτων διδομένων, ὥστε νὰ γίνῃ δεκτὸν ἄνευ περαιτέρω καὶ σαφεστέρων ἀποδείξεων. Παράδειγμα δ' ὅτι ἀλλαχοῦ τὸ Θ ἐνέφαινεν ἐπίσης τὸ ο καὶ τὸ ω, ἔστω ἡ ὑπὸ σχ. 25 ἐν Ἀθήναις εὑρεθεῖσα Ἀργεῖα ἐπιγραφή.

11. Πολλάκις δ' ἐν ταῖς ἀρχαιοτέραις ἐπιγραφαῖς τὰ διπλᾶ σύμφωνα γράφονται ἀπλᾶ, οἷον ἐν Ἡλείᾳ (69), ἀλάλοις, ἀλ', ἐγραμένῳ· ἐν Θήρᾳ (70), θαρυπτόλεμος, ἐν Λακεδαιμόνι, ἐπὶ τῶν Μηδικῶν (Σχ. 43), Ἀπόλωνι.

12. Ἡ δὲ δίφθογγος ΑΥ γράφεται πολλάκις, μάλιστα παρ' Αἰολεῦσι ΑFY, ἥτοι ἔχει τὸ δίγαμμα ὑπὸ τὴν διπλὴν αὐτοῦ μορφήν, εἰς ἔμφασιν τῆς συμφωνικῆς προφορᾶς ἣν καὶ σήμερον ἔχει ἐν τῷ συνδυασμῷ τούτῳ. Οὕτως ἐν Ὀρχο-

(66) Studien, Σ. 44. 56.

(67) R. 2227-2234.

(68) Rang. 1.

(69) C. I. 11.

(70) Bæckh. Θηρ. 16.

μενῶ (71), *Τραγαφυδοί*· ἐν ἐπιγραφῇ Δήλου, γραφείσῃ ὅμως, ὡς φαίνεται, ὑπὸ Ναξίων (72), *αφυτοῦ*. Ἄπαξ δ' ἐν ἐπιγραφῇ Λοκρικῇ (73) γράφεται καὶ ἀπλῶς ΑΦ ἐν τῇ λέξει *ΝαΦπακτίων*, ἐν ᾧ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ ἡ αὐτὴ λέξις 19^α γράφεται ὡς συνήθως ΑΥ.

Πιθανὸν δ' ὅτι αὐτόθι καὶ ἡ ΕΥ δίφθογγος ἐγράφετο ΕFY· ἀλλὰ παράδειγμα τούτου δὲν διεσώθη ἐν ταῖς αὐταῖς ἐπιγραφαῖς. Νομίζω ὅμως ὅτι παρέχει τοιοῦτο ἡ ὑπὸ Σχ. 8 ἐπιγραφὴ εἰς τὸν στ. 3, ὃν ἀλλαχοῦ (74) εἶχον ἀναγνώσει *Τεβύκιος*, ὄνομα ἀνύπαρκτον, ὡς καὶ τότε ἀνεγνώριζον, ἤδη δὲ φρονῶ διορθωτέον κατὰ σχ. 9, καὶ ἀναγνωστέον *ΤεFῶκρος*.

13. Αἱ δὲ λοιπαὶ δίφθογγοι ἐγράφοντο πλήρεις καὶ παρ' Ἀττικοῖς. Τινὲς δ' ὀρθογραφικαὶ ιδιοτροπίαι, ὡς τῆς ΕΙ ἀντὶ Η, τοῦ Υ ἀντὶ ΟΙ, ἀνήκουσιν εἰς διάλεκτον, καὶ περὶ τούτων κατωτέρω λέγομεν ἰδιαιτέρως.

Ἡ ΟΥ ὁ δὲ τέλος συνήθως ἐγράφετο Ο, ἐν δέ τισι λέξεσιν, ὡς ἐν ΟΥΤΟΣ, ΟΥΚ, εἶχεν ἀμφοτέρω τὰ φωνήεντα. Εἰς Ἰωνικὰς δὲ τινὰς νήσους ἐγράφετο εἰς τὰς καταλήξεις τῆς γενικῆς, καὶ διαλεκτικῶς, ὡς φαίνεται, ἐπροφέρετο Ω (75).

(71) C. I. 1583, κτλ.

(72) C. I. 10.

(73) Οἰκονομίδης, Λοκρ. ἐπιγραφὴ, ἐν Ἀθῆν. 1869, στ. 40.

(74) Rang. 317.

(75) Πλάτ. Πρωταγ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

"Ἐλξη καὶ τρόπος Γραφῆς.

Ὡς ἀρχαιοτάται τῶν ἐν Ἀθήναις ἐπιγραφῶν μνημονεύονται οἱ Σολώνιοι, πιθανῶς δὲ καὶ οἱ Δρακόντιοι (1) νόμοι, γεγραμμένοι ἐπὶ ξύλου, εἰς κύρβεις ἢ ἄξοντας, καὶ διατηρούμενοι ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἔθεν ὁ Ἐφιάλτης ἐπὶ Περικλέους μετεκόμισεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀγοράν. Εἶδον δ' αὐτούς, διεφθαρμένους ἤδη, ἐν τῷ Πρυτανείῳ ὁ Πλούταρχος (2) καὶ ὁ Πausanias (3)· ὁ δὲ Πολυδεύκης μνημονεύει χαλκῶν ἀξόνων, ὥστε φαίνεται ὅτι, πρὶν ἢ φθαρῶσιν, εἶχον χαραχθῆ ἐπὶ στερεᾷ ὕλης, ὡς ἐπὶ λευκοῦ λίθου σώζεται ἀντιγεγραμμένος ὁ προμνημονευθεὶς τοῦ Δράκοντος περὶ Ἐφετῶν. Ἀλλαχοῦ δὲ τῆς Ἑλλάδος μνημονεύονται καὶ ἀρχαιότεραι πολὺ, ἰδίως ἐπὶ μετάλων γεγραμμένα (4)· ἀλλὰ τὸ ἱστορικὸν αὐτῶν κῦρος δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ.

Ἐπὶ μεταλλίνων ὁμῶς πετάλων σώζονται τινες ἐπιγραφαὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων, ὡς ἐπὶ χαλκῆς πλακὸς ἡ ἐπιγραφή τῆς Πετιλίας, ἐν Σχήμ. 33· ἡ ῥήτρα τῶν Ἡλείων, ἐν Σχήμ. 34· ἡ συνθήκη τῶν Οἰανθέων (5)· καὶ ἐν γένει ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις οὕτως ἐγράφοντο αἱ διεθνεῖς συνθήκαι, καὶ ἀνηρτῶντο εἰς τοὺς τοίχους τῶν ναῶν, τιθέμεναι ὑπὸ τὴν τῶν θεῶν προστασίαν.

(1) Δράκοντος νόμοι ἐν Philippi, Aréop. u. Epheten. σ. 333, στ. 10, « Ἀξων πρῶτος ».

(2) B. Σόλ. A.

(3) A, 18.

(4) Ἰδ. Ἀνωτέρω Μέρ. A. Κεφ. B. σ. 27.

(5) Rang. 356^b.

Ἀπαντῶνται δ' ἄλλαι ἐπὶ χαλκῶν σκευῶν, ὡς εὐρέθησάν τινες εἰς κράνη ἐν Ὀλυμπίᾳ (6), ἄλλη ἐπὶ λέβητος ἐν Κύμῃ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος (7).

Ἐν μεταγενεστέραις δ' ἐπιγραφαῖς περιέχεται ἐνίοτε ὁ ὀρισμὸς τοῦ νὰ γραφῶσιν ἐπὶ χαλκῶν στηλῶν (8), καὶ ὁμῶς εὐρίσκονται ἐπὶ λίθου κεχαραγμένοι, ὥστε φαίνεται ὅτι τότε, πλὴν τῆς χαλκῆς πλακὸς τῆς ἀναρτωμένης εἰς ναόν, ἐγίνετο καὶ ἀντίγραφον ἕτερον ἐπὶ λίθου, τιθέμενον εἰς καταφανέστερον μέρος.

Ἐπὶ μετάλλου δ' ἐπιγραφαὶ εἰσὶ καὶ τὰ πολλὰ μολύβδινα ἐλασμάτια τὰ ἐν Στύροις τῆς Εὐβοίας εὐρεθέντα, καὶ ἐν λίαν ἀρχαία γραφῇ κύρια ὀνόματα μάλιστα περιέχοντα (9)· ὡς καὶ τινὰ μεταγενέστερα, ἐφ' ὧν εἰσὶν ἀραὶ ἐπι-κεχαραγμένοι (10).

Καὶ χρυσᾷ δὲ πέταλα ἐπιγεγραμμένα εὐρίσκονται ἐνίοτε, ἐκ μεταγενεστέρων μάλιστα χρόνων. Ἐπὶ μετάλλων δ' ἐπιγραφαὶ εἰσὶ καὶ αἱ τῶν νομισμάτων, ὧν ὁμῶς ἡ σπουδή, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν τῶν ἐπειργασμένων τύπων, ἐστὶν ἰδίως ἀντικείμενον τῆς νομισματικῆς.

Ἄλλ' ἡ ὕλη ἐφ' ἧς κοινότερον ἐχαράττοντο αἱ ἐπιγραφαὶ ἦν ὁ λίθος, καὶ ἀρχαιόταται τινες ἀπαντῶνται ἐπὶ τῶν αὐτοφυῶν βράχων γεγραμμένοι, ὡς ἐν Θήρᾳ εἰς τὴν θέσιν Μέγα βουνό (11), καὶ ἐν Ἀθήναις εἰς τὸν λόφον τῶν Νυμφῶν καὶ τὸν τοῦ Διός, καὶ ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ, κατὰ τὸν

(6) C. I. 16, 29, 50, 31.

(7) C. I. 32.

(8) Rang. II, 453.

(9) N. Ἀρχαιολ. Ἑρμ. σ. 272 ἐπ. Ἀριθ. 245-342.— σ. 301. 302. Ἀριθ. 354-376.

(10) I. C. 539.

(11) Αἱ Θηραϊκαὶ ἐπιγραφαί, ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ Bœckh εἰς τὰ πρακτ. τῆς Ἀκαδ. τοῦ Βερολίνου, 1836.

Ναὸν τῆς Ἀφροδίτης. Τινὲς δὲ τῶν ἀρχαίων εὐρίσκονται ἐπ' ἀκατεργάστων λίθων, τὸ σχῆμα τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, οἷα ἐστὶν ἡ Θηραϊκὴ (Σχ. 21), ἀτάκτως τὰς πέντε πλευρὰς μέλανος ὄγκου ἡφαιστείου καλύπτουσα, καὶ ἀττική τις (Σχ. 27), ἐπὶ πλακὸς σχήματος ἀκανονίστου κεχαραγμένη. Τινὲς δ' εἰσὶν ἐν διαξέσμασι κιόνων γεγραμμένοι, ὡς ἐν παραδείγματι μία ἐκ Πελοποννήσου (Σχ. 40, α, 6), ἑτέρα ἐκ Μήλου (Σχ. 23), καὶ ἄλλαι ἐξ Ἀθηνῶν (12). Τινὲς τέλος εἰσὶ κεχαραγμένοι ἐπὶ τετραγώνων στηλῶν, ὡς ἡ τοῦ Σιγείου (13). ἄλλ' αἱ ἀσυγκρίτως πλεῖσται τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐπὶ βάθρων λιθίνων. Πολλὰ δ' ἀπαντῶνται καὶ ἐπὶ πηλίνων ἀγγείων (14).

Ἐχώρει δὲ κατ' ἀρχάς, ὡς φαίνεται, ἡ γραφὴ ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά, ὡς παρὰ Φοίνιξιν ἐξ ὧν προῆλθε, καὶ τινες τῶν ἀρχαιοτάτων ἐπιγραφῶν εὐρίσκονται οὕτω γεγραμμένοι, ὡς, μονόστιχοι, αἱ Θηραϊκαὶ ὑπὸ Σχ. 3: Ἀνάγκης· Σχ. 4: Κερδύνομος· καὶ ἡ Ἀττικὴ, ὑπὸ Σχ. 5: . . . ε Ἀθηναία μ' ἀνέθ(ηκε)· καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου βράχου παρὰ τὴν Πνύκα, ὑπὸ Σχ. 6: Ὅρος Διός· καὶ ἡ πασῶν μακροτάτη ἐκ Κερκύρας, ἡ ὑπὸ Σχ. 7, ἐν μιᾷ γραμμῇ περιέχουσα ἑξ ἑξαμέτρους.

Ἀλλ' ἀπαντῶνται καὶ πολύστιχοι, ὧν πᾶσαι αἱ γραμμαὶ ἀρχοῦνται ἐκ δεξιῶν, ὡς ἡ ἐκ Γερονθρῶν, ὑπὸ Σχ. 8, ἥτις φαίνεται τὰς ἐπομένους λέξεις περιέχουσα·

. . . κων

. . . α Φάραχ(ς ἢ Φάραξ

Τέφυκ(ρ)ος

(12) Rang. 8. 12. 15. 16. 39.

(13) C. I. 8.

(14) Ἐξ Ἀθην. C. I. 33. — Κορίνθου C. I. 7. — Μεγ. Ἑλλάδος C. I. 5,

Δαμίτας

Δαμύλος

Ο Φάραξ

καὶ ἡ ἐκ Θήρας, ὑπὸ Σχ. 10: Ἐπάγατος ἐποίει.

Ἄλλὰ πρωίμως ἤρξατο παρ' Ἑλλησιν ἡ μεταβολὴ τῆς διευθύνσεως ταύτης τῆς γραφῆς· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν, ἀφ' οὗ ἔφερον τὴν γραμμὴν ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά, ἔστρεφον ἔπειτα τὴν δευτέραν ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ τὰς λοιπὰς ἐναλλάξ, τὴν μὲν ἐκ δεξιῶν τὴν δὲ ἐξ ἀριστερῶν, καὶ ὁ τρόπος οὗτος τῆς γραφῆς ἐκλήθη βουστροφηδόν, καθ' ὃ δῆθεν μιμούμενος τὰς στροφὰς τῶν ἀρόντων βοῶν· ὡς καὶ ὁ Ἀριστοφάνης τὴν αὐτὴν μεταχειρίζεται μεταφοράν, λέγων περὶ τῶν σανίδων ἐφ' ὧν ἐπεγράφοντο αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις (15): « ἐγὼ δ' ἀλωκίζειν ἐδεόμην τὸ χωρίον »· καὶ οἱ Λατίνοι ἐχρῶντο τῇ ἐκφράσει *exarare litteras*.

Τοιαῦται δέ, βουστροφηδόν γεγραμμέναι ἐπιγραφαί, ἀπαντῶνται οὐκ ὀλίγαι μεταξὺ τῶν λίαν ἀρχαίων· καὶ ἴσως ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ διακριθῶσιν αἱ ἔχουσαι τὴν πρώτην γραμμὴν ἀρχομένην ἐκ δεξιῶν, οἷαι αἱ ἐν Σχ. 35, ὡς ἀρχαιότεραι ἐκείνων ὧν ἡ πρώτη γραμμὴ ἀρχεταὶ ἐξ ἀριστερῶν, αἱ δ' ἐπίλοιποι ἐναλλάξ, οἷα ἡ ὑπὸ Σχ. 12: « Ἀρχένεως τόδε σ(ῆμα) ἔστησ' ἐγγυὲς ὁδῷ Ἀγαθοκλεῖ(ῖ) », ἢ ἴσως Ἀρχένεως τόδε σ(ῆμα) δεῖνος) ἔστησ' ἐγγυὲς ὁδῷ, ἀγαθοῦ καὶ (σώφρονος ἀνδρός), (ὡς ἡ ὑπὸ Σχ. 22): ἀλλὰ μετὰ τὸ Κ φαίνεται ἐπόμενον L καὶ οὐχὶ Α. Τοιαῦται δὲ σώζονται καὶ ἡ ἐν Σιγείῳ (16), καὶ ἄλλαι ἐκ Πελοποννήσου (17), καὶ ἐκ Μήλου (18) κτλ.

(15) Σφ. 850.

(16) C. I. 8.

(17) C. I. 34.

(18) C. I. 39.

Βουστροφηδὸν γεγραμμένη, ἀλλ' ἄγνωστον ἂν δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν ἤρχιζε, διότι ἡ ἀρχὴ ἐλλείπει, εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ Σχ. 11· « . . . ἀνέθηκεν. Ἀριστοκλῆς ἐποίησεν », σπουδαία κατὰ τοῦτο, ὅτι ἀποδεικνύει τὴν Βουστροφηδὸν γραφὴν ὑφισταμένην ἐν Ἀθήναις καὶ μετὰ τὴν 70^{ην} Ὀλυμπιάδα, διότι κατὰ πάντα τὰ διδόμενα (19) ὁ γλύπτης Ἀριστοκλῆς ἤκμαζεν ἐν Ὀλ. 70-80.

Ἀπαντῶνται δὲ καὶ ἐπιγραφαὶ ἀτάκτως τινὰς μὲν στίχους ἔχουσαι ἐκ δεξιῶν, τινὰς δ' ἐξ ἀριστερῶν ἀρχομένους, ὥς τις ἐξ Ἐλευσίνος (20), ἔχουσα ὡς τὸ Σχ. 13^α, καὶ ἑτέρα ἐκ Θήρας (21), ὡς τὸ Σχ. 13^β. ἄλλαι δὲ πάλιν τὰς ἀνωμαλίας τοῦ λίθου ἀκανονίστως ἀκολουθοῦσαι, ὡς ἀττική τις, Σχ. 27, καὶ αἱ ὑπὸ Σχ. 21 καὶ 38 Θηραϊκαί, ὧν ἡ πρώτη ἔχει τὰς γραμμὰς διατεθειμένας κατὰ τὸ Σχ. 16, ^{α-δ}.

Τέλος δ' ὑπάρχουσι καὶ ἑτεραι, βουστροφηδὸν μὲν γεγραμμέναι, ἀλλ' ἔχουσαι τινῶν γραμμῶν τὰ γράμματα πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένα, οἷα ἡ περιεργοτάτη τῆς Σπάρτης, ὑπὸ Σχ. 8, ἥς αἱ γραμμαὶ καὶ τὰ γράμματα χωροῦσι κατὰ Σχ. 17, καὶ ἡ ὑπὸ Σχ. 45, διατεταγμένη ὡς τὸ Σχ. 18^α. καὶ ἡ ὑπ' ἀρ. 21 τοῦ C. I. ἔχουσα ὡς τὸ Σχ. 18^β.

Γράφονται δ' αἱ λέξεις συνεχεῖς, καὶ δὲν διακρίνονται διὰ διαστημάτων. Ἐνίοτε ὁμῶς ἀπαντῶνται σημεῖα στίξεως μεταξὺ αὐτῶν, τυχαίως μᾶλλον καὶ ἄνευ συστήματος τεθειμένα, οὔτε καθ' ἃς διαλείψεις ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖ. Καὶ μία μὲν στιγμή ἐστὶ σπανιωτάτη, ὡς ἐν Σχ. 33· δύο δέ, καθέτως διατεθειμένα, οὕτω :, εἰσὶ πολὺ συνεχέστεραι, οἷον

(19) Ἰδ. τὴν ἐμὴν Ἱστορ. Καλλιτ. T. A. σ. 181.

(20) C. I. 27.

(21) Bœckh. 13.

ἐν Σχ. 34· αἱ δὲ τρεῖς, ἐπίσης ἀλλεπάλληλοι, εἰσὶν αἱ συνεχέστεραι πασῶν, ὡς ἐν Σχ. 7, 12, 29.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περιεχόμενον καὶ τύπος τῶν ἐπιγραφῶν.

Αἱ πλείσται δὲ τῶν ἐκ χρόνων προγενεστέρων τῆς 80^{ης} Ὀλυμπιάδος σωζομένων ἐπιγραφῶν εἰσὶ κατὰ τὸ περιεχόμενον ἀναθηματικαὶ ἢ ἐπιτάφιοι, ὀλίγαι δ' αἱ ἀναφερόμεναι εἰς δημόσια ἀντικείμενα.

Ἐξ αὐτῶν δ' αἱ ἀναθηματικαὶ ἀπαντῶνται ἐνίοτε κεχαραγμένοι ἢ ἐπὶ βράχων, ἢ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνατεθειμένου ἀντικειμένου, οἷον κίονος, βωμοῦ, σκεύους ἢ ἐπὶ τοῦ φέροντος αὐτὸ βάθρου.

Καὶ πολλάκις μὲν περιέχουσιν οὐδὲν ἢ τὸ κύριον ὄνομα, εἰς ὀνομαστικήν, τοῦ ἀναθέντος εἰς τὸν ἑκασταχοῦ λατρευόμενον Θεόν, ἢ εἰς γενικήν, τὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ὃν ἦν ἱερὸν τὸ ἀνατεθέν, οἷον: Ζηνὸς Ὀλυμπίου (1)· ἢ εἰς δοτικήν, ἐπίσης τὸ τοῦ Θεοῦ ᾧ ἡ ἀνάθεσις γίνεται.

Ἐνίοτε ὁμοῦς ὁ τύπος τῆς ἀναθέσεως ἦν μᾶλλον ἀνεπτυγμένος, ὡς: Διφιλίδης ἐκ Κεραμέων ἀνέθηκε (2), ὑπεννοουμένου τὸν τρίποδα, ὅστις φαίνεται ἀναγεγλυμμέ-

(1) C. I. 30.

(2) R. 9. — Ἰδ. C. I. 6.

ρος ὑπὲρ τὴν γραφὴν· ἥ : *Παλλάδι Δέξιππος ἀνέθηκε*(3)· καὶ ἔτι ἐκτενέστερον περιεῖχον τὸν τε ἀναθέντα, καὶ τὸν Θεὸν εἰς ὃν ἦν ἡ ἀνάθεσις, ὡς : *Ἐόρτιος καὶ Ὀψιάδης ἀνεθέτην ἀπαρχὴν τ' Ἀθηναία* (4), ἐν ἣ ἐπιγραφῇ ἡ λέξις ἀπαρχὴν ἐμφαίνει ὅτι ἐκ νίκης τινός, πιθανῶς γυμναστικῆς, ἐγένετο ἡ ἀνάθεσις. Ὁμοίως· *Ἰάρων ὁ Δεινομέτεος τῷ Δι' Τυρραν' ἀπὸ Κύμης* (5)· καί· *Τ' Ἀργεῖοι ἀνέθεν τῷ Διὶ τῶν Κορινθόθεν* (6). Ἐνίοτε δὲ τὸ ἀνάθημα ὁμιλεῖ καὶ εἰς πρῶτον πρόσωπον, οἷον· *Ἰθιδίκη μ' ἀνέθηκε*, κτλ. (7).

Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες τῶν ἀναθηματικῶν ἐπιγραφῶν περιέχουσαι, πλὴν τῆς ἀπλῆς ἀναθέσεως, καὶ ἄλλας τινὰς περιστάσεις, ἥτοι ἔπαινον τοῦ Θεοῦ, οἷον ἐν Σχ. 35 (8)· *Λητοῦς νιέ, ὃς ἄφθιτος αἰεὶ εἶ, Ἀρίστων σ' ἔθηκε καί τε Βοία καὶ Καλλίκλεια καὶ Ἀγασιθέα, θύγατρες, ὡς φίλῳ*· ἡ τὰ κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ μνημείου, ὡς ἐν Σχ. 24 (9)· *Τοῦ αὐτοῦ λίθου εἰμὶ ἀνδριάς καὶ τὸ σφέλας*· ἡ ἀπαρίθμησιν τῶν ἀνατεθημένων ἀντικειμένων (10). Ὑπάρχει δὲ καὶ μία περιέχουσα τὴν ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις κυρίως, καὶ μάλιστα ἐν Ἀσίᾳ, ἀπαντωμένην ἀπαγόρευσιν βλάβης τοῦ μνημείου, ἡ ἐκ Σιγείου (11)· *Φανοδίκου εἰμὶ Ἐρμοκράτους τοῦ Προκορησίου. Καγὼ κρατῆρα κάπιστα· τον καὶ ἡθμὸν ἐς Πρυτανεῖον ἔδωκα, μνημα Σιγειεῦσι.*

(3) R. 14. — Iδ. 11. 16. 17. 18.

(4) R. 8.

(5) C. I. 16.

(6) C. I. 29.

(7) Inscr. Ath. 350.

(8) C. I. 8.

(9) C. I. 10.

(10) C. I. 8. 13. 18.

(11) C. I. 8.

Ἐὰν δέ τι πάσχω, μεληδαίνειν με, ὦ Σιγριῆς. Καὶ μ' ἐποίησεν Αἴσωπος καὶ ἀδελφοί. ἔχει δ' ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἄτακτον τὴν σύνθεσιν, διότι ἄρχεται ὀμιλοῦν τὸ ἀνάθημα, μετὰ ταῦτα ἐξακολουθεῖ ὁ ἀναθεὶς, καὶ ἔπειτα ἐπανέρχεται τὸ ἀνάθημα. Μνημονεύει δὲ καὶ τοῦ ἐργασθέντος τοῦ ἄγαλμα καλλιτέχνου, ὡς καὶ ἄλλαι πολλάί (12). Εἰσὶ δέ τινες καὶ ἑμμετροί, προσθήκη ἢ μὴ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ τεχνίτου (13)· καὶ οὐκ ὀλίγαι τῶν ἀναθηματικῶν εἰσὶν ἀγωνιστικάί, ἢ εὐχαριστήριοι τοῦ νικήσαντος, ἐπὶ βάθρων, ἢ ἐπὶ τῶν εἰς ἄθλον διδομένων ἀγγείων κεχαραγμέναι. Οἷον· Ἐπιχάρινος ἀνέθηκεν ὁ Ὀπλιτοδρόμος. Κρίτιος καὶ Νησιώτης ἐποίησάτην, ἐξ Ὀλ. 78 (14)· καὶ ἐπὶ διαφόρων ἀγγείων, οὐ μόνον ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπωτάτας χώρας, οἷον ἐν Κυρήνῃ, ἐν Ταυρικῇ κλ. εὐρεθέντων, ἀναγινώσκεται ἡ ἐπιγραφή· Τῶν Ἀθήνηθεν ἄθλον εἰμί, ἀποδεικνύουσα ὅτι κάτοικοι τῶν χωρῶν ἐκείνων εἶχον νικήσει ἐν ἀττικοῖς ἀγῶσιν.

Αἱ δ' ἐπιτάφιοι ἐπιγραφαὶ συνίστανται καὶ αὐταὶ ἐνίοτε ἐξ ἀπλῶν ὀνομάτων εἰς ὀνομαστικήν (15), ἢ εἰς γενικήν, ὑπενοουμένων τῶν λέξεων σῆμα, στήλη· οἷον· Θεοθέμιος (16), ἢ, ὡς ἐν Βοιωτίᾳ, εἰς δοτικήν μετὰ τῆς ἐπί. Πολλάκις ὁμῶς ἐκφράζονται καὶ ἐκτενέστερον, καὶ ἄνευ ἐλλείψεως, ὡς ἐν Σχ. 27 (17)· Ἐνιάλῳ θυγατρὸς Σπουδίδου κέραμος (ἢ Κεραμ[ε]ως) στήλη. Καὶ ἐνταῦθα δὲ μνημονεύεται ἐνίοτε ὁ τὴν στήλην ἢ τὸ ἄγαλμα ἐργασθεὶς καλ-

(12) C. I. 25. 31. Ther. 4 — R. 23. 24. 26. 33.

(13) R. 34. — C. I. 3. 24. 27. 39. Ther. 5.

(14) R. 25. Ἰδ. C. I. 5. 12-34.

(15) R. 3. 5. 35. 322. 324. 326-329. Ther. 16. 19.

(16) R. 2224.

(17) R. 6. Ἰδ. 4.

λ. τέχνης, ὡς (18). Ἀριστίωνος Ἔργον Ἀριστοκλέους.
Καὶ οἱ ἐπιτάφιοι δ' ἐπίσης εἰσὶ πολλάκις ἔμμετροι, ὡς
ἐν Σχ. 22.

Ἀντιλόχου ποτὶ σῆμ' ἀγαθοῦ || καὶ σώφρονος ἀνδρός

.....

Ἀριστίων || μ' ἐποίησεν.

Ἐξηλείφθη δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ὁ δεύτερος στίχος, ὅστις
β. δ. αἰῶς ἦν πεντάμετρος ἐπόμενος τῷ ἑξαμέτρῳ. Ἔστι δ' ὁ
γλῦπτης Ἀριστίων ἄγνωστος ἐν τοῖς καλλιτέχναις, καὶ
ἴσως, ὡς ἐκ τοῦ ὀνόματος εἰκάζει, ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν
τῶν Ἀριστοκλέων (19), ἧτις ἤκμασε περὶ Ὀλ. 70 -
80, καὶ ἦν σύγχρονος τῷ μνημονευομένῳ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ
ὕπὸ Σχ. 11, ἧτις ἐστὶ πᾶσα βουστροφηδὸν γεγραμμένη,
(... ἀνέθηκεν. Ἀριστοκλῆς ἐποίησεν), ἐν ᾧ ἐνταῦθα, οἱ
μὲν στίχοι τῆς ἐπιγραφῆς χωροῦσι πάντες ἐξ ἀριστερῶν
πρὸς δεξιὰ, οἱ δὲ περιέχοντες τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου, ἀμ-
φότεροι ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά.

Περίεργον δέ, καὶ εἰς ἑτέραν Ἀττικὴν ἐπιγραφὴν μὴ ἀπαν-
τώμενον, ἐστὶ τὸ σχῆμα τοῦ Ρ, καὶ ἴσως πηγάζει ἐκ τῆς
ἀρχαίας πατρίδος τῶν καλλιτεχνῶν τούτων, ἐλθόντων τὸ
πρῶτον πιθανῶς ἐκ Πελοποννήσου.

Ἄλλη ἔμμετρος τῶν χρόνων τούτων ἐστί, καὶ αὕτη
Ἀττικὴ Λυσία ἐνθάδε σῆμα πατὴρ Σήμων ἐπέθηκε (20).

Πάντοτε ὁμῶς τὸ μέτρον τῶν στιχηρῶν τούτων ἐπιτα-
φίων δὲν εἶναι ἄμεμπτον, ὡς καὶ παροράματα γραφικὰ ἀπαν-
τῶνται ἐν αὐταῖς· οἷον ἐν ταύτῃ·

Σῆμα τόδε Κύλων παῖδω(ν) ἐπέθηκε θανό(ν)τω(ν)
μ(ν)ῆμα φιλημοσύνης (21).

(18) R. 21.

(19) Παγκ. Ἰστ. Καλλιτ. Α, 181.

(20) R. 20. Ἰδ. καὶ 31. 318-320.

(21) R. 27.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, ἐν τινι δήμῳ τῆς Ἀττικῆς εὑρεθεῖσα, πιθανῶς ἐν τῷ τῆς Παιανίας, ἔχει μὲν πολλὰς γραφικὰς ἀτελείας, διότι δις (παίδων, θανόντων) ἀντὶ τοῦ Ν ἐγράφη τὸ ἐν μόνον σκέλος αὐτοῦ, Ι, ἐν τῇ λέξει θανόντων ἐλλείπει τὸ δεύτερον Ν, καὶ ἐν τῇ λέξει μνηῖμα ἐγράφη Τ ἀντὶ Ν· ἀλλὰ σφάλλεται καὶ κατὰ τὸ μέτρον, διότι ἡ δευτέρα συλλαβὴ τῆς λέξεως τούδε ὤφειλε νὰ ᾖ μακρά.

Ἐνίοτε δ' ἐστὶν ἡ ἐπιγραφή ἐν μέρει μόνον ἑμμετρος, καὶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου δὲν περιλαμβάνεται ἐν τοῖς στίχοις (22).

Δημόσια δ' ἀντικείμενα ἀναγεγραμμένα σπάνια ἀπαντῶνται ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Τοιοῦτο δ' ἐστὶ μέρος ἀναγραφῆς ἐν Ἀθήναις οἰκοδομικῶν ἔργων, ἱεροῦ τινος πιθανῶς, βουστροφηδὸν γεγραμμένης (23). *Κριθῶν ἐκτέον λειουργοῖς(;) Δ ... Οἱ ἔκτυποι Χ. ΔΙ. Δίποι ΠΙ Σχοινία...* Σώζονται δὲ καὶ τινες συνθήκαι, τὸ πλεῖστον κεχαραγμέναι ἐπὶ μεταλλίνων πετάλων, ἅτινα ἀνηρτῶντο εἰς τοὺς ναοὺς, ὡς ἡ ὑπὸ Σχ. 33 αἰολιστὶ γεγραμμένη ἑκατονταετῆς συνθήκη συμμαχίας μεταξὺ Ἑλλείων καὶ Ἀρκάδων Ἑραιέων, ἐξ Ὀλ. 40-60 (24), καὶ ἡ τὸ θαλάσσιον δίκαιον μεταξὺ Χαλείου καὶ Οἰανθείας κανονίζουσα, ἐπίσης Αἰολικὴ (25). Δημοσίαις δ' ἐπίσης φύσεώς εἰσι καὶ ἡ τῆς Ἰταλικῆς Πετιλίας (Σχ. 33), δωριστὶ γεγραμμένη, καὶ περὶ διαθήκης τινὸς ἢ κληροδοτήματος πραγματευομένη (26)· καὶ τῆς Ἰωνικῆ τῶν Τητίων (27), νεωτέρα μὲν ταύτης, προ-

(22) R. 22.

(23) C. I. 9. — "Ib. Inser. Att. 1-7.

(24) C. I. 11.

(25) R. 356b.

(26) C. I. 4.

(27) C. I. 1044.

γενεστέρα δὲ τῆς 80ῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ διατάξεις τινὰς ἀτυνομικὰς περιέχουσα.

Ἀπαντῶνται δὲ καὶ λίθοι ὄρων ἢ ὀρίων, ἐκ τῶν τιθε-
μένων εἰς κτήματα ἰδιωτικὰ ἢ δημόσια· καὶ μάλιστα τῶν
τὰ ἱερὰ τεμένη ἀφορίζόντων, οἷα τὰ ἐν Ἀθήναις· Ἱερῶν
Λυμφῶν. Δῆμος· καὶ Ὅρος Διός, καὶ Ὅρος Πυκνός(28).

Καὶ ἀγγεῖα δ' οὐ σπανίως ἔχουσι παρὰ τὰς γραπτὰς
πραστάσεις τὰ ὀνόματα τῶν παριστωμένων προσώπων,
ἀρχαϊκῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γεγραμμένα, καὶ ἐν γραμμαῖς
ἀτάκτοις, ὡς τὸ διάστημα ἐγχωρεῖ, ὅποιαν καὶ ὁ Παυσαν-
ίας περιγράφει τὴν λάρνακα τοῦ Κυψέλου(29).

Περίεργος δ' ἐστὶ καὶ ἐπιγραφή τις Ἀργολικὴ ἐπὶ μαρ-
μάρου, ἡρώων ὀνόματα περιέχουσα(30), ἀναφερόμενα ἴσως
εἰς ἀνάγλυφον ὑπάρξαν ποτὲ ἐπὶ τοῦ λίθου, καὶ ἀποτε-
λοῦντα θρησκευτικὴν ἀναγραφὴν ἡρώων ἐν τινὶ τεμένει τοῦ
Ἀργους λατρευομένων.

(28) R. 889,

(29) E, 17. — Ἰδ. καὶ 28. Καὶ τὴν ἐμὴν Ἰστ. Καλλιτ. A, 181.

(30) C. I. 20.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Παραδείγματα ἀρχαιοτάτων ἐπιγραφῶν.

α΄. Παραδείγματα γραφῆς καὶ ὀρθογραφίας

Σχῆμα 21. (Rang. 1).

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐν Θήρᾳ, διατηρουμένη δὲ ἤδη ἐν τῷ Μουσείῳ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ κεχαραγμένη ἀκανονίστως δι' ἐντομῶν αἵτινες εἰσὶν ἀβαθεῖς καὶ πλατεῖαι, ἐπὶ τῶν πέντε ἀνωμάλων πλευρῶν λίθου ἡφαιστιογενοῦς μέλανος, διαστάσεις ἔχοντος $3 \times 2 \times 1$.

Ῥηξάνωρ ἀρχαγέτας. Προκλῆς. Κλεαγόρας Περαιεύς.

Ὀρθοκλῆς.

Λεοντίδας.

Ἀγλῶν. Περίλας. Μάληκος.

Ἡ Θήρα ἐκαλεῖτο τὸ πρῶτον Καλλίστη, ὅτε καὶ λέγεται ὅτι ὑπὸ Φοινίκων ῥκεῖτο, ἴσως κυρίως ὑφ' Ἑλληνοφοινίκων, ὁποίους ἀνωτέρω (Σελ. 30) ὑπεθέσαμεν τοὺς ἐν Βοιωτίᾳ Καδμείους. Δι' αὐτῶν δὲ πιθανῶς ἐδιδάχθη καὶ τὴν γραφήν, ἣτις διὰ τοῦτο ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς, ὧν πολλαὶ εἰσὶν ἐπὶ βράχου ἐπιγεγραμμέναι κατὰ τὴν θέσιν Μέσα Βουνό, πλησιάζει, μᾶλλον πάσης Ἑλληνικῆς, πρὸς τὰ Φοινίκεια σχήματα τῶν γραμμάτων.

Ἐπὶ δὲ τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν, ἥς ἡ ἐποχὴ εἰκάζεται περὶ τὰ 1104 π. Χ., ὁ Θήρας, Καδμεῖος τὸ γένος, οὐχὶ ἄρα ἴσως ἄσχετος πρὸς τοὺς Φοινικοκαδμείους, τέταρτος τοῦ Πολυνείκου ἀπόγονος, γυναικάδελφος τοῦ Ἡρα-

κλείδου Ἀριστοδήμου, καὶ θεῖος τῶν πρώτων Βασιλέων τῆς Σπάρτης, Εὐρυσθένους καὶ Προκλέους(1), ἐξεδώρισε τὴν νῆσον, καταγαγὼν εἰς αὐτὴν Δωριεῖς Σπαρτιάτας, καὶ συγχρόνως Βοιωτοὺς Μινυεῖς, ἄρα συγγενεῖς τῶν πρώτων τῆς νήσου κατοίκων.

Ἐπειδὴ δέ, κατὰ Πλούταρχον(2), ἀρχαγέται ἐλέγοντο οἱ Βασιλεῖς παρὰ Σπαρτιάταις, πιθανὸν φαίνεται ὅτι ὁ Ῥηξάνωρ ἦν Βασιλεύς τις Δωριεὺς τῆς Θήρας, καὶ ὁ ἀκατέρ-
γαστος οὗτος λίθος ἀρχαῖκός ἐπιτάφιος αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκο-
γενείας αὐτοῦ, ἐν ᾗ τὸ ὄνομα *Προκλῆς* δύναται ἴσως νὰ
θεωρηθῇ ὡς ἐνδειξίς ὅτι ὁ Ῥηξάνωρ ἦν ἀπόγονος, καὶ οὐχὶ
λίαν μεμακρυσμένος, τοῦ πρώτου Δωριέως οἰκιστοῦ.

Τὸ δὲ τοπικὸν *Περαιεὺς* ἢ *Πειραιεὺς* ἐμφαίνει πιθανῶς
θέσιν τινὰ ἐν Θήρᾳ, ὁμώνυμον τῷ ἄττικῳ λιμένι, ὡς ἐκ
τῶν γεωγραφικῶν τοῦ Πτολεμαίου(3) μαρτυρούμεν ὅτι ἐκ
τῶν ἐπτὰ πολισμάτων τῆς Θήρας(4) ἐν ἐκαλεῖτο *Ἐλευσίς*
καὶ ἕτερον *Οἶα*, ὁμωνύμως τοῖς ἄττικοῖς, ἐξ αἰτίας ἴσως
τῆς μετὰ τῶν Μινυῶν σχέσεως, ἢ ἄλλης τινὸς ἀρχαιοτά-
της ἐπιμιξίας τῶν Θηραίων μετὰ τῶν κατοίκων ἢ ὁμόρων
τῆς Ἀττικῆς. Περίεργον δ' ὅτι καὶ τὴν σήμερον εἰς λιμὴν
τῆς Θήρας καλεῖται *Ἀθηنيώτικος*.

Τὸ δ' ὄνομα *Μάληκος* δύναται νὰ ᾖ φοινικικῆς ῥίζης,
διότι *Μάλχος*(5), *Μάλιχος*(6), *Μάλκ* καὶ *Μελέκ* ἐβραϊ-
στί, *Μάλκο* συριστί, *Μάλκα* χαλδαϊστί, *Μαλίκ* δὲ καὶ
Μαλέκ ἀραβιστί, δηλοῦσι τὸν Βασιλέα. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα

(1) Στράβ. ΙΖ, 837. — Παιαν. Ληκ. Α. — Ἡρόδ. Δ, 147.

(2) Β. Λυκ. ΣΤ.

(3) Γ, 15.

(4) Ἡρόδ. Δ, 153.

(5) Εὐαγγ. Λουκ. ΚΒ, 5. — Ἰωάν. ΙΗ.

(6) Ἰώσηπ.

τοῦτο ἀπαντᾶνται καὶ ἐν μεταγενεστέρα ἀττικῇ ἐπιγραφῇ(7), ἀποδιδόμενον εἰς δημότην Ἀχαρνέα ὥστε δὲν φαίνεται ἀπίθανον καὶ Ἑλληνικῆς γὰρ ἦν καταγωγῆς, συγγενὲς τοῦ μαλακός, ἐκ τῆς ρίζης μάω, μάσω (καὶ μασσῶ), μαλάσσω.

Ἐκ τῶν λοιπῶν δ' ὀνομάτων, τὸ Λεοντίδας ἐστὶν ἕτερος τύπος τοῦ Λεωνίδας, καὶ Περίλας τοῦ Πέριλλος(8), ὅπερ ἐστὶ ταῦτὸ τῷ Περίλαος. Ὁ Ἀγλων δ' ἔχει πρὸς τὸν τύπον Ἀγλαός, ὡς ὁ Ἀγάθων πρὸς τὸν Ἀγαθός.

Παρατηρήσεως δ' ἄξιον ὅτι ἐκ τῶν Ο τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης μόνον δύο, τὰ εἰς τὰς λέξεις Ῥηξάνωρ καὶ Ἀγλων γάφονται Ο, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἄνευ τῆς στιγμῆς ἐν τῷ κέντρῳ, ἐξ οὗ ὁ Κιρχόφ(9) συμπεραίνει ὅτι τὸ γράμμα Ο ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἐμφαίνει τὸ ω.

Σχῆμα 23 (C. I. 3).

Ἐγγεγραμμένη ἐν τοῖς διαξέσμασι δωρικοῦ κίονος, ἐκ Μήλου, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ.

Παῖ Διός, Ἐκφάντω δέξαι τόδ' ἀμενφές ἄγαλμα.
Σοὶ γὰρ ἐπευχόμενος τοῦτ' ἐτέλεσε γρόφων.

Ἐνταῦθα δὲ παρατηρήσεως ἄξια εἰσὶ τὸ σχῆμα τοῦ Γ, τοῦ Σ, τοῦ Μ καὶ τοῦ Ι. Τὰ δὲ Φ καὶ Χ ἐκφράζονται διὰ τῶν διπλῶν ΠΗ καὶ ΚΗ, καὶ τὸ Ξ διὰ τοῦ ΚΣ· τὸ δὲ ν πρὸ τοῦ φ μένει ἄτρεπτον.

Τὴν ἐποχὴν δὲ τῆς ἐπιγραφῆς κρίνει ὁ Βοίχχιος οὐχὶ ἀρχαιοτέραν τοῦ Σόλωνος, διότι φρονεῖ ὅτι πρὸ αὐτοῦ κίων δώριος καλῶς ἐξεργασμένος δυσκόλως ἤθελεν εὑρεθῆ. Ἡ

(7) C. I. 611.

(8) Διόδ. Ἀνθολ.

(9) Studien. Σ. 44. Ἰδ. σ. 46.

δε διάλεκτος ἐστὶ δωρική, διότι πεντήκοντα περίπου ἔτη μὲτὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν Δωριεῖς ἐκ Σπάρτης ἐπέσκησαν καὶ τὴν Μῆλον.

Παῖ Διός, ἐπὶ κλησὶς τῷ Ἀπόλλωνι, ἔστις ἦν τῶν Δωριῶν ὁ Ἀρχηγέτης, καὶ ὁ ἐν Μήλῳ ἰδίως λατρευόμενος θεός, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν νομισμάτων τῆς νήσου.

Ἐκφάντω. Τὸ ὄνομα οὐ σπάνιον, ἡ δὲ δοτικὴ χαριστική, ἡ συντακτικὴ τοῦ παθητικοῦ, ἀντὶ τοῦ « παρὰ τοῦ Ἐκφάντου ».

Ἀγάλμα δηλοῖ καὶ πᾶν κόσμημα ἢ ἀνάθημα, γενικῶς, ὡς ἐπιγραφαὶ ἐπὶ τριπόδων, ἢ ἐπὶ ἐλεφαντίνου κέρατος, καλοῦσι τ' ἀντικείμενα ταῦτα ἀγάλματα (10).

Γρόφων δ' ἐστὶ δωρικὸς τύπος ἀντὶ γράφων, ὡς μολόχη ἀντὶ μαλάχη (11), κοθαρός ἀντὶ καθαρός (12), καὶ προσέτι ἀνεπίγροφος ἀντὶ ἀνεπίγραφος (13), καὶ γροφεῖς ἀντὶ γραφεῖς (14).

Σχῆμα 7 (R. 318).

Ἐπὶ μεγάλου κυκλωτεροῦς κτιστοῦ βάθρου, ἐν Κερκύρᾳ. Ἐπιγραφή κεχαραγμένη ἐπὶ μιᾷ γραμμῇ πᾶσα, χωρούσης ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά, καὶ ἀποτελοῦσα ἑξ ἑξαμέτρους·

Υἱοῦ Τλασίου Μενεκράτεος τόδε σᾶμα,
Οἶανθέως γενεάν. Τόδε δ' αὐτῷ δᾶμος ἐποίει.
Ἦς γὰρ πρόξενος, δάμου φίλος· ἄλλ' ἐνὶ πόν(τῳ)
ῶλετο· δαμόσιον δὲ καθ(ίκετο πένθος Οἶάνθην).
Πραξιμένης δ' αὐτῷ (πρόφρων) ἀπὸ πατρίδος ἐνθῶν
σὺν δάμῳ τόδε σᾶμα κασιγνήτοιο πονήθη.

(10) Ἡρόδ. Ε, 60. 61. — Παυσ. Ι, 7, 3. — ΣΤ, 19, 3.

(11) Γρ. Κορίνθ. Σ. 455.

(12) Tab. Her. Ι, 55.

(13) Αὐτ. 36.

(14) Ἡρόδ.

Παρατηρητέον δ' ἐνταῦθα τὸ σχῆμα τοῦ Γ, τοῦ Ε, τοῦ Ι, τοῦ Λ, ἔχοντος τὴν θέσιν ἀντίστροφον τοῦ ἐν Ἀττικῇ. καὶ προοδοποιούσαν τὴν τοῦ μεταγενεστέρου κοινοῦ ἀλφαβήτου, τὸ τοῦ Μ, κατὰ τοῦτο μόνον τοῦ Σ διαφέροντος, ὅτι ἔχει βραχύτερον τὸ τέταρτον σκέλος, καὶ κατὰ γωνίαν ἀμβλυτέραν τῶν λοιπῶν ἀφιστάμενον.

Ἡ χρῆσις τοῦ Ξ δὲν ἐμφαίνει ἐποχὴν μεταγενεστέραν, διότι τὸ γράμμα τοῦτο φαίνεται ὅτι εἰσήχθη ἐνιαχοῦ ἀμέσως ἐκ τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου· δι' ὃ καί, ἐν ᾧ εἰς τινα μέρη ἐλλείπει μέχρι χρόνων πολὺ νεωτέρων, οἷον ἐν Ἀττικῇ μέχρις Εὐκλείδου, ἀλλαχοῦ, οὐ μόνον παρ' Ἰωσιν ὡς ἐν Μιλήτῳ καὶ παρ' ἄλλοις (15), ἀλλὰ καὶ ἐν δωρिकाῖς χώραις, οἷον ἐν Φλιοῦντι (16), ἐν Πετιλίᾳ (17), ὑπῆρχεν εἰσηγμένον ἐν πολὺ ἀπωτέροις καιροῖς.

Ἔστι δ' ἡ ἐπιγραφή ἐπιτάφιος τοῦ Μενεκράτους, ὅστις ἦν πρόξενος τῶν Κερκυραίων, καὶ εἰς ὃν, πνιγέντα, ἀνήγειρε τὸ μνημεῖον τοῦτο ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐν μὲν Ἀθήναις ὁ πρῶτος ἀναγνωρισθεὶς πρόξενος ἦν, καθ' Ἡρόδοτον (18), μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι μάχην, Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, θεῖος τοῦ Φιλίππου· ἀλλ' ἄγνωστον ἂν ἐν Κερκύρᾳ δὲν ὑπῆρχον πρόξενοι καὶ πρίν, ὡς καὶ μέχρι τίνος ἐποχῆς διετηρήθη ἐκεῖσε ἡ ἀρχαϊκὴ γραφή.

Ἡ λέξις δὲ γενεὰ ἐνταῦθα πρῶτον, παρὰ τὴν χρῆσιν τῶν δοκίμων συγγραφέων, ἐμφαίνει τὸν τόπον τῆς γεννήσεως.

Ἡ γλῶσσα δ' ἐστὶν αἰολοδωρική, ἣ ἀνήκουσιν οἱ τύποι

(15) C. I. 40.

(16) C. I. 1.

(17) C. I. 8.

(18) H, 141.

Ιλασίαο, κασιγνήτοιο, καὶ ἥς ἀντὶ ἥν, οἶον ἐν Θεοκρί-
 τῳ (19)· « Ἦς δ' ὁ μὲν αὐτῶν πυρρόος· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
 ἐλθὼν ἀντὶ ἐλθῶν, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ ποιητῇ (20)· Ἦνθ' Ἐρ-
 μῆς πρᾶτιστος ἀπ' οὔρεος... ἦνθον τοὶ βῶται ». Περιέχει
 ὁμοίως καὶ τινὰς τύπους τῆς κοινῆς γλώσσης, ὡς υἱοῦ, Με-
 νικράτεος, δάμου, οἵτινες φαίνονται νεώτεροι τῶν χρόνων
 αὐτοῦ· ἐλέγχει ὁ ἀρχαϊκὸς χαρακτήρ τῆς γραφῆς. Ἀλλ' ἄγνω-
 στον ἐστὶν ἀλλαχόθεν καὶ ἂν ἐν Κερκύρᾳ βραδύτερον δὲν
 ἤλλαξε τῶν γραμμάτων τὸ σχῆμα, καὶ ἂν πρωϊμώτερον
 δὲν ἀνεμίγησαν κοινοὶ τύποι μεθ' αἰολοδωρικῶν.

Παρατηρήσεως δ' ἀξία καὶ ἡ χρῆσις τοῦ F μετὰ τοῦ N,
 ἐξ ἧς ἴσως προκύπτει ὁ Αἰολικὸς ἀναδιπλασιασμὸς τοῦ N
 εἰς τὸν τύπον ξέννος (21), καὶ ἡ Ἰωνικὴ ἔκτασις τοῦ πρὸ
 τοῦ N φωνήεντος εἰς ξεῖνος. Συντελεῖ δ' ἡ παρουσία τοῦ
 γράμματος τούτου καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ μέτρῳ μήκυνσιν τῆς
 προηγουμένης συλλαβῆς.

Ὑπάρχουσι δέ, κατὰ τὸ τέλος τοῦ γ' καὶ δ' στίχου,
 καὶ κατὰ τὸ μέσον τοῦ ε', μέρη καθ' ἃ ἐστὶν ἐφθαρμένος ὁ
 λίθος. Ἀνεπληρώθη δὲ τὸ μὲν πρῶτον τῶν κενῶν τούτων
 εἰς ἀλλ' ἐνὶ πόν(τῳ), κατὰ τὸ ἐν Πχυσανίᾳ ἐπίγραμμα (22)·

« Μνάματ' Ἀπολλωνίας ἀνακείμεθα, τὰν ἐνὶ πόντῳ
 Ἰωνίῳ Φοῖβος ὤκισ' ἀκερσοκόμας ».

Τοῦ δὲ δ' στίχου τὸ κενὸν συνεπληρώθη συμφώνως πρὸς
 τὴν ὁμηρικὴν ταύτην ἔκφρασιν (23)· « Πένθος καθίκετό
 με », καὶ ταύτην τοῦ Σόλωνος· « οὔτῳ δημόσιον κακὸν
 ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω ».

(19) ΣΤ, 2.

(20) Α, 79. 80.

(21) Etym. Gud.

(22) Ε, 22.

(23) Ὀδυσ. Α, 342.

Σχῆμα 19 (R. 2230).

. . σθόλα Λυκόφρονος.

Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου, ἔνθα καὶ ἄλλαι στῆλαι εὐρέθησαν (24) ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ τῶν γραμμάτων σχῆμα ἔχουσαι. Ἰδίως δὲ περίεργον ἐν αὐταῖς τὸ κολοβὸν C σχῆμα τοῦ O, ἐν ᾧ τὸ ὀλόκληρον τὸν κύκλον ἀποτελοῦν O φαίνεται ἐμφαῖνον τὸ Ω (25).

Σχῆμα 24 (C. I. 10).

Τοῦ αὐτοῦ (λί)θου εἰμὶ ἀνδριὰς καὶ τὸ σφέλας.

Ἐπιγραφή κεχαραγμένη ἐπὶ βάθρου ἐν Δήλῳ.

Ἐν αὐτῇ τὸ Λ ἔχει οἷον σχῆμα καὶ ἐν τῇ Μηλῷ ὑπὸ σχ. 23· ὥστε καὶ τὸ 7^{ον} σημεῖον, φαινόμενον ὡς Μ, διώρθωσεν ὁ Βοίχχιος εἰς ΛΙ. Σφέλας δὲ ποιητικῶς ἐστὶ τὸ βάθρον.

Ἀξία δὲ παρατηρήσεως ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἐστὶ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ F ἐντὸς τῆς διφθόγγου αυ, ὡς ἀπαντᾶται εἰς μόνας τὰς Βοιωτικὰς ἐπιγραφάς, τὴν ὀρθότητα τῆς προφορᾶς αφ' διὰ τὴν δίφθογγον ταύτην κυροῦσα. Καὶ ἐν γένει δ' ἡ παρουσία τοῦ γράμματος τούτου εἰς τὸ κέντρον τοῦ Πανιωνίου ἐδύνατο νὰ ἐκπλήξῃ, ἂν ἐπὶ ἄλλης πλευρᾶς τοῦ αὐτοῦ βάθρου δὲν ἀνεγινώσκετο καὶ ἑτέρα ἐπιγραφή μεταγενεστέρα, φέρουσα ΝΑΞΙΟΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ, ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι ἦν τῶν Ναξίων, ἄρα Δώριον, τὸ ἀνάθημα, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα φέρον τὸν κολοσσὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, περὶ οὗ λέγει ὁ Πλούταρχος (26)· « Ὁ δὲ φοῖνιξ ἐκεῖνος,

(24) R. 2229. 2236. — C. I. 2434. — Ross, 229-231. — Philologus, IX, 393.

(25) Kirchhoff, Stud. Σ. 49.

(26) B. Νικ. Γ.

ὅδ' τῶν πνευμάτων ἀνακλασθεῖς, ἐνέπεσε τῷ Ναξίῳ ἀδριάντι τῷ μεγάλῳ, καὶ ἀνέτρεψεν ». Ἴσως δ' ἀνήγειραν πάλιν τὸ καταπεσὸν ἄγαλμα οἱ Νάξιοι, ἐπιγράψαντες τὴν δευτέραν ἐπιγραφὴν, ὅτε ἐν Ὀλυμ. 90, γ' ὁ Νικίας ἔφερε τὴν λαμπράν του θεωρίαν εἰς Δῆλον.

Ἄν ὅμως ἡ λέξις ἀνδριάς τῆς ἀρχαίας ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ χωρίου τοῦ Πλουτάρχου δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς ἄγαλμα θεῖον, καὶ πρέπη νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀνδρὸς ἱνδαλμα τῷ Θεῷ ἀνατεθειμένον, τότε πρέπει νὰ μὴ ᾖ ἡ ἐπιγραφὴ ἀρχαιότερα τῆς 58^{ης} Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἀληθῶς, ὡς λέγει ὁ Πausanias (27), τότε πρῶτον ἰδρύθη ἰδιωτικὸς ἀνδριάς.

Σχῆμα 26 (R. 4).

Ἐγδήλου τόδε σᾶμα.

Ἐπιγραφὴ ἐξ Αἰγίνης, ἐν Ἀθήναις διατηρουμένη. Τῶν γραμμάτων Α καὶ Σ τὸ σχῆμα ἐστὶν ἰδίως ἀρχαϊκόν. Ἡ πρώτη λέξις Ἐκδήλου, ἔχει τὸ Κ τετραμμένον εἰς Γ κατὰ πάθος παραμεῖναν μέχρι σήμερον εἰς τὴν δημώδη διάλεκτον, λέγουσαν γδέρνω ἀντὶ ἐκδέρω, γδύνω ἀντὶ ἐκδύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ γ(δ)υμνός.

Ἡ λέξις δ' αὕτη ἀντὶ κυρίου ὀνόματος δύναται ἴσως νὰ ἐκληφθῇ καὶ τοπικόν, Ἐκ Δήλου, ὑποτιθεμένου ὅτι ἐγράφη Δωριστὶ (σᾶμα), ὡς χαραχθείσης τῆς ἐπιγραφῆς ἐν Αἰγίνῃ, ἢ κατ' ἀρχὰς « ἐπώκησαν Ἀργεῖοι καὶ Κρηῖτες καὶ Ἐπιδάυριοι καὶ Δωριεῖς » (28).

(27) ΣΤ, 18.

(28) Στράβ. Η, 375.

Σχῆμα 25 (R. 367).

"Α)στριος
 'Α)ριστίων
 Σ)φενδονίων
 Λ)υκῖνος
 'Α)ναξίλας
 Δ)έρκετος
 'Ε)χ)εμένης.

Ἐπιγραφή ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν εὑρεθεῖσα, ἀλλὰ προφανῶς, καὶ ὡς ἐκ τῆς γραφῆς, καὶ ὡς ἐκ τῆς ὀρθογραφίας, καὶ ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ σχηματισμοῦ τινῶν τῶν ὀνομάτων (ὡς τοῦ Ἀναξίλας ἀντὶ τοῦ Ἀναξίλαος) ἀποδείκνυται, μὴ οὔσα καταγωγῆς ἀττικῆς. Σχεδὸν δ' ἀναμφισβήτητον φαίνεται ὅτι ἐστὶ τμήμα τοῦ αὐτοῦ λίθου ἐν ἔξέδωκεν ὁ Βοίχχιος ἐν C. I. ὑπ' ἀριθ. 166, καὶ ὅστις περιέχει κατάλογον Ἀργείων ἐν Ἀθήναις πεσόντων. Χαρακτηριστικόν ἐστὶ τὸ σχῆμα τοῦ Λ, ἀπαντώμενον καὶ ἐν ἄλλαις ἀργείαις ἐπιγραφαῖς· προσέτι δὲ τὸ τοῦ Δ, καὶ τὸ τοῦ Ξ. Τοῦ ὀνόματος Ἀναξίλας προηγείτο, ὡς τὰ σωζόμενα ἔχνη ἀποδεικνύουσι, τὸ F, ὡς ἐν γένει ἐν ταῖς Δωρικαῖς ἐπιγραφαῖς προηγείται τῆς λέξεως Ἀναξ. Τὸ δὲ Θ, μετὰ στιγμῆς ἐν τῷ κέντρῳ, ἐκφράζει ἐπίσης τὸ Ο καὶ τὸ Ω.

Σχῆμα 43.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, λίαν ἐξηλιμμένη, ἀνεκαλύφθη πρὸ ἐτῶν ἐπὶ τῶν σπειρῶν τῆς ὀφιοειδοῦς στήλης, ἥτις ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν αὐτοκρατόρων ἴσταται ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀναγινώσκονται δ' ἐπ' αὐτῆς, ἐνίοτε λίαν ἀμυδρῶς, τὰ ἐπόμενα·

- Ἀπόλλωνι θ(ε)ῶ (στᾱσαν τ') ἢ στῆσαντ'
 ἀν(άθη)μ' ἀ(π)ὸ (Μηδων)
 Λακ(εδ)α(ι)μόν(ιοι)
 Ἀθ(η)ν(α)ῖ(ο)ι
 5 Κορίνθιοι
 Τεγεᾶται
 Σεκυώνιοι
 Αἰγινᾶται
 Μεγαρεῖς
 10 Ἐπιδαύριοι
 Ἐρχομένιοι
 . . . εα . . .
 Φλειάσιοι
 Τρο(ι)ζάνιοι
 15 Ἑρμιονεῖς
 . . . α . . . εασ . . .
 Τιρύνθιοι
 Πλαταιεῖς
 Θεσπιδεῖς
 20 Ἴ . . . ιλυ . . .
 Μυκηνεῖς
 Κεῖοι
 Μάλιοι
 Τήνιοι
 25 Νάξιοι
 Ἐρετριεῖς
 Χαλκιδεῖς
 Στυρεῖς
 Ἀλεῖοι
 30 Ποτειδαῖάται
 Λευκάδιοι
 Ἀνακτορεῖς
 Κύθνιοι
 Σύρνιοι
 35 Ἀμπρακιῶται
 Μωρεᾶται.

Μετεκομίσθη δ' ἡ στήλη αὕτη εἰς Βυζάντιον ἐκ Δελφῶν, ἔνθα ἀνείχεε χρυσοῦν τρίπουν ἀφιερωθέντα τῷ Ἀπόλλωνι, ἀπὸ τῶν Μηδικῶν λαφύρων, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν συμπολεμησάντων ἐν Πλαταιαῖς. Ἀπεκόπησαν δ' αἱ τῶν

ὄφρων κεφαλαί, αἵτινες πρὸς τὰ ἄνω ἐπεράτουν τὴν στήλην, δύο μὲν ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ δὲ τρίτη πολὺ μεταγενεστέως, καὶ τμῆμα μιᾶς αὐτῶν ἀνευρέθη ἐσχάτως καὶ διατηρεῖται.

Ἐγένετο δὲ τὸ ἀνάθημα, κατὰ Πausανίαν (29), τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν τότε ἡγεμονευόντων τῆς Ἑλλάδος Σπαρτιατῶν, καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτῶν Πausανίας ἐπέγραψεν ἐπὶ τῆς στήλης τὸ ἐπόμενον δίστιχον, ὑπὸ Σιμωνίδου ποιηθέν·

« Ἑλλάνων ἀρχαγός, ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων,
Πausανίας Φοῖβω μνᾶμ' ἀνέθηκε τόδε ».

Δυσανεστηθέντες ὅμως οἱ Ἕλληνες διὰ τὸν σφετερισμὸν τοῦτον τῆς κοινῆς δόξης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Σπάρτης, ἐπέμειναν, ἀντὶ τοῦ διστίχου, ἀπαλειφθέντος, ν' ἀντικαταστηθῇ ἡ ἤδη ἀναγινωσκομένη ἀναγραφὴ τῶν ἀγωνισαμένων πόλεων. Λέγεται δ' ὅτι ἔχνη τῆς ἐκκολάψεως τῆς προτέρως ἐπιγραφῆς εἰσὶ καταφανῆ ἐπὶ τῆς ἑλικὸς ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ σωζομένη ἐπιγραφὴ.

Χαραχθεῖσα ἄρα αὕτη τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐστὶ δωρικὴ τὴν διάλεκτον, καὶ προσέτι ἀψευδὲς δεῖγμα τοῦ τρόπου τῆς γραφῆς ἐν Σπάρτῃ περὶ τὴν 75^{ην} Ὀλυμπιάδα. Καὶ αἱ γραμμαὶ μὲν πᾶσαι χωροῦσιν ἐξ ἀριστερῶν· ἀρχαϊσμός δ' ἐστὶ τὸ ἀπλοῦν Λ ἐν τῇ λέξει Ἀπόλλωνι (στ. 1), καὶ τῷ τοπικῷ ἀλφαβήτῳ ἀνήκει τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων Γ, Δ, Λ, Ξ, Ρ, Υ, Χ. Τὸ ὄνομα δὲ Ἡλεῖοι (στ. 29) γράφεται Ἀλεῖοι, ἔχον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς δίγαμμα, ὡς εἰσὶ FA τὰ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς Ἡλείας ἐπιτετυπωμένα ἀρχικὰ γράμματα. Καὶ τὸ τῶν Σικυωνίων δὲ γράφεται Σεκυώνιοι, ἢ Σηκυώνιοι, ὡς ἐπίσης ΣΕ ἀναγινώσκεται πολλάκις ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν.

(29, Γ, 8.)

Οἱ δὲ πρῶτοι δύο στίχοι φαίνονται ἀποτελοῦντες ἑξάμετρον, καὶ οὕτω συνεπληρώθησαν.

Σχῆμα 41 (Kirchhoff Stud. Σ. 14 καὶ 136).

Ἰστιαῖος
ἀνέθ)ηκε τῷ
Ἀπόλλωνι

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ ἐν Μιλήτῳ ναοῦ τοῦ Διδυμαίου Ἀπόλλωνος. Καίτοι βουστροφηδὸν γεγραμμένη, περιέχει οὐχ ἥττον τὰ δύο μακρὰ Η καὶ Ω, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ταῦτα προῖμώτατα εἰσῆχθησαν εἰς τὸ κυρίως Ἰωνικὸν ἀλφάβητον, τὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἴσως ὅτι ἐκεῖ καὶ ἡ βουστροφηδὸν γραφή διετηρήθη ἐπὶ μακρότερον χρόνον. Ἄν δ' ὁ Ἰστιαῖος, ὡς πιθανόν, ἦν ὁ ἐν τῇ ἱστορίᾳ γνωστὸς τύραννος τῆς Μιλήτου, τότε ἡ ἐποχὴ τῆς Ἰωνικῆς ταύτης ἐπιγραφῆς ἔσται ἐξ Ὀλ. 66-69.

Σχῆμα 27 (R. 6).

Ἐνιάλου θυγατρ(ὸς Σπουδίδου) κέραμος στήλη.

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐν Ἀθήναις, καὶ ἦν εἶδα καὶ ἀντέγραψα κατ' ἀρχὰς ἀκεραίαν· ἔπειτα δ' ἀπεκόπη τὸ στικτὸν αὐτῆς μέρος ὑπ' ἀνοσίου χειρὸς περιηγητοῦ τινος. Ἔστι δ' ἡ διάθεσις τῶν δύο στίχων αὐτῆς ὅλως ἄτακτος κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ λίθου, καὶ ἀμφότεροι χωροῦσι, κατὰ τὸν ἀρχαικώτερον τρόπον ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά.

Ἐνιάλος δέ, ἢ Ἐνιάλον ἦν βεβαίως τὸ ὄνομα τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπουδίδου. Τὸ δὲ κέραμος, δηλοῦν ἐν γένει πλᾶκα, ἐν ᾧ στήλη δηλοῖ τὸν ἐπιτάφιον λίθον (30), ἐγράφη

(30) Ὁμ. Ἰλ. P, 435.

ἴσως οὕτω κατὰ λάθος τοῦ λιθοξόου, ἀντὶ Κεραμ(έ)ως, τοῦ δημοτικοῦ τοῦ Σπουδίδου.

Σχῆμα 29 (Rang. Mém. sur 3 inser. Paris, 1863).

Εἴτ' ἀστός τις ἀνὴρ εἴτε ξένος, ἄλλοθεν ἐλθὼν
τῇ τύχοι, οἰκτίρας ἀνδρ' ἀγαθόν, παρίτω,
ἐν πολέμῳ φθίμενον, νεαράν ἤδην ὀλέσαντα.
Ταῦτ' ἀποδυράμενοι, νεῖσθε ἐπὶ πρᾶγμ' ἀγαθόν.

Ἐπιγραφή ἐπιμελῶς κεχαραγμένη ἐπὶ μαρμαρίνης βάσεως, καὶ εὐρεθεῖσα εἰς κῆπον τῶν Σεπολίων παρὰ τὰς Ἀθήνας. Τὸ μάρμαρον ἐκοιλώθη ἄνωθεν εἰς ποτιστήριον ἱππων, καὶ ἐφθάρη ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου στίχου τῆς ἐπιγραφῆς, γεγραμμένης βουστροφηδόν, καὶ προφανῶς ἀποτελούσης δύο ἥρωοελεγεία. Ἔστι δ' ἐπιτάφιος τινος πεσόντος εἰς μάχην, ἴσως τὴν τοῦ Μαραθῶνος, ἥ, κατὰ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα, πιθανῶς καὶ ἀρχαιοτέραν τινα, τὴν κατὰ Χαλκιδέων, ἐν Ὀλ. 68, γ' (31). Τὸ δ' ὄνομα τοῦ εἰς δὲ τὸ μνημεῖον ἰδρύθη ἦν πιθανῶς ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τῆς στήλης τῆς παριστώσης αὐτόν, ὡς ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Ἀριστίωνος (32).

Ἄλλοθεν, ἐν στ. 2 γράφεται δι' ἐνὸς Λ, κατ' ὀρθογραφίαν Ἀρχαϊκὴν.

Τῇ ἀντὶ τηί, ἐνταῦθα. Ὁ Kekule (33), δὲν ἠκολούθησαν καὶ ἄλλοι, ἀντὶ τῇ τύχοι, ἀνέγνω τὸ ὅλως ἄγνωστον καὶ ἀπίθανον Τέτυχον, ὡς κύριον ὄνομα δῆθεν.

Ἡ δὲ τελευταία φράσις· νεῖσθε ἐπὶ πρᾶγμ' ἀγαθόν, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἡμέτερον· « Ὑπάγετε εἰς τὸ καλόν ».

(31) Ἡρόδ. Ε, 77.

(32) R. 21.

(33) Inscr. Atticæ, 463.

Σχῆμα 32 (Kirchh. Inscr. Att. 348).

Ἐξηκέστος ἀνέθηκε.

Ἐπιγραφή ἐν Ἀθήναις, ἔχουσα μὲν ἀμφοτέρας τὰς γραμ-
 μάς ἐξ ἀριστερῶν, ἀλλὰ πιθανῶς μὴ ἀπέχουσα πολὺ τῶν
 πόνων τῆς βουστροφηδὸν γραφῆς, ὡς ἀποδεικνύει ἡ πρὸς
 ἀριστερὰ στροφή τοῦ Σ. Τὸ Ξ δ' ἐστὶ ΧΣ, ὡς εἰς πάσας
 τὰς ἀρχαίας ἀττικάς. Ὁ πατὴρ τοῦ Σόλωνος ἐκαλεῖτο
 Ἐξηκεστίδης, ἦτοι, πιθανῶς, υἱὸς Ἐξηκέστου, ὥστε ὁ
 Ἐξηκέστος τῆς ἐπιγραφῆς ἦν ἴσως τῆς αὐτῆς οἰκογενείας,
 καὶ τοῦ νομοθέτου πιθανῶς κατὰ τρεῖς γενεάς μεταγε-
 νέστερος, ὡς κατὰ τρεῖς ἦν αὐτοῦ προγενέστερος ὁ τοῦ
 Ἐξηκεστιίδου πατήρ.

Σχῆμα 61 (Inscr. Att. 374).

Παρ)θένη Ἐκφάντου με πατήρ ἀνέθηκε καὶ υἱός
 ἐνθάδ' Ἀθηναίη. μνημα πόνων Ἄρεος.
 Ἡγέλοχος, μεγάλη(ν) τε φιλοξενίας ἀρετῆς τε
 πάσης (μοῖ)ραν (ἔ)χων τήν δε πόλιν νέμεται.
 Κρίτιος καὶ Νησιώτης ἐποίησά(τ)ην.

Ὁ ἐπιτάφιος οὗτος σύγκειται ἐκ τεσσάρων στίχων ἐλε-
 γειακῶν. Ἡ γραφή, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῶν
 καλλιτεχνῶν Κριτίου καὶ Νησιώτου ἐμφαίνουσα (34), Ὁλ.
 75-80, ἐστὶν ὅπως οὖν παρημελημένη. Οὕτως ἐν στ. 3 τὸ
 Λ τῆς λέξεως μεγάλη γράφεται Ι, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς λέ-
 ξεως τούτης ἐλλεῖπει ἐν Σ ἢ ἐν Ν. Ὁμοίως καὶ εἰς στ.
 6 τὸ Τ τῆς λέξεως ἐποιοησάτην γράφεται Ι. Καὶ ἀντέγραψα
 μὲν τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὸν Κιρχόφ' ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρα-

(34) Ἰδ. τὴν ἐμὴν Ἱστορ. Καλλιτεχν. Α, 199.

τιθεμένου ἐμοῦ ἀντιγράφου, ὄντος ἀκριβεστάτου, φαίνεται ἐν στ. 4, ἀντὶ μοῖραν ἔχων, γεγραμμένον δωρεὰν σχών, ὅπερ, ἂν ἐν στ. 3 ἀντὶ μεγάλης(ν) γραφῇ μᾶλλον μεγάλης(ς), δίδει ὀρθοτέραν ἔννοιαν· μόνον δὲ τὸ μέτρον χωλαίνει, καὶ αἱ δύο συλλαβαὶ τῆς λέξεως δωρεὰν πρέπει ν' ἀναγνωσθῶσι κατὰ συνίζησιν. Ἦν δ' ἡ ἐπιγραφή ἀνάθημα τοῦ Ἡγελόχου, οὗ ὃ τε υἱὸς καὶ ὁ πατήρ ὠνομάζετο Ἐκφαντος, καὶ ὅστις, διαπρέψας ἐν πολέμῳ, ἠὺγνωμόνει τοῖς Ἀθηναίοις δι' ἣν, ξένος ὢν αὐτός, ἔτυχε παρ' αὐτοῖς φιλοξενίαν.

Αἱ δ' ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην κεχαραγμέναι λέξεις· Ἡ Βουλὴ καὶ ὁ Δῆμος Λεύκιον Κάσιον ἀρετῆς ἔνεκα, εἰσὶ Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐπωφελήθησαν ἐκ τοῦ κενοῦ μέρους τοῦ μαρμάρου, ὡς πολλὰ τοιαῦτα ὑπάρχουσι παρὰ δείγματα.

Σχῆμα 30 (R. 23).

Ἀλκιβίους
ἀνέθηκεν
κιθαρῳδὸς
Νησιώτης.

Βάθρον λίθου λευκοῦ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἀρχαϊκὸς ἐστὶν ὁ σχηματισμὸς τῶν γραμμάτων Α, Β, Ε, Θ, Ν, Ρ. Ἄν δ' ἡ τελευταία λέξις, λίαν γενικὴ οὖσα, δὲν δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς τὸ ἐθνικὸν τοῦ Ἀλκιβίου, τότε ἐστὶν αὕτη τὸ ὄνομα γνωστοῦ τινος, τοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπὸ σχ. 61 μνημονευομένου γλύπτου τῆς 75-80 Ὁλ.

Σχῆμα 31 (R. 37).

Ἀρχ)ωνίδης· Ἐβδομίας· Λευκολοφίδω· ἀνεθέτην.

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἔχει σπάνιον

τὸ ὄνομα 'Εβδομίας' ἀλλὰ διὰ τὴν 'Αττικήν, καὶ διὰ τὴν ἐποχὴν ἣν ἐμφαίνει τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων, καὶ μά-
λιστα τὸ τοῦ Θ, Μ, Ν, Φ, ἔτι σπανιωτέρα ἐστὶν ἢ ἐμφάνι-
σις τοῦ Ω, ὡς ἐνταῦθα εἰς τὸ τέλος τῆς τρίτης λέξεως.
Ἰσως ἐπομένως πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὅτι οἱ ἀναθέται ἦσαν
νησιῶταί τινες, διότι ἐν ταῖς νήσοις, ὡς καὶ ἐν σχ. 40 καὶ
ἐν Πλάτῳ συνεχῶς, τὸ Ω ἐγράφετο διὰ τὸ ΟΥ ἢ Ο τῆς δευ-
τεροκλήτου γενικῆς. Λευκολοφίδης ὁμοίως ἦν ὄνομα 'Αττι-
κόν, καὶ οὕτως ὀνομάζετο ὁ πατήρ τοῦ 'Αδειμάντου (35),
τοῦ ἐν 'Ολ. 93, δ', κατὰ τὴν ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς μάχην
αἰχμαλωτισθέντος στρατηγοῦ. Ἰσως ἐπομένως εἶχε κατὰ
τοὺς χρόνους τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰσαχθῇ ἤδη τὸ Ω καὶ
ἐν 'Αττικῇ εἰς ἰδιωτικὴν χρῆσιν, καὶ ἴσως κατὰ πρῶτον
ὅπως καὶ ἐν τοῖς νήσοις. Ἄγνωστον ὁμοίως ἂν καὶ αὐτὸς τοῦ
'Αδειμάντου ὁ πατήρ δὲν κατήγετο ἐκ νήσου τινός, καὶ ἂν
ὁ εἷς τῶν τὸ ἀνάθημα ἀφιερούντων δὲν ἦν ἐκ τῶν προγό-
νων, ἴσως πάππος ἢ μέγας θεῖος τοῦ 'Αδειμάντου, ἐπομέ-
νως τῆς 85^{ης} περίπου 'Ολυμπιάδος.

Περίεργον ἐν τούτοις ὅτι ἐκ τῶν δύο ἀναθετῶν μόνος εἰς
μνημονεύεται μετὰ πατρωνυμικοῦ. Πιθανῶς ἦσαν ἀδελφοί.

'Αξία δὲ σημειώσεως ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ καὶ ἡ μετὰ
πᾶσαν λέξιν στίξις.

6'. Παραδείγματα διαλεκτικῶν τύπων.

Σχῆμα 33 (C. I. 4).

Θεός, τύχα. Σαῶτις δίδ-
ωτι Σικαινία τὰν οἰ-
κίαν καὶ τ' ἄλλα πάντ-
α. Δαμιωργός Παραγόρ-

(35) Πλάτ. Πρωταγ.

ας· Πρόξενοι Μίνκων,
Ἀρμοξίδαμος, Ἀγάθαρχος,
Ὀνατᾶς, Ἐπίκωρος.

Ἐπιγραφή κεχαραγμένη ἐπὶ πλακὸς μεταλλίνης ἐκ Πετιλίας, πόλεως τῆς Βρεττίας ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ.

Ἐκ τῶν γραμμάτων ἰδιότροπον μάλιστα τὸ σχῆμα τοῦ Γ, παριστώμενον δι' ἀπλῆς κεραίας, Ι, ὡς ἐπὶ τινος ἀγγείου Κορινθιακοῦ. Προσοχῆς ἄξια διὰ τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν σχηματισμὸν καὶ τὰ Δ, Ι, Λ, Μ, Σ, καὶ Ξ, ἔχον περίπου τὸ σχῆμα μεθ' οὗ μετέβη εἰς τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον.

Ἡ δὲ διάλεκτος ἐστὶν Αἰολικὴ, διότι τὴν Πετιλίαν ἔκτισαν Αἰολεῖς Θεσσαλοὶ μετὰ Φιλοκτήτου κατὰ Στράβωνα(36), καὶ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον τοῦ Βιργιλίου·

« Hic illa ducis Melibæi
Parva Philoctetæ subnixa Petilia muro ».

[Πρὸς δέ, Μαλιδοίων ὁ ἄρξας ποτὲ Φιλοκτήτης
Ἐκτίσ' ἐκεῖ τῆς μικρᾶς ὀχυρᾶς Πετιλίας τὴν πόλιν] (37).

Καθ' ὃ Αἰολικὴ δέ, ἔχει μὲν τὸ F, ἀλλὰ μόνον ἐν ἀρχῇ τινῶν λέξεων, στερεῖται δὲ τῆς δασείας. Πᾶσαι δ' αἱ λέξεις διαιροῦνται διὰ μιᾶς στιγμῆς, ὡς πολλάκις ἐν Τυρρηνίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ὡς καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ ὑπὸ σχ. 31.

Θεός, τύχα, ὡς τὸ Θεός (δῶη) τύχαν ἀγαθάν(38)· ἀρχαιότερος τύπος τοῦ « ἀγαθῇ τύχῃ ».

Σαῶτις, ὄνομα θηλυκόν, οὗ τὸ ἀρσενικόν Σαώτας καὶ Σώτας.

(36) ΣΤ, 390.

(37) Ἰδ. Ἰάχ. Παγκ. Μετάφρ. Aen. III, 31.

(38) C. I. 1564. 1695.

Σικαινίας ἢ Σικαινία, ὄνομα ἀνδρὸς ἢ γυναικός, ἢ φαίνεται ὅτι ἡ Σαῶτις κληροδοτεῖ τὰ ἐαυτῆς πάντα· ὥστε ἡ ἐπιγραφή ἐστὶν ἐπίσημος διαθήκη.

Δαμιουργός, ἢ δημιουργός, ἦν ὁ ἄρχων ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ῥητῶς καὶ ἐν Πελοποννήσῳ, κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου (39): « Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Πελοποννησίων τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς καὶ τοῖς συνέδροις ». Ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ Θεσσαλοῖς, ὡς ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ: « Δαμιουργοὶ ἐκαλοῦντο παρὰ τε Ἀργείοις καὶ Θεσσαλοῖς οἱ περὶ τὰ τέλη » (40).

Οἱ πρόξενοι δ' ἦσαν καὶ αὐτοί, ὡς φαίνεται, δημόσιοι τινες ἄρχοντες, οἷοι οἱ ἐν Σπάρτῃ, ἐκ τῶν ἀστῶν ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐγκαθιστάμενοι, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος (41): « Καὶ προξείνους ἀποδεικνύναι τούτοις (τοῖς Βασιλεῦσι) προροεῖσθαι τοὺς ἄν' ἐθέλωσι τῶν ἀστῶν ». Ἦσαν δὲ πέντε ἐν Πετιλίᾳ, ὡς πέντε ἦσαν τῆς Σπάρτης οἱ ἔφοροι, καὶ πιθανὸν ἡ ἀρχὴ αὕτη νᾶ ἦν κατ' ἀρχὰς κοινὴ καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἢ νᾶ παρέλαβον αὐτὴν οἱ Πετιλιεῖς ἐκ τινος γείτονος σπαρτιατικῆς ἀποικίας.

Ὡς διδακτικὸν δὲ παράδειγμα τῆς ἀπάτης εἰς ἣν δύνανται νᾶ παραχθῶσιν ἐνίοτε οἱ ἀρχαιολόγοι ἐξ ἐσφαλμένων ὑποθέσεων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπιγραφῶν, κείσθω ἐνταῦθα τὸ κείμενον ὡς δίδωσιν αὐτὸ ὁ N. Ignara ἐν τῷ de Phratriis πονήματί του, ἄλλ' ἀντ' ἄλλων ἐκλαβὼν τὰ γράμματα Γ καὶ Ξ. Ἀνέγνω δὲ οὕτω:

« Θεὸς τύψασα ὅτις οἶδωτι Σικαινία τὴν οἰκίαν καὶ

(39) Δημ. π. Στεφ.

(40) Ἰδ. μαὶ Ζωναρ. λ. Δημιουργός.

(41) ΣΤ, 57.

τ' ἄλλα πάντα. Δαμωρίους παραιόρας πρόξενοι μίνυον ἄρμοξι. Δᾱμος ἀκάθαρτος ὦν ἄτας ἐπιχωρίους.

Βιάζων δὲ καὶ τεχνολογίαν καὶ σύνταξιν, καὶ ὑπολαμβάνων ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Λακυνίας Ἡρας, ὡς ἐπιχωρίου δῆθεν Θεᾶς, μεταφράζει·

«*Dea flagellatura est, quisquis domicilium Sicaniae et quaecumque alia suppeditet. Conterraneos praevaricatores proxeni denuncient Harmostis. Populus quum sit pollutus, noxas locales luet* ».

Σχῆμα 34 (C. I. 11).

Ἄράτρα τοῖς Ἀλείοις καὶ τοῖς Ἡρα-
αίοις. Συμμαχία κ' ἕκκατον ἔτεα·
ἄρχοι δὲ καὶ τοί. Αἵ δέ τι δέοι, αἵτε ἔπος αἵτε
ἔργον, συνέαν ἂν ἀλλάλοις τάτ' ἄλλ' καὶ πα-
ρ πολέμῳ· αἵ δὲ μὰ συνέαν, τάλαντον κ'
ἀργύρῳ ἀποτίνοιαν τῷ Διὶ Ὀλυμπίῳ τῷ κα-
ταδημένῳ λατρεϊόμενον. Αἵ δέ τις τὰ γ-
ράφεια τὰ καθαλέοιτο, αἵτε ἔτας αἵτε τε-
λεστά αἵτε δᾱμος ἔντ', ἐπιάρῳ κ' ἐνέγ-
οιτο τῶν ταῦτ' ἐγγραμένῳ.

Ὁ ἐστὶν εἰς γλῶσσαν κοινήν·

Ἡ ῥήτρα τοῖς Ἡλείοις καὶ τοῖς Ἡραιεῦσι. Συμμαχία
ἂν εἴη ἑκατὸν ἔτη· ἄρχοι δ' ἂν τόδε. Εἰ δέ τι δέοι, εἴτε
ἔπος εἴτε ἔργον, συνεῖεν ἂν ἀλλήλοις, τά τε ἄλλα καὶ
περὶ πολέμου. Εἰ δὲ μὴ συνεῖεν, τάλαντον ἂν ἀργύρου
ἀποτίνοιεν τῷ Διὶ Ὀλυμπίῳ τῷ καταδηλουμένῳ λατρευό-
μενον. Εἰ δέ τις τὰ γράμματα τὰ δε καταδηλοῖτο, εἴτε
ἔτης, εἴτε τελεστής, εἴτε δῆμος ἐστί, τῷ ἐφιερίῳ ἂν ἐνέ-
χοιτο τῷ ἐνταῦθα γεγραμένῳ.

Εὐρέθη δ' ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐν Ὀλυμπίᾳ κεχαρσμένη
ἐπὶ χαλκοῦ πετάλου, ἔχοντος διαστάσεις 0,2×0,1', καὶ

πριέχει συνθήκην συμμαχίας μεταξύ τῶν Ἡλείων καὶ τῶν Ἀρκάδων Ἡραιέων, οἵτινες ἀμφοτέρω διελέγοντο αἰολιστί, καὶ οἱ πρῶτοι ἐλάτρευον ἰδίως τὸν Ὀλύμπιον Δία, ὡς λέγει ὁ Στράβων (42). « Ὅσοι μὲν οὖν ἤττον τοῖς Δωρεῦσιν ἐπεπλέκοντο καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκᾶσι καὶ τοῖς Ἡλείοις, τοῖς μὲν, ὄρειοις τελέως οὔσι καὶ οὐκ ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κληῖρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τοῦ Ὀλυμπίου Διός, καὶ καθ' ἑαυτοὺς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ αἰολικοῦ γένους οὔσι, καὶ δεδερμένοις τὴν Ὀξύλῳ συγκατελθοῦσαν στρατιὰν περὶ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον, οὗτοι αἰολιστὶ διελέχθησαν ».

Ἔστι λοιπὸν ἡ γλῶσσα τῆς ἐπιγραφῆς Αἰολική, οὐχὶ ὅμως ἀκριβῶς ἡ τῶν Λεσβίων ἢ Ἀσιανῶν Αἰολέων, ἣν ἐκ τῆς Σαπφούς καὶ ἄλλων ποιητῶν γνωρίζουσι κυρίως οἱ γραμματικοί, ἀλλὰ μετ' ἐπιτοπίων ἰδιωτισμῶν ἀναμεμιγμένη.

Καὶ οἱ μὲν Ἡεῖοι, κατὰ Διόδωρον (43), διαφόρους μικρὰς πόλεις τὸ πρῶτον οἰκοῦντες, « εἰς μίαν συνωκίσθησαν, τὴν ὀνομαζομένην Ἡλιν », ἐν Ὀλ. 77, 6'. Ἐξάγεται ὅμως ἐκ τοῦ Παυσανίου (44), ὅτι καὶ πολὺ πρὶν ὑπῆρχεν ἡ Ἡλις, καὶ ηὔξήθη μάλιστα διὰ τοῦ Ὀξύλου. Ἡ ἐπιγραφή δὲ δὲν ἀναφέρει τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὸν λαόν.

Καὶ τῶν Ἡραιέων δ' ἡ πόλις ὁμοίως συνωκίσθη ἐξ ἐννέα πολισμάτων ὑπὸ Κλεομβρότου ἢ Κλεωνύμου, τοῦ Βασιλέως τῆς Σπάρτης, μετὰ Ὀλ. 101 6' (45). Ἀλλὰ καὶ ταύτης ὑπῆρχε πρὸ τούτου ἡ Ἀκρόπολις, καὶ ὁ Διόδωρος

(42) H.

(43) A, 54. — Ἰδ. Στράβ. 233.

(44) E, 4.

(45) Στράβ. H, 232.

λέγει (46): « *Τῶν Φιαλέων οἱ φυγάδες συστραφέντες, κατελάβοντο τὴν καλουμένην Ἡραίαν, χωρίον ὀχυρόν* ». καὶ ἐν Ὀλ. 65, εἷς πολίτης ἐνίκησεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, κατὰ Πυρσανίαν λέγοντα (47): « *Ἐπὶ τῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος καὶ ἐξηκοστῆς Δημάρετος ἐκράτησεν Ἡραιεύς* ». Ἀνάγει δ' ὁ συγγραφεὺς οὗτος τὴν κτίσιν τῆς Ἡραίας εἰς τὸν πανάρχαιον ἥρωα Ἡραιέα (48).

Ἡ δ' ἐπιγραφή φαίνεται ἀνήκουσα εἰς τὴν 55^{ην} περίπου Ὀλυμπιάδα, ὅτε οἱ Ἡλεῖοι ἠϋξήσαν τὴν δύναμιν αὐτῶν, νικήσαντες διαφόρους περιοίκους λαούς, οἷον τοὺς Σκυλλουντίους, τοὺς Πισάτας, καὶ ὅτε εἶχον ὑφ' ἐαυτοὺς καὶ τὸ Ὀλύμπιον.

Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα δέ, παρατηρητέα ταῦτα.

Ῥάτρα, αἰολοδωρικῶς ἀντὶ ῥήτρα, ἐπειδὴ οἱ Αἰολεῖς ἦσαν ψιλωταί, ἔχει προηγούμενον ἀντὶ τῆς δασείας τὸ αἰολικὸν δίγαμμα, ἐξ οὗ ἐπήγασεν ἡ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν λέξις Φράτρα, καὶ ἡ παράγωγος αὐτῆς Φρατρία (καὶ Φατρία), καὶ ὁ Φρητήρ, ἔθεν τὸ Λατινικὸν Frater. Ἐδήλου δ' ἡ ῥήτρα σύμβασιν ἢ συνθήκην καθ' Ἡσύχιον, ὡς καὶ ἐν τοῖς Ἡρακλειωτικοῖς πίναξι λέγεται: « *Κατὰς ῥήτρας καὶ κατὰν συνθήκην* ». Καθ' ὃ δὲ συνθήκη, ἐχαράχθη καὶ αὕτη ἐπὶ ἐλάσματος χαλκοῦ πρὸς ἀνάρτησιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὡς τοῦτο ῥητῶς ὀρίζεται ἐν μεταγενεστέρᾳ συνθήκῃ τῶν Ἡλείων μετ' Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ Μαντινέων (49), ὅτε πολυτελέστεραι στήλαι ἀντικατέστησαν τὰ ἐλάσματα: « *Καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλην*

(46) IE, 40.

(47) E. 8. "Id. ΣΤ, 10.

(48) H, 26.

(49) Θουκ. E, 47.

χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί ». Καὶ περὶ συνθήκης Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων λέγει ὁ Πausanías (50). Ἔστι δὲ πρὸ τοῦ Διὸς τούτου στήλη χαλκῆ, Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων συνθήκας ἔχουσα εἰρήνης ἐς τριάκοντα ἐτῶν ἀριθμόν ».

Τοῖς καὶ τις, αἰολικόν, ἀντὶ τοῖς καὶ τις, διότι, κατ' Εὐστάθιον, οἱ Αἰολεῖς ἀντικαθίστων πολλάκις τὸ ρ ἀντὶ τοῦ σ καὶ ὁ Στράβων λέγει (51). « Ἐποίκους δ' ἔσχον (οἱ Ἐρετρίεις) ἀπ' Ἡλιδος, ἀφ' οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ρ πολλῷ χρησάμενοι, οὐκ ἐπὶ τέλει μόνῳ τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ, κεκωμώδηνται ». Καὶ ὁ Πλάτων (52). « Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἡμεῖς μὲν φραμὲν σκληρότης, Ἐρετρίεις δὲ σκληρότηρ ». Καὶ ὁ Πausanías δὲ φαίνεται πρεσβεύων ὅτι ὁ Θέρμιος Ζεὺς τῶν Ἡλείων ἦν ὁ παρ' Ἀθηναίοις Θέσμιος (53). « Τὸν μὲν δὴ παρ' Ἡλείοις Θέρμιον καὶ αὐτῷ μοι παρίστατο εἰκάζειν ὡς κατὰ Ἀτθίδα γλῶσσαν εἶη Θέρμιον » (βεβαίως γραπτέον Θέσμιον). Ἦν δὲ καὶ παρὰ Λάκωσι συνήθης ἡ ἀντικατάστασις αὕτη, διότι ἔλεγον Σιὸρ ἀντὶ Θεὸς φερ' εἰπεῖν. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὁμοῦς ταύτῃ ἀπαντᾷται εἰς τὰς καταλήξεις ἐνιαχοῦ καὶ τὸ Σ.

Ἀλείοις, ἀντὶ Ἡλείοις, μετὰ τοῦ F εἰς τὴν ἀρχήν, ὡς καὶ τὰ νομίσματα τῆς Ἡλιδος φέρουσι τὰ ἀρχικά FA.

Ἡραίοις ἀντὶ Ἡραιεῦσι, φιλούμενον αἰολικῶς, καὶ παρενθέσει τοῦ F μετὰ τὸ Ρ. Ἐλέγοντο δ' οἱ κάτοικοι τῆς Ἡραίας Ἡραιεῖς κατὰ Θουκυδίδην καὶ Πολύβιον ἄρα αἰο-

(50) E, 23.

(51) I', 448.

(52) Κρατύλ. 434.

(53) E, 15.

λιστὶ Ἑραεῖς (54), ὡς ὁ Νικαιεὺς λέγεται Νικαεύς (55). Τὸ δ' Ἑραεῖς σχηματίζεται καὶ Ἑραεῖοι, καὶ αἰολικῇ ἀντικαταστάσει τοῦ οἱ ἀντὶ εἰ, Ἑραοῖοι, ὡς ἔγραφον οἱ Αἰολεῖς ἐποίγω, μάγοιρος, ὄνοιρος (56).

Κ' εἶα, εἴη ἄν· διότι τὸ μὲν κε ἐστὶ τὸ αἰολοδωρικὸν μόριον ἀντὶ τοῦ ἄν (57). εἶα δ' ἦν ἐπίσης αἰολοδωρικὸν ἀντὶ εἴη, ὡς κατωτέρω, συνέαν ἀντὶ συνεῖεν, συνεῖησαν· καὶ ὡς καὶ παρὰ γραμματικοῖς τὸ τύψειαν λέγεται αἰολικόν.

Ἔτος ἔχει ἐν ἀρχῇ F, ἐξ οὗ ἴσως καὶ τὸ λατινικὸν vetus. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἔπος, ὡς εἶχε βεβαίως καὶ παρ' Ὀμήρῳ ὧπου ἀποτελεῖ χασμωδίαν, οἶον ἐν τῷ· «τίσε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;» Οὕτω δ' ἀπαντᾶται καὶ παρὰ Πινδάρῳ, καὶ ἔχει τὸ δίγαμμα καὶ ἐν ἄλλαις αἰολικαῖς ἐπιγραφαῖς. Ἴσως δ' ἦν τὸ πάλαι Fέ(ρ)πος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπήγαγε τὸ λατινικὸν Verbum. Καὶ ἡ λέξις δὲ ἄργον ἔχει ἐν ἀρχῇ τὸ δίγαμμα, καὶ ἐστὶν ἀρχαιότερος σχηματισμὸς τοῦ ἔργον, ὅθεν καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις Ἀργάδεις, καὶ ἡ Ἀργολίς, καὶ τὸ Γερμανικὸν Werk, καὶ διαλεκτικῶς Wark.

Τοί, αἰολικόν, ἀντὶ τουτοί. Ἀρχοὶ δέ κα τοί, ἦτοι τουτοὶ (τὸ ἔτος) εἴη ἄν (ἔστω) ἡ ἀρχὴ (τῆς συμμαχίας), ὡς ἐν Θουκυδίδῃ (58). «Ἐκχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν· ἄρχειν δὲ τήν δε τήν ἡμέραν».

Αἰ δέ τι δέοι, ὡς παρὰ Θουκυδίδῃ (59). «Αἰ δέ ποι στρατιᾶς δέοι κοινῆς». Ἦν δὲ τὸ αἰ οὐ μόνον δωρικόν, ἀλλὰ καὶ αἰολικόν.

(54) Γρηγόρ. 56.

(55) Στέφ. Βυζ.

(56) Γρηγ. 605.

(57) Ἰδ. καὶ Θουκ. Ε, 77. 79.

(58) Δ, 118.

(59) Ε, 79.

Ἀλάλοις. δι' ἐνὸς λ, αἰολικὸς ἀρχαϊσμός· ὁμοίως καὶ ἄ, δι' ἐνὸς λ, καὶ ἀποκοπῇ τοῦ α, ὡς ἐν παρὰ κτλ.

Παρ πολέμω, περὶ πολέμου. Τῆς περὶ δὲ ἡ τροπὴ τοῦ εἰς α, ὡς ἐν τῷ ἔργον ἄργον. Ἡ δ' ἀποκοπὴ τοῦ ι, ὡς ἡ τοῦ α ἐν ἄλλα, καὶ ὡς ἡ τοῦ ε ἐν τῇ καθομιλουμένῃ μετὰ τῷ ρ, κυρίως εἰς τὴν προστακτικὴν· φέρ τον, πάρ τον.

Μά, ἀντὶ μὴ αἰολοδωρικόν.

Ἀποτίνοιαν ἀντὶ ἀποτίνοιεν, συνέαν ἀντὶ συνεῖεν.

Ἀργύρου, πιθανῶς τοῦ ἀσήμεου, διότι ὁ ἐπίσημος ἦν ἔτι τότε σπάνιος, πρῶτου μαρτυρουμένου ὡς κόψαντος ἀργυροῦν νόμισμα ἐν Ἑλλάδι τοῦ Ἀργείου Φείδωνος, περὶ Ὀλ. 3. Οὕτω καὶ ἐν Θουκυδίδῃ (60)· « Ἡλεῖοι . . . τοῖς Λεπρεάταις τάλαρτον ἔταξαν Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν ».

Τῷ Δί, μονοσυλλάβως, ὡς ἀπαντᾶται ἐνίοτε καὶ ἐν Πινδάρῳ, καὶ ἐν ἑτέραις ἐπιγραφαῖς (61).

Ὀλυμπίῳ, καὶ κατωτέρῳ συμμαχία, τὸ ν ἄτρεπτον, κατ' ἀρχαϊκὴν γραφὴν.

Τῷ καθαλημένῳ λατρευόμενον, ἦτοι τῷ καταδηλουμένῳ (τῷ προσβαλλομένῳ) ἀφιερούμενον. Προσεβάλλετο δ' ὁ Ζεὺς ὑπὸ τοῦ τυχρὸν παραβαίνοντος τὴν συνθήκην ἣτις εἶχε τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ, διότι, ὡς πρὸς ὅρκιον, πρὸς αὐτὸν ἐγίνοντο τῶν συνθηκῶν οἱ ὅρκοι. Ἔστι δ' ὁ τοῦ παρακειμένου τύπος, καθαλήμενος, αἰολικὸς ἐνεστώς, ὡς τὸ φιλήμενος ἀντὶ φιλούμενος, καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἦν, ὡς λέγει ὁ Τρύφων (62), « κατ' αἰολικὸν πάθος », διατηρηθὲν καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσ-

(60) E, 31.

(61) C. I. 16.

(62) § 21.

σαν. Ἐπρεπε δὲ νὰ ᾔην ἡ λέξις καταδεδηλημένῳ, καὶ ἀναυξήτως καδδεδηλημένῳ· ἀλλὰ γράφεται δι' ἐνὸς δ, ὡς τὰ ἀλήλοισι καὶ ἀλ, δι' ἐνὸς λ, καὶ ὡς ἐν Πινδάρῳ (63) κάπετον ἀντὶ κάππετον (κατέπεσον), καὶ ἐν Ἀλκμᾶνι (64) καβαίνων ἀντὶ καββαίνων (καταβαίνων).

Τὰ γράφεα ταῖ, ἤτοι τὰ γράμματα τάδε· διότι τὸ γράμμα δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ γράφος, ὡς τὸ τρίμμα ἐλέγετο καὶ τρύφος. Πρόκειται δ' ἐνταῦθα οὐχί, ὅπερ ἐν ἄλλαις ἐπιγραφαῖς ἀπαντᾶται (65), περὶ βλάβης τῆς στήλης, δι' ἣν βεβαίως δὲν θὰ ἐπετίθετο ὅσον βαρὺ πρόστιμον καὶ τοῖς ἀντιπράττουσι τῇ συμμαχίᾳ, ἀλλὰ περὶ τῶν παρασπόνδων, ὡς καὶ ἐν μεταγενεστέραις συμβάσεσιν ἀπαντᾶται, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἐκφράσεως, ἐν τῷ Ἀμφικτιονικῷ ψηφίσματι παρ' Αἰσχίνῃ (66): « *Εἰ δέ τις τὰ δε παραβαίνοι, ἢ πολίς, ἢ ιδιώτης ἢ ἔθνος* »· διότι ἔτης ᾔην ὁ πολίτης, ὁ ιδιώτης, καθ' Ἡσύχιον. Ἐχει δ' ἡ λέξις τὸ δίγαμμα, ὡς φαίνεται ὅτι εἶχεν αὐτὸ καὶ ἐπὶ Ὀμήρου. Τελέστα δ' ᾔην αἰολικὸς τύπος ἀντὶ τελεστής (67), ὁ ἐν τέλει, ὁ ἄρχων.

Ἐντ, ἐντὶ ἀντὶ ἐστί, λέγεται δωρικόν (68), ἀλλ' ᾔην κυρίως ἀρχαῖον αἰολικόν.

Τῷ ἔνταῦτ', κατὰ τοὺς φιλωτάς Αἰολεῖς, ἀντὶ τῷ ἐνταῦθα.

Ἐγραμμένῳ ἀντὶ γεγραμμένῳ, ὡς ἀπαντᾶται (69) ἐγνω-

(63) Ὀλ. Η, 39.

(64) Ἐν Ἡφαιστ. 44.

(65) C. I. 304, 4.

(66) Κ. Κτησ. Σ. 502. — Ἰδ. καὶ Πολύβ. ΣΤ, 13, 5.

(67) Γρηγόρ. 693.

(68) Αὐτ. 589.

(69) Ἀππιαν. Κυνηγ. Γ, 472.

πῶς, ἐγλυμμένος, ἔγραπται. Τὸ δὲ μ γράφεται ἀπλοῦν-
ἀρχαϊκῶς.

γ'. Παραδείγματα συμπληρώσεως.

Σχῆμα 35 (C. I. 11).

Λ)ητοῦς υἱέ, ὃς ἄφθιτος αἰεὶ εἶ,
'Αρίστων σ' ἔθηκε, καὶ τε Βοία, καὶ Κ(αλλίχ-
λεια, καὶ 'Α)γασιθέα, θύγατρες, ὡς φιλο(ι.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἰς Κρίσσαν τῆς Λοκρίδος εὑρεθεῖσα, ἀντεγράφη τὸ πρῶτον, ὡς ἐν 35^a, ὑπὸ Hughes (70), ὅστις λέγει ὅτι οὐδεὶς τι ἐδυνήθη ἐν αὐτῇ νὰ νοήσῃ. Ἄλλ' ὁ Βοίχ-
χιος, ἐπενεγκὼν τὰς ἐν Σχ. 35^b διορθώσεις, ἀνέγνω αὐ-
τὴν ὡς ἀνωτέρω.

Ἔστι δὲ γεγραμμένη βουστροφηδόν, ἀρχομένης τῆς πρώτης γραμμῆς ἐκ δεξιῶν, κατὰ τὸν ἀρχαιότερον τρόπον. Ἡ κατὰ τὸ τέλος δὲ τῆς δευτέρας καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τρί-
της γραμμῆς συμπλήρωσις ἔστι μόνον ὑποθετική, στηρι-
ζομένη ἀπλῶς ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐλλειπόντων γραμ-
μάτων.

Ἀφθιτος ἀντὶ ἄφθιτος, ὡς Σαπφώ, καὶ ἄλλα εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν γλῶσσαν, καὶ ὡς ἐν γένει εἰς τὴν καθομιλου-
μένην ἀποφεύγεται ἡ σύμπτωσις δύο δασέων.

Αἰὲ εἶ. Ἡ δίφθογγος εἰ ἐκφράζεται ὅτε μὲν διὰ τοῦ ε, ὅτε δὲ διὰ τοῦ ει, ὡς καὶ παρ' Ἀττικοῖς. Ὁμοίως καὶ ἡ ΟΥ ἐνίοτε γράφεται Ο, καὶ ἐνίοτε ΟΥ.

Ἀρίστων. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τοῦ σ πρὸ τοῦ τ ἀπαν-
τᾶται συνεχῶς ἐν Αἰολοδωρικαῖς ἐπιγραφαῖς, καὶ ἀντικα-
θιστᾷ ἴσως τὴν προφορὰν τοῦ πρωῒμως ἐκλελιπότος Σάν,

(70) Itin. T. I, Σ. 639.

Καί τε, διπλοῦς σύνδεσμος, δηλῶν καὶ προσέτι, καὶ ἀπαντῶμενος ἐνίοτε καὶ παρὰ τοῖς λογογράφοις (71).

Σχῆμα 40 (C. I. 24).

Ἄρτεμι, σοὶ τό δε ἄγαλμα, ἱερῇσι ὠδί(σιν) ἀμοιβῇν
Ἀσφαλίου μήτηρ Φέρσις, (Ἑῖρω (θυ)γάτηρ.
Τῷ Παρίῳ ποίημα Κ(ολώτειω, οὗ ν)άε φεύγων.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἔστι ἐγγεγραμμένη εἰς τὰ διαξέσματα κίονος εὐρεθέντος ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ εἰς Ἀγκῶνα μετ' ἄλλων οἰκοδομικῶν λίθων μετακομισθέντος. Ἐκεῖ δ' ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν παραλίαν παρεβρίμενος, ἐφθάρη θαλασσοβροτος· μέχρι τέλους δέ, σωθεὶς περαιτέρω καταστροφῆς, ἐτέθη εἰς τὸ Μουσεῖον.

Τὸ ἀντίγραφον δ' ὁ Βοίχχιος ἔλαβεν εἶχεν ὡς σχ. 40^α συνεπλήρωσε δ' αὐτὸ κατὰ τὸ σχ. 40^β, καὶ ἀνέγνω ὡς ἀνωτέρω.

Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ γραμμῇ ἐνόμισεν ὅτι ἀναγινώσκονται λείψανα τῆς λέξεως ὠδίσι, δι' ὃ ἐξέλαβεν ὅτι εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ἐπιγραφὴν ἀναθήματος εὐχαριστηρίου δι' εὐτυχῇ τοκετόν, εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ἥτις ἦν τῶν τοκετῶν ἡ προστάτις. Προσέτι δ' ἀνεγνώρισε τὴν σύνθεσιν τῆς ἐπιγραφῆς ὡς ἑμμετρον, ἀλλ' ἀφαιρέσει τῶν φωνηέντων ε εἰς τόδε, τελικῶν α εἰς ἄγαλμα, καὶ τοῦ ι ἐν ἱερῇσι, γραφέντων, ὡς καὶ ἄλλα ὑπάρχουσι τριαῦτα παραδείγματα, ὑπὸ τοῦ λιθοξόου, ἀγνοοῦντος τὰ περὶ τῶν μέτρων. Οὕτω λοιπὸν ὑπέθεσεν ὅτι Φέρσις τις, θυγάτηρ τοῦ Ἑῖρου, ἀνέθηκε τὴν στήλην ταύτην, ἥ τὸ ἐπ' αὐτῆς, εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ἀφ' οὗ εὐτυχῶς ἔτεκεν υἱόν, τὸν Ἀσφάλιον.

(71) Πaus. A, 21, 2.

Τὸν δὲ τεχνίτην ὠνόμασεν ὁ Βοίχχιος Κολώτην, διότι τὸ νομα ἐφαρμόζεται εἰς ἐξάμετρον, διότι ὁ Κολώτης ἦν Πάριος, κατὰ Πausανίαν (72), καὶ διότι αἱ λέξεις οὗ νάε ρεύγων, ἃς ἐνόμισεν ὁ Βοίχχιος ὅτι ἀνέγνω εἰς τὸ τέλος τῆς τρίτης γραμμῆς, ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ περὶ Κολώτου διηγούμενα, ὅτι, ἐξόριστος ἐκ τῆς πατρίδος του, κατόπισεν εἰς Ἡλίδα, ἐνθα ἡ παροῦσα στήλη εὑρέθη, καὶ συνηργάσθη ἐκεῖ μετὰ τοῦ Φειδίου εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία, καὶ μόνος ἐποίησεν Ἀθηναῖν.

Ὡστε, κατὰ ταῦτα, ἡ ἐποχὴ τῆς ἐπιγραφῆς θὰ ἦν περίπου τῆς 86^{ης} Ὀλυμπιάδος (73). ἀλλὰ τὰ γράμματα, ἰδίως τὸ Α, τὸ Ε, τὸ Λ, τὸ Μ, φαίνονται ἐλέγχοντα ἐποχὴν ἀρχαιοτέραν, εἰς ἣν δὲν ἀντιφάσκουσι τὰ μακρὰ Η καὶ Ω, διότι εἴδομεν ὅτι ταῦτα ἀρχαιότατα ἤδη ὑπῆρχον εἰσηγμένα εἰς τὰς Ἰωνικὰς χώρας.

Ὁ Κιρχόφ (74) ὁμῶς, λαβὼν ἀκριβὲς ἐκμαγεῖον τῆς ἐπιγραφῆς, ἐδημοσίευσεν αὐτὴν ὡς ἐν Σχ. 40 γ, καὶ ἡ διαφορὰ τῆς γραφῆς ἀποδεικνύει πότον δυσχερὲς ἀποβαίνει τὸ ἔργον τοῦ ἐξηγητοῦ ἐπιγραφῶν, ἐπὶ ξένων ἀντιγράφων καὶ οὐχὶ ἐπὶ πρωτοτύπων τὰς εἰκασίας στηρίζοντος. Κατὰ τὸ ἀντίγραφον δὲ τοῦτο ἀρχαϊκὸν σχῆμα ἔχει καὶ τὸ Ρ, καὶ ὁμοιον τῷ ἐν τῇ ὑπὸ Σχ. 22 Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ. Θεωρεῖ δ' ὁ Κιρχόφ τὴν μὲν πρώτην γραμμὴν ὡς μὴ παρέχουσιν ἱκανὰ στοιχεῖα πρὸς συμπλήρωσιν οἷα ἡ τοῦ Βοιχχίου· εἰς δὲ τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην ἀναγινώτκει·

Ἀσφαλίου μήτηρ, Θερασίπου θυγάτηρ
 Τοῦ Παρίου (π)οίημα Κ(λειππ)ίδεω εὐχόμεναι εἶναι.

(72) E, 20.

(73) Ἰδ. Ῥαχ. Ἰστ. Καλλιτ. Α, 296.

(74) Studien σελ. 60 καὶ 137.

Φρονεῖ δ' ὁ τελευταῖος ἐκδότης ὅτι ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ τὸ Ω τίθεται ἀντὶ τοῦ ο καὶ τοῦ ου, τὸ δὲ Ο ἀντὶ τοῦ ω.

Σχῆμα 38 (Bœckh Inscr. Ther. 50 ἐν Act. Acad. Ber. 1836).

Κυκλείδας Κ)υκλῆος ἀδελφε(ιῶ)ν Ἀρίωνι,
τὸν δελφίς (σῶσε μνημόσυνον τέλεισε.

Ἐπιγραφή κεχαραγμένη ἐπὶ βράχου ἐν Θήρᾳ, καὶ βοустροφηδὸν μὲν, ἐν ἀτάκτῳ δὲ διαθέσει τῶν στίχων γεγραμμένη.

Περίεργα ἐν αὐτῇ εἰσὶ τὰ γράμματα Ι, Κ καὶ Π. Τὸ δὲ Φ γράφεται ΠΗ. Εὐφυῶς δὲ παρατήρησεν ὁ Βοίχυιος ὅτι ἐκ τῶν δύο γραμμῶν ἡ δευτέρα πρέπει νὰ προηγῇται τῆς πρώτης, κατὰ τὸ Σχ. 15, διότι εἰς τὴν πρώτην ἀνέγνω . . . νι, τὸν δελφίς· εἵκασεν ἐπομένως ὅτι ἡ λέξις τόν, προηγούμενη τῆς ὀνομαστικῆς δελφίς, ἔστιν ἀντωνυμία ἀναφορική, ἀπαιτοῦσα προηγούμενον μὲν ὄνομα εἰς ὃ ν' ἀναφέρεται, καὶ ὃ ἔπρεπε νὰ περιέχεται εἰς τὴν κάτω γραμμὴν, ἐπόμενον δὲ ῥῆμα εἰς ὃ ν' ἀποδίδεται. Ἀνεγνώρισε δὲ συγχρόνως ὅτι ἡ συλλαβὴ νι ἔστι κατάληξις δοτικῆς τριτοκλήτου, ὡς Ζηνί, Ποσειδῶνι, κτλ., καὶ προσέτι, ὡς ἐκ τῆς συναρμολογίας τῶν λέξεων, ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἦν ἑμμετρος.

Καὶ ἡ μὲν συμπλήρωσις Ἀπόλλω)νι ἐδύνατο νὰ ἔχῃ σχέσιν πρὸς τὴν λέξιν Δελφίς, διότι ὑπῆρχεν Ἀπόλλων Δελφίνιος. Ἀλλ' ὁ δελφίς ἀναπολεῖ προχειρότερον τὴν περὶ Ἀρίωνος, τοῦ Μεθυμναίου αἰδοῦ, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πιστευομένην διήγησιν, ὅτι ναυαγήσαντά ποτε, ἔσωσεν αὐτὸν δελφίς εἰς τὴν Κόρινθον ἐπὶ Περιάνδρου, κατὰ τὴν 67^{ην} Ὀλυμπιάδα (75). Ἐδύνατο ἐπομένως ἡ δοτικὴ ἐκείνη νὰ

(75) Ἡρόδ. Α, 24.

καὶ Ἀρίονι ἢ Ἀρίωνι, ὡς ἐν Ὀμήρῳ ἀπαντᾶται Κρονίονι καὶ Κρονίωνι, τοῦ ἰδόντος ἐν τῷ πρώτῳ μακροῦ, ἐν τῷ δευτέρῳ βραχέως.

Συγχρόνως δ' ἀνεμνήσθη καὶ ἐπιγράμματος ἐν Αἰλίου (76), ἔχοντος οὕτω·

« Ἀθανάτων πομπαῖσιν Ἀρίονα Κυκλέος υἱόν
ἐκ Σικελοῦ πελάγους σῶσεν ὄχημα τόδε ».

Ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τοῦ Σουίδου (77) ἐξάγεται ὅτι ὁ πατήρ τοῦ Ἀρίονος ἐκαλεῖτο Κυκλεύς, ἐξ οὗ εἶχε τὴν ἐξηγησιν τῆς πρώτης λέξεως τῆς κατωτέρω γραμμῆς. Ἐντεῦθεν δ' ὁδηγηθεὶς, συνεπλήρωσε τὴν δευτέραν λέξιν εἰς ἀδελφειῶν, ἐκλαβὼν τὴν ὅλην ἐπιγραφὴν ὡς δίστιχον χαραχθὲν ὑπὸ ἀνάθημα ἀδελφοῦ τινος τοῦ Ἀρίωνος, ὃν καθ' ὑπόθεσιν μόνον, καὶ πρὸς τὸ μέτρον, ὠνόμασε Κυκλείδαν, εἰς ἀνάμνησιν τῆς θαυμασίας τοῦ ἀοιδοῦ σωτηρίας.

Ὑπῆρχε δὲ παρὰ τοῖς τότε ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ φιλοτιμία νὰ νομίζωνται θεοφίλητοι καὶ παρὰ τῶν θεῶν σωθέντες, δι' ὃ καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Ἀρίωνος Σιμωνίδης ἐκήρυττεν ἐαυτὸν σωθέντα ὑπὸ τῶν Διοσκούρων (73), καὶ ὁ Πίνδαρος ὑπὸ τοῦ Πανός (79), καὶ ὁ Ἀρίων τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ἀπέδιδεν εἰς τὸν ἐν Ταινάρῳ Ποσειδῶνα, ὅστις εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου ναὸν ἐν Σπηλαίῳ καὶ ἄγαλμα πρὸ αὐτοῦ (80), καὶ εἰς κύρωσιν τοῦ δῆθεν ὑπὲρ αὐτοῦ γενομένου θαύματος ἀνέθηκεν ἐκεῖσε μνημεῖον, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος (81)· « Ταῦτα μὲν νῦν Κορίνθιοί τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι, καὶ Ἀριογός ἐστιν

(76) Π. Ζ. Ἱστορ. — Ἀνθολ. Παλ. Περ. Ἀρ. 105.

(77) Λ. Κυκλεύς.

(78) Fædr. Fab.

(79) Bœckh, Pind. Fragm. Parthen. Σ. 591.

(80) Παιτ. Γ, 25.

(81) Α, 24.

ἀνάθημα χαλκοῦν οὐ μέγα ἐπὶ Ταινάρῳ, ἐπὶ δελφῖνος
ἐπεὼν ἄνθρωπος.

Ἦν καὶ ἐν Θήρᾳ ἀρχαιοτάτῃ ἡ λατρεία τοῦ Ποσειδῶ-
νος, καὶ παρὰ τὴν θέσιν καθ' ἣν εὔρηται ἡ παροῦσα ἐπι-
γραφή ὑπῆρχε ναὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς βράχοις, πιθανῶς ἀφί-
δρυμα τοῦ ἐν Ταινάρῳ· δι' ὃ καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀρίωνος,
καὶ αὐτὸς τῷ θεῷ εὐγνωμονῶν διὰ τὴν θαυματουργὸν αὐ-
τοῦ ἀρρώγην, καὶ μείζονα δημοσιότητα δίδων εἰς τοῦ ἀδελ-
φοῦ τὴν φήμην ἀνέθηκεν, ἐνταῦθα ἴσως ἐπίσης ἄνδρα ἐπο-
χούμενον ἐπὶ δελφῖνος, γράψας κάτωθι τοὺς εὐφυέστατα
συμπληρωθέντας τούτους στίχους.

Σχῆμα 36 (C. I. 12).

Ἐν μέσῳ γε Θρήης τε καὶ ἄστεος, ἄνερ, ὅθ' Ἑρμῆς.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀντεγράφῃ ὑπὸ Φουρμόντου ἐν Κρου-
σταλᾷ, χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς.

Ὁ δὲ Βοίχχιος, ἐκ τῆς τελευταίας λέξεως τοῦ δευτέρου
στίχου, ἴσως καὶ ἐκ τῆς τελευταίας τοῦ πρώτου ὁδηγηθεὶς,
ἐπικαλεῖται πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἐρμηνείαν τῆς ἐπιγρα-
φῆς ταύτης τὴν ἐπομένην μαρτυρίαν τοῦ *Περὶ φιλοχρη-
ματίας* διαλόγου Σίμωνος τοῦ Σωκρατικοῦ (82)· «Ἐπειδὴ
δὲ αὐτῷ (τῷ Ἰππάρχῳ) οἱ περὶ τὸ ἄστυ τῶν πολιτῶν πε-
παιδευμένοι ἦσαν, καὶ ἐθαύμαζον αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ, ἐπι-
βουλεύων αὐ τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς παιδεῦσαι, ἔστησεν αὐ-
τοῖς Ἑρμᾶς κατὰ τὰς ὁδοὺς, ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεως καὶ τῶν
δήμων ἐκάστων· καῖπειτα ὑπὸ σοφίας τῆς αὐτοῦ, ἣν ἔμαθε
καὶ ἦν αὐτὸς ἐξεῦρεν ἐκλεξάμενος ἃ ἡγεῖτο σοφώτατα
εἶναι, ταῦτα αὐτὸς ἐντείνας εἰς ἐλεγείον, αὐτοῦ ποιήματα

(82) Σ. 228.

καὶ ἐπιδείγματα τῆς σοφίας ἐπέγραψεν. Ἐστὸν δὲ δύο
ἐπιγράμματα· Ἐν μὲν τοῖς ἐπ' ἀριστερὰ τοῦ Ἑρμοῦ
κάστον ἐπιγέγραπται λέγων ὁ Ἑρμῆς ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ
στεοῦ καὶ τοῦ δήμου ἔστηκεν. Ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ δεξιᾷ·
Μνημα τόδ' Ἰππάρχου· Στεῖχε δίκαια φρονῶν», φη-
σίν. Ἔστι δὲ τῶν ποιημάτων καὶ ἄλλα ἐν ἄλλοις Ἑρ-
μαῖς πολλὰ καὶ καλὰ ἐπιγεγραμμένα· Ἔστι δὲ δὴ καὶ
οὗτο ἐπὶ τῇ Στειριακῇ ὁδῷ, ἐν ᾧ λέγει· «Μνημα τόδ'
Ἰππάρχου· μὴ φίλον ἐξαπάτα».

Εὐφρύνεσθαι λοιπὸν ἀνεγνώρισεν ὁ Βοίχχιος ἐν τῇ πα-
ρούσῃ ἐπιγραφῇ ἓνα τῶν Ἑρμῶν ἐκείνων τοῦ Ἰππάρχου.
Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν δύο παραδειγμάτων ἃ παρατίθησιν ὁ
Σίμων βλέπομεν ὅτι ἐκ τῶν ἐλεγείων τῶν ἐπιγεγραμμένων,
ὁ πεντάμετρος ἦν πάντοτε ὁ δεξιῶς γραφόμενος καὶ περιέ-
χων τὸ γνωμικόν, ἔπεται ὅτι ὁ ἕτερος ἦν ἐξάμετρος, καὶ
οὕτω συνεπλήρωσε τὴν ἐπιγραφὴν ὁ Βοίχχιος.

Παρατηρήσας δ' ὅτι τὸ ἀντίγραφον ἦν προφανῶς ἐσφαλ-
μένον, διότι ἂν τὸ Ο ἦν Θ, τὸ θ ἔπρεπε νὰ ᾖ Θ, ἢ ἂν τὸ
θ ἦν Θ, τὸ ο ἔπρεπε νὰ ᾖ Ο, ἐπέφερεν ἐλαφράς τινας διορ-
θώσεις κατὰ τὸ Σχ. 36⁶. Κατ' αὐτάς δέ·

Ἐν τῇ λέξει μέσῳ ἡ συλλαβὴ μέ ὦρειλε νὰ ᾖ μακρά,
καὶ ἦν τοιαύτη δι' ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ Σ, ὅστις συνεχέ-
στατα ἀπαντᾷται, παρημελήθη δ' ὑπὸ τοῦ γλύπτου, μὴ
προσέξαντος εἰς τὸν μετρικὸν λόγον.

Θρία δ' ἦν δῆμος τῆς Ἀττικῆς πρὸς τὴν Ἐλευσίνα,
κατὰ τὰ Χασιώτικα Καλύβια. Φαίνεται δ' ὅτι ὁ λίθος μετε-
κομίσθη ἐκεῖθεν, ἂν ἀκριβὴς ἐστὶν ἡ σημείωσις τοῦ Φουρ-
μόντου, διότι τὸ χωρίον Κρουσταλᾶ καίται κατὰ τ' ἀνα-
τολικά Μεσόγεια.

Ὅθ', ἴσως ὅδ'. Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι οἱ Ἀττικοὶ ἔγραφον

οὐθείς, οὐθέν, ἀλλ' ἐκεῖνα ἦσαν ἀντὶ τοῦ οὔτε εἰς, οὔτε ἐν· Ὁ Θείσιος ὁμως, ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πινδάρου(83), παραδέχεται, « πενταετηρίθ' ὅπως », « Ἑλλάθ' εὐρίσεις », κτλ.

Σχῆμα 37 (C. I. 28. — Rang. 28 καὶ Σ. 381).

Σῆμα Φρασικλείας. Κούρη κεκλη(σο)μαι, ἄτε μ' ἀντὶ γάμου παρὰ Θεῶν τοῦτο λάχ(εν τ') ὄνυμα. . . . στήθη. Ἀρι(στοκλῆς ἐποίη)σε.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐστὶν ἐντετειχισμένη εἰς ἐρείπιον ἐρημοκκλησίου εἰς Μεράνταν, τὴν ἀρχαίαν Μυρρίνοῦντα τῆς Ἀττικῆς. Τὸ ὑπὸ στοιχ. α ἀντίγραφον ἐστὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Βοικχίου ἐκδεδομένον· τὸ δ' ὑπὸ στοιχ. β, δοθέν μοι ὑφ' ἐτέρου ἀρχαιογνώστου, καὶ διὰ τῶν διαφορῶν τῆς ἀναγνώσεως τὴν δυσχέρειαν αὐτῆς ἀποδείξαν μοι, μὲ παρεκίνησε νὰ μεταβῶ αὐτὸς εἰς ἀναζήτησιν τοῦ πρωτοτύπου, καὶ δὴ εὐρὼν τὰ γράμματα λίαν δυσδιάγνωστα, καὶ σχεδὸν ἐπίτηδες ἐξειλημμένα, ἴσως ἐκ τῆς ἀνοσίου χειρὸς τοῦ Φουρμόντου, ἔλαβον ὁμως τὸ ὑπὸ στοιχ. γ ἀντίγραφον, ὃ νομίζω ὅσον ἔνεστιν ἀκριβές. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαβεν ἕτερον ὁ Κιρχόφ, καὶ ἐξέδωκεν ἐν ταῖς Inscr. Attic. ὑπ' ἀριθ. 469 (Σ. 209)· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τὸ 4^{ον} γράμμα τοῦ 3^{ου} στίχου, ἐστὶν, ἐσφαλμένως, ὡς νομίζω, Ι ἀντὶ Μ. Παρεδέχθην δ' ἄνω, ὡς ὀρθὴν ἐν γένει, τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Κιρχόφ, ἀλλὰ μετὰ τινων μεταβολῶν.

Ἐστὶ δ' ἡ ἐπιγραφὴ ἐπιτάφιος τῆς Φρασικλείας, ἀποθανούσης παρθένου, καὶ λεγούσης ὅτι, κατ' ἀπόρασιν τῶν θεῶν, θέλει ἐσαεὶ ὀνομάζεσθαι κόρη.

Ὁ δὲ τρίτος στίχος ἐστὶ γεγραμμένος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς, καὶ ὅσα αὐτοῦ γράμματα σώζονται εἰσὶ καθαρώ-

(83) T. II, Σ. 349.

τα κεχαραγμένα· ἀδίκως δ' ὁ Κ. Κιρχόφ διστάζει περὶ
 τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα τοῦ γλύπτου τοῦ ποιήσαν-
 τος τὸ ἐπὶ τοῦ βάρθρου τούτου ἱστάμενον ἔργον ἐδύνατο
 νὰ ᾖ ἴσως Ἀριστίων, ὡς ἐν Σχ. 22. Ἀλλ' αἱ ἀποστάσεις
 τῶν γραμμάτων ἀπαιτοῦσι μᾶλλον Ἀριστοκλῆς, ὡς ἐν
 Σχ. 11. Ὡστε καὶ αὕτῃ ἡ ἐπιγραφή ἐστὶ τῶν χρόνων τῶν
 Ὀλυμπιάδων 70-80.

Σχῆμα 39 (R. 784 b).

.....
 Ἑλλά(δα γῆν) πᾶσαν δούλιο(ν ἡμαρ ἰδεῖν).
 (Ἡ μάλα δὴ καῖνοι τελεκάρδιοι οἱ ῥα τ)ότ' αἰχμὴν
 στῆσαν πρόσθε πυλῶν ἀγ(ροῦ ἐπ' ἐσχατιᾶς).
 (μερνάμενοι δ' ἔσωσαν Ἀθηναίᾳς προδούλου)
 ἄστυ, βίᾳ Περσῶν κλινάμενο(ι δύναμιν).

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐν γηπέδῳ ὑπὸ τοὺς βορειοανατο-
 λικοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως· διατηρεῖται δὲ ἤδη ἐν
 τῷ Μουσείῳ. Ἐστὶ δ' ἡ ἀνωτέρω συμπλήρωσις τοῦ Κ.
 Κιρχόφ (84), ὅστις δίδωσιν αὐτὴν οὐχὶ ὡς πρότασιν, ἀλλ'
 ὡς ὑποθετικὸν παράδειγμα συμπληρώσεως.

Ὅπως δὴποτε, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπι-
 γραφή ἦν ἑμμετρος, καὶ ὅτι ἐν στίχῳ 2 ἀναγινώσκεται·
 Ἑλλάδα (γῆν) ἢ Ἑλλάδα (μὲν) πᾶσαν δούλιο(ν ἡμαρ·
 ἐν στ. 3· ὅτ' αἰχμὴν στῆσαν πρόσθε πυλῶν· ἐν στ. 4.
 ἄστυ, βίᾳ Περσῶν κλινάμενοι . . . Ὡστε πρόδηλόν ἐστιν
 ὅτι πρόκειται περὶ τῶν τῆς πόλεως κατὰ τοὺς Περσικοὺς
 πολέμους προμαχησάντων, καὶ ἡ ἐπιγραφή ἐπομένως ὅτι
 ἐστὶ τῶν ἀμέσως ἐπομένων χρόνων, ἥτοι τῆς 75^{ης} Ὀλυμ-
 πιάδος περίπου. Ἀλλὰ δύναται νὰ ᾖ καὶ κατὰ τι μετα-
 γενεστέρα, ἂν ἀνήκῃ εἰς τι τῶν ἐκ τῶν μηδικῶν λαφύρων

(84) Inser. Atticæ, Σ. 177, Ἀρ. 333.

ἀνεγερθέντων μνημείων, ὡς ἦν ἡ ἱκανὸν χρόνον μετέπειτα ὑπὸ τοῦ Φειδίου κατασκευασθεῖσα πρόμαχος Ἀθηνᾶ· τοῦτο δὲ μᾶλλον φαίνεται ἐμφαίνουσα ἢ ἔλλειψις παντὸς ἔχνους τῆς βουστροφηδὸν γραφῆς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ.

Περίεργος δ' ἡ ἐν τῷ στίχῳ 3 τροπὴ τοῦ ληκτικοῦ Ν τῆς λέξεως στῆσαν εἰς Μ πρὸ τοῦ Π, ἥτις πλὴν τῆς συνθέσεως ἔστι συνήθης μόνον εἰς ἄρθρα καὶ μόρια.

Σχῆμα 42 (R. 22).

Τῇδε φ(ίλην ἄλοχον Μύρων) κατέθηκε θανοῦσαν.
Λ(αμπι)τώ αἰδοίην γῆς ἄπο πατρώϊης.
Ἐνδοιος ἐποίησεν.

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐν Ἀθήναις καὶ κατατεθεῖσα εἰς τὸ Θησεῖον.

Ἡ λέξις αἰδοίην, ὁδηγήσασά με εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄλοχον, καὶ τοῦ καταλλήλου αὐτοῦ ἐπιθέτου φίλην, οὗ τὸ πρῶτον γράμμα σώζεται, μοὶ ὑπηγόρευσε τὴν ὅλην συμπλήρωσιν, ἀποτελοῦσαν ἐλεγείον, πλὴν τοῦ προσγεγραμμένου ὀνόματος τοῦ γλύπτου. Τὸ ὄνομα Μύρων ἐλήφθη ὡς παράδειγμα, καὶ δύναται ν' ἀντικαταστηθῇ διὰ παντὸς ἄλλου ἔχοντος δύο μακρὰς συλλαβὰς, καὶ ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένου, οἷον Λάμπων.

Ἡ δὲ ταφεῖσα γυνὴ ἦν ξένη, ὡς ἐκφράζει τὸ δεύτερον μέρος τοῦ πενταμέτρου· γῆς ἄπο πατρώϊης· δι' ὃ καὶ τὰ σωζόμενα ἔχνη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στίχ. 2 φαίνονται βεβαίαν ἐνδεικνύοντα τὴν συμπλήρωσιν Λαμπιτώ, τοῦ ὀνόματος ἀνταποκρινομένου εἰς τὸ μέτρον, καὶ εἰς Σπαρτιάτιδα ἀνήκοντος, ὡς φαίνεται ἐν Ἀριστοφάνει (85).

(85) Λυσιστρ.

Ὁ δ' Ἐνδοῖος ἦν καλλιτέχνης γνωστός (86), ἐν ᾧ Παυσανίας (87) λέγει μαθητὴν καὶ συνοδοιπόρον τοῦ Δαιδάλου, συγχρόνου τοῦ Θησέως. Ἀλλὰ τοῦτο χαρακτηρίζει αὐτὸν μόνον ὡς Δαιδαλίδην, ἥτοι ὡς ἐργαζόμενον κατ' ἀρχαῖκόν τιν ῥυθμόν. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ χωρίῳ ὁ περιηγητὴς ἀπομνηστεύει ὅτι ὁ Ἐνδοῖος κατεσκεύασε πρὸς τῷ Ἐρεχθείῳ Ἀθηναῖν διὰ τὸν Καλλίαν, ὅστις ἦν βεβαίως ὁ δεύτερος ἐπίσημος τοῦ ὀνόματος τούτου, ὁ δαδοῦχος καλούμενος, καὶ προσέτι λακκόπλουτος ἐπικληθεὶς (88) ὡς βαθύπλουτος, φημιζόμενος ὅτι πολλὰ περσικὰ γρήματα εὔρε καὶ ὠκειοποιήθη ἐπὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης. Ἐγένετο ἄρα τὸ ἀνάθημα αὐτοῦ, καὶ ἔζη ὁ αὐτὸ κατασκευάσας Ἐνδοῖος, περὶ τὴν 75^{ην} Ὀλυμπιάδα. Ὁ Παυσανίας δὲ λέγει ἀλλαχοῦ (89), ὅτι ὁ Καλλίας καὶ Ἀφροδίτην ἀνέθηκεν ἐν Ἀκροπόλει, ἔργον Καλάμιδος, ὅστις γνωστὸν ὅτι ἐπίσης ἤκμαζεν ἐπὶ τῶν Μηδικῶν (90)· ὥστε καὶ τοῦτο ἐπικυροῖ τὴν περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐνδοίου καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰκασίαν.

(86) Παγκ. Ἱστ. Καλλιτ. Α, 195.

(87) Α, 26.

(88) Πλούτ. Β. Ἀριστ. Ε. — Σχολ. Ἀριστοφ. Νεφ. 65. — Ἡσύχ. Σοῦιδ.

Φώτ. Α. Λακκόπλουτος.

(89) Α, 23.

(90) Παυσ. Θ, 16. — ΣΤ, 21. — Η, 42.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Νόθοι ἐπιγραφαί.

α'. Ἀρχαῖαι παραπεποιημένα.

Ἀναμνησθήτητον φαίνεται ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐτεκταίνοντο πολλάκις ψευδεῖς ἀρχαῖκαί ἐπιγραφαί, πρὸς κύρωσιν φιλοδόξων ἀξιώσεων ἢ ἀτόμων ἢ πόλεων, οἷοι παρ' ἡμῖν πλάττονται οὐ σπανίως γενεαλογικοὶ πίνακες καὶ εὐγενείας διπλώματα. Οὕτω περὶ τοῦ Ὀνομακρίτου λέγει ὁ Ἡρόδοτος (1) ὅτι, ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν διέστρεψε τοὺς χρησμοὺς τοῦ Μουσαίου, καὶ διάφορα προσέθηκεν εἰς τοὺς Βακχικοὺς μύθους (2). Ὡς τοιαῦται δέ, πλασταὶ ἐπιγραφαί, πρέπει κυρίως νὰ κρίνωνται αἱ ἀφορῶσαι μυθικοὺς ἥρωας (3), διότι ἀποδεδειγμένον σήμερον φαίνεται ὅτι τὰ πλεῖστα περὶ αὐτῶν ἐμυθεύθησαν μόλις περὶ τὴν ἕκτην πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα (4)· ἐπομένως τῆς κατηγορίας ταύτης ἦσαν αἱ, καθ' Ἡρόδοτον (5), ἐν Θήβαις γεγραμμέναι ἐπὶ τριπόδων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος, καὶ ὧν τὰ γράμματα ἦσαν «Καδμήϊα, τὰ πολλὰ ὁμοῖα ἐόντα τοῖσι » Ἰωνικοῖσι ». « Ὁ μὲν δὴ εἰς τῶν τριπόδων ἐπίγραμμα » ἔχει·

« Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν, ἰὼν ἀπὸ Τηλεβοάων·

(1) Z, 6.

(2) Nitsch, Hom. I, Σ. 161.

(3) Wolf, Proleg. ad Hom.

(4) Ambrosch, de Lino dtss. Σ. VIII.

(5) E, 59.

Ταῦτα ἡλικίαν ἄν εἴη κατὰ Λαΐον τὸν Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου τοῦ Κάδμου. Ἔτερος δὲ τρίπους ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει·

« Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκηδόλῳ Ἀπόλλωνι

« νικήσας ἀνέθηκε, τειν περικαλλές ἄγαλμα ».

Σκαῖος δ' ἄν εἴη ὁ Ἴπποκόοντος· εἰ δὴ οὗτος γ' ἐστὶ ὁ ἀναθεὶς καὶ μὴ ἄλλος, ταῦτ' ὄνομα ἔχων τῷ Ἴπποκόοντος, ἡλικίην κατὰ Οἰδίπουν τὸν Λαῖον. Τρίτος δὲ

» τρίπους λέγει καὶ οὗτος ἐν ἑξαμέτρῳ·

« Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸν εὐσκόπῳ Ἀπόλλωνι

« μουναρχέων ἀνέθηκε, τειν περικαλλές ἄγαλμα ».

Συνετάχθησαν δὲ προφανῶς αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἵνα κυρώσωσι τοὺς ἐγχωρίους μύθους, καὶ αὐξήσωσι τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν περὶ ἀρχαιότητος δόξαν τοῦ ναοῦ.

Τοιαύτη δ' ἦν ἀναμφιβόλως καὶ ἡ ἐπίσης ὡς ἐν Θήβαις ὑπάρχουσα ὑπὸ Πausανίου (6) μνημονευομένη ἐν τούτοις· « Καὶ τῆς Ἀλκμήνης ἐστὶν ἔτι ὁ θάλαμος ἐν τοῖς ἐρείπιοις δηλός . . . καὶ ἐπίγραμμά, φασιν, ἐπ' αὐτῷ ἐπιγραφῆται τόδε·

« Ἀμφιτρύων ὅτ' ἔμελλ' ἀγαγέσθαι δεῦρο γυναῖκα

« Ἀλκμήνην, θάλαμόν γ' ἐλέξετο τοῦτον ἑαυτῷ,

« Ἀγχάσιος δ' ἐποίησε Τροφώνιος ἡδ' Ἀγαμήδης ».

Καὶ ἄλλη ἐν τῷ περὶ Θαυμασίων Ἀκουσμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους (7) μνημονεύεται ἐπιγραφὴ περὶ Ἡρακλέους, σύγχρονος δὴθεν τοῦ ἥρωος. Ἀλλὰ καὶ αὕτῃ ἡ γλῶσσα τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων ἐλέγχει αὐτὰ πολλάκις ὡς μεταγενέστερα.

Τῆς αὐτῆς δὲ κατηγορίας ὑπετέθη καὶ ἡ ὑπὸ Δημοσθέ-

(6) Θ, 11.

(7) 145.

νους (8) αναφερομένη, καὶ νόμον περιέχουσα, ὃν ὁ Θησεὺς ἔθηκε δῆθεν ὅτε συνώκισε τὰς Ἀθήνας, ὅτι ὁ Βασιλεὺς πρέπει νὰ νυμφεύηται ἀστήν· « Καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου παρὰ τὸν βωμὸν ἐν Λίμναις· καὶ αὕτη ἡ στήλη καὶ νῦν ἔτι ἔστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν Ἀττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμένα ». Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης αὐτὸς δὲν διίσχυρίζεται ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἐχάραχθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θησέως.

Ὁ Πausanías δ' ἀναφέρει (9) καὶ τὰ ἐν Μεγάροις ἐπιγεγραμμένα ἐλεγεία περὶ τοῦ μύθου τῆς Ψαμμάθης καὶ τοῦ Κοροΐδου, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος βρέφος τῆς Ψαμμάθης κατέφαγον οἱ κύνες τῶν Ἀργείων, δι' ὃ ἔπεμψεν ὁ Ἀπόλλων τὴν Ποινὴν, ἀρπάζουσιν τῶν Ἀργείων τὰ βρέφη, φονευθεῖσαν δ' ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ Κοροΐδου. Καί τινες μὲν (10), πιστεύοντες εἰς τοῦ ἐπιγράμματος τούτου τὴν ἀρχαιότητα, ἀποδίδουσιν αὐτὸ εἰς τὸ ἔτος 1678 π.Χ. Ἀλλά, κατὰ Στοβαῖον, τῶν ἐλεγείων πρῶτος ἐφευρέτης ἔθεωρεῖτο Καλλῖνος ὁ Ἐφέσιος, κατὰ τὴν ἡ' ἑκατονταετηρίδα π. Χ.

Καὶ ἐν Φενεῳ̃ προσέτι εἶδεν ὁ Πausanías πανάρχαιον ἐπιγραφὴν, περὶ ἧς ὁ ἴδιος διστακτικῶς ἐκφράζεται (11)· « Καί μοι καὶ γράμματα οἱ Φενεῦται παρείχοντο ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος γεγραμμένα τῷ βάρθρῳ, τοῦ Ὀδυσσέως δὴ τι πρόσταγμα τοῖς ποιμαίνουσι τὰς ἵππους ».

Πιθανώτατα δὲ πλαστὴ ἦν, καὶ πρὸς πολιτικὸν σκοπὸν ἐτεκτάνθη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως μνημονευομένη (12),

(8) K. Νεαίρ. 26.

(9) A, 43.

(10) R. Rochette, Lettre à L. Aberdeen, Σ. 66.

(11) H, 14.

(12) Δ, 26.

ὡς ἐπὶ κασσιτέρου κεχαραγμένη, καὶ ἐν χαλκῇ ὑδρίᾳ, παρα-
καταθήκη δῆθεν τοῦ Ἀριστομένους, ἐν Ἰθώμῃ κατ' ὄναρ
ὑρεθεῖσα ὑπὸ Ἐπιτελοῦς, τοῦ ὑπὸ τῶν Ἀργείων τὴν
ἐπιμέλειαν τῆς καθόδου τῶν Μεσσηνίων ἐμπιστευθέντος,
καὶ ὑπ' αὐτοῦ κομισθεῖσα εἰς Ἐπαμεινώνδαν, τῶν Μεσση-
νίων τὸν οἰκιστὴν.

Ὡς ἐπίσης δὲ μεταγενέστερα πλάσματα, πρὸς κύρωσιν
πολιτικῶν ἀξιώσεων ἐπινοηθέντα, δικαίως ἐκρίθησαν ὑπὸ
Μυλλέρου (13) καὶ τὰ γράμματα ἅ, κατὰ Τάκιτον (14),
ἐπεδείκνυον οἱ Μεσσήνιοι «saxis sculpta et ære prisco», περὶ
διαίρέσεως τῆς Πελοποννήσου, ὡς γραφέντα ἐπὶ τῆς καθό-
δου τῶν Ἡρακλειδῶν.

Τέλος μετὰ τῶν μὴ γνησίων τούτων ἐπινοήσεων κατα-
τάττει ὁ Μύλλερος (15) καὶ τὸ δῆθεν (16) διατηρηθὲν ψή-
φισμα κατὰ τοῦ Τιμοθέου, ὡς εἰσαγαγόντος κιθάραν ἔχου-
σαν πλείονας τῶν 7 χορδῶν. Ἀπέδειξε δ' ὁ ἐπίσημος κρι-
τικὸς ὅτι ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐστὶν
ἄστοχος μίμησις τῶν ἐπαινετικῶν ἀττικῶν ψηφισμάτων
γραφεῖσα ὑπὸ γραμματικοῦ τινος, λίαν ἐπιπολαίως τοὺς
κανόνας τῆς Λακωνικῆς διαλέκτου γνωρίζοντος.

Πολλάκις ὅμως οἱ ἀρχαῖοι ἐπετηδεύοντο καὶ φιλοτε-
χνοῦντες τὰς ἐπιγραφάς των ἐπὶ τὸ ἀρχαϊκώτερον. Οὕτω,
κατὰ Πausανίαν (17), οἱ ἐν τῷ Ἰωνίῳ Ἀπολλωνιάται ἀνέ-
θηκαν ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἄγαλμα, ἔργον Λυκίου τοῦ Μύ-
ρωνος, ὅστις ἤκμαζε μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον,
ἔχον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπίγραμμα ἀρχαίοις γράμ-

(13) Aegin. Σ. 36.

(14) Ann. IV, 44.

(15) Dor. I, 324.

(16) Boëth. de Musie.

(17) E, 22.

μασι γεγραμμένον. Καὶ ἐν Ἀθήναις δ' ἀναφέρει ὁ αὐτὸς(18) ἄγαλμα Δήμητρος, ἐφ' οὗ ἐπεγέγραπτο ἀττικοῖς γράμμασι, ὅτι ἦν ἔργον Πραξιτέλους, ζῶντος ἐν χρόνοις καθ' οὓς τὰ Ἀττικά γράμματα εἶχον ἤδη πρὸ πολλοῦ ἀντικαταστηθῇ ὑπὸ τῶν Ἰωνικῶν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ Ἀντρωτῶν Νυμφῶν κατὰ τὸ Βάρι τοῦ Ὑμηττοῦ ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ περὶ τοῦ ἀναθέντος αὐτοῦ Ἀρχιδάμου, αἱ μὲν ἀρχαίοις, αἱ δὲ νεωτέροις γράμμασι γεγραμμέναι (19).

Τοιούτων ἐπιγραφῶν μεταγενεστέρων, ἀλλὰ γεγραμμένων διὰ γραμμάτων ἀρχαϊκῶν, παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

Σχῆμα 44 (C. I. 25).

Ἐπιγραφή ἀντιγραφεῖσα ἐν Δελφοῖς ὑπὸ Dodwell (20). . .
 ιόθαλος ὁ Πολα . . . Βοιώτιος : ἐξ Ἑρχομ(ενοῦ). Ὑπατόδωρος : Ἀριστογ(είτων) ἐποισάτην : Θηβαίω.

Ἡ ἀνωμαλία περὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν γραμμάτων, ἰδίως τοῦ α, π, ρ, υ, ἀποδεικνύει ἐπιτήδευσιν μᾶλλον ἢ ἀληθῆ ἀρχαϊσμόν. Ἀλλὰ νεωτέρα τῆς 104ης Ὁλ. δὲν δύναται νὰ ᾖ ἡ ἐπιγραφή, διότι τότε κατεστράφη ὁ Ὀρχομενός.

Ὑπατόδωρον καλλιτέχνην ἀναφέρει ὁ Πausanias εἰς δύο χωρία (21), καὶ εἰς τὸ δεύτερον μετ' ἄλλου τινός, Ἀριστογείτορος καλουμένου, ὅστις φαίνεται ὢν ὁ καὶ ἐνταῦθα μνημονευόμενος. Εἶχον δὲ κατασκευάσει ἀμφοτέρω ὁμοῦ

(18) A, 2.

(19) C. I. 456.

(20) T. II, Σ. 509.

(21) H, 26. — I, 10.

Αμφιάραον ἐφ' ἄρματος, ἀπὸ τῶν λαφύρων τῆς ἐν Οἰνόη
 ίκης τῶν Ἀργείων καὶ Ἀθηναίων κατὰ Λακεδαιμονίων,
 συμβάσης ἐν Ἐν Ὀλ, 90, α': ὁ δὲ Πλίνιος ὡς ἐποχὴν τοῦ
 Ἰπατοδώρου ὀρίζει τὴν 102^{αν} Ὀλυμπιάδα (22), ἐφ' ἧς ὁ
 ὕπος τῆς γραφῆς πολὺ ἀπεῖχε τοῦ ἀρχαικοῦ δν ἡ παροῦσα
 ἐπιγραφὴ ἐπιτηδεύεται.

Ἐρχομενὸς γράφεται ἀντὶ Ὀρχομενός, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλ-
 λων ἐπιγραφῶν, καὶ ἐπὶ νομισμάτων.

≡ εἶναι στίξιν, κατ' ἀρχαϊκὸν δῆθεν σχῆμα, ἀντὶ :

Σχῆμα 45 (C. I. 20).

Ἐπιγραφὴ ἐκ Κερκύρας (23). Ἡ ἀνώμαλος διάθεσις τῶν
 γραμμῶν, κατὰ τὸ Σχ. 18^α, καὶ ὁ παράδοξος σχηματι-
 σμὸς τῶν γραμμάτων, ἐκρίθη, ἴσως ὅμως οὐχὶ κατ' ἀπο-
 χρῶντας λόγους, ὡς ἀπομίμησις μόνον ἀρχαϊσμοῦ. Ὡς μία
 δὲ τῶν ἀποδείξεων τούτων φέρεται, ἀλλ' οὐχὶ ἱκανῶς ἰσχυρὰ
 καὶ αὐτὴ, ἡ χρῆσις τῆς διφθόγγου ΟΥ εἰς τὴν κατάληξιν
 γενικῆς ἐν στίχ. 1, ἐνθα ἀναγινώσκεται « . . . ιμου ματρὸς
 ἐγὼ ἔστακ(α . . . » Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ στ. ἀναγινώσκεται
 « τύμῳ Πολύρου Ἀσσ(τ . . . », καὶ ἐν τῷ τρίτῳ
 « . . . ἀ)πελούσατο ».

Σχῆμα 46 (C. I. 8).

Φανοδίκου
 εἰμι τοῦ ῥμοκ-
 ράττος τοῦ
 Προκοννη-

(22) XXXIV, 29.

(23) Ἐκ σχεδ. Creuzer.

σίλου. Κρητῆρ-
α δὲ καὶ ὑποκ-
ρητῆριον, κα-
αὶ ἡθμόν, ἐς Π-
ρυτανήϊον
ἔδωκεν, Συκε-
εὔσιν.

Φανοδίκου, εἰμί, τοῦ
Ἑρμοκράτους, τοῦ Προκο-
νησίλου. Καὶ γὰρ, κρατῆρα
καπίστατον, καὶ ἡθμ-
όν, ἐς πρυτανεῖον, ἔ-
δωκα, μνήμα, Σιγε-
εὔσι. Ἐάν δέ τι πάσχ-
ω μελεδαίνειν, με ὦ
Σιγίεις. Καὶ μ' ἐποί-
(η)σεν, Αἴσωπος, καί,
ἀδελφοί.

Ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα ἐν Σιγείῳ παρὰ τὴν Τρωάδα, καὶ
κεχαραγμένη διπλῇ ἐπὶ στήλης, ἄνω μὲν Ἰωνικῇ, κατω-
τέρῳ δέ, πληρέστερον, ἀττικῇ γραφῇ, καὶ ἐν ἑκατέρῃ ἀνα-
γραφῇ βουστροφηδόν. Περιελήφθη δ' ἐνταῦθα μόνον διότι
ὁ Βοίχχιος, ἀλλ', ὡς φαίνεται, οὐχὶ ἱκανῶς δεδικαιολογημέ-
νως, ἐκλαμβάνει αὐτὴν ὡς κατ' ἐπιτήδευσιν ἀρχαϊκῶς γε-
γραμμένην. Κατὰ δὲ Κιρχόφ (24), Φανόδικος ὁ Ἑρμοκρά-
τους, δωρήσας τινὰ ἀντικείμενα (πιθανῶς ἀργυρᾶ) εἰς τὸ
Πρυτανεῖον τῆς πόλεως, ἱδρυσεν εἰς μνήμην τῆς δωρεᾶς
τὴν στήλην ταύτην· πιθανώτερον δ' ἱδρυσεν αὐτὴν ἡ πό-
λις, ἐπιγράψασα τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν. Ἡ δὲ στήλη ἔφερε
πιθανῶς προτομήν. Μετ' ὀλίγον δ' ἐκρίθη εὖλογον νὰ τεθῇ
τὸ ἀνάθημα εἰς θέσιν ἐπιφανεστέραν καὶ ἐπὶ βήθρου, ἐξ οὗ
ἡ Ἰωνικὴ ἐκείνη ἐπιγραφή, μακρυνθεῖσα τοῦ ἐδάφους, ἀπέ-
βαινε δυσανάγνωστος· δι' ὃ ἐγράφη ἡ κατωτέρα, ἀττικοῖς

(24) Stud. Σ. 18

γράμμασι, διότι τὸ Σίγειον ἦν τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Πεισι-
τράτου, καὶ ἔμεινε κτῆμα τοῦ Ἰππίου μέχρι τοῦλάχιστον
τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης. Καὶ ἔχει μὲν ἡ δευτέρα ἐπιγραφὴ
κνωμαλίας περὶ τὴν σύνταξιν, ὡς ὅτι ἄρχεται λέγον τὸ
ἀννημεῖον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξακολουθεῖ ὁ ἀναθείς, καὶ ἔπειτα
πάλιν ἐκ πρώτου ὁμιλεῖ τὸ ἀνάθημα. Ἔχει δὲ προσέτι καὶ
ἀνώμαλον τὴν χρῆσιν τοῦ δασέως σημείου Η εἰς τὰς λέ-
ξεις ἡθμὸν καὶ ἀδελφοὶ καὶ εἰς τὸ ὄνομα Αἴσωπος· ἀλλ'
ἀμφότερα ἀπαντῶνται εἰς τὰς γνησιωτάτας Ἀττικὰς ἐπι-
γραφάς, καὶ τὸ δεύτερον προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι πρωϊμώ-
τατα ἡ δασεῖα ἤρξατο ὀλίγον προφερομένη καὶ ἐν Ἀθή-
ναις. Τοῦ δ' Αἰσώπου τ' ὄνομα ὡς καλλιτέχνου ἐστὶν ἀλ-
λαχόθεν ἄγνωστον, καὶ πρέπει νὰ ταχθῇ κατὰ τὴν ἐπιγρα-
φὴν ταύτην εἰς τοὺς χρόνους τῶν Ὀλ. 70-75.

Σχῆμα 47 (C. I. 34).

Ἐπιγραφὴ ἐκ Πελοποννήσου: « Μάνθεος Αἴθου εὐχα-
ριστεῖ Διὶ ἐπὶ νίκη πεντάθλου παιδός ». Ἐπιγραφὴ ἐκ
Πελοποννήσου, ἔχουσα τὴν γραφὴν ἀρχαϊκὴν, καὶ βουστρο-
φηδὸν τὴν διάταξιν τῶν γραμμῶν, ὡς ἀρχαϊκὸν ἦν καὶ τὸ
προηγούμενον τῆς ἐπιγραφῆς ἀνάγλυφον· ἀλλ' ἡ πολλὴ
τῶν γραμμάτων κανονικότης, καὶ ἡ παρουσία τῆς διφθόγ-
γου ΟΥ εἰς τὰς καταλήξεις τῆς γενικῆς, καὶ ἡ κοινὴ διά-
λεκτος, εἰσαχθεῖσα ἐν Πελοποννήσῳ μόνον περὶ Ὀλ. 100,
φαίνονται τῷ Βοικχίῳ ἀποδεικνύοντα τὴν ἐπιγραφὴν νεωτέ-
ραν τῶν χρόνων οὗς ἐμφαίνει ἡ ἀξίωσις τοῦ ἀρχαιοφανοῦς
σχήματος τῶν γραμμάτων.

Σχῆμα 48 (C. I. 26).

« Καὶ οἱ κίονες Δήμητρος καὶ Κόρης ἀνάθημα καὶ

χθονίων θεῶν, καὶ (ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης πλευρᾶς) οὐδενὶ θεμιτὸν μετακινῆσαι ἐκ τοῦ Τριοπίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ τρίτου ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία ἐν τῷ Ἡρώδου ἀγρῷ. Οὐ γὰρ Λώϊον τῷ κινήσαντι. Μάρτυς δαίμων ἐνοδία ».

Δύο κίονες Καρυστίου λίθου, ἀμφοτέροι τὰ αὐτὰ περιέχοντες, καὶ εὑρεθέντες ἐπὶ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ, πλησίον τῆς Ῥώμης, κατὰ τὸν τρίτον λίθον ἀπὸ τῆς πόλεως.

Ἡ γραφὴ συμφωνεῖ καθ' ὅλα πρὸς τοὺς κανόνες τῆς Ἀττικῆς παλαιογραφίας, τοῦ Η καὶ Ω γραφομένων Ε καὶ Ο, καὶ τοῦ ου Ο. Γίνεται δὲ χρῆσις τῆς δασείας Η καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἔτι τῆς λέξεως ἐνοδία. Ἐπιτηδευτὸν δὲ μᾶλλον ἐστὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων Α, Γ, Δ, Θ, Λ, Ρ, Σ, Χ.

Ἀλλ' ὁ Ἡρώδης, ὅστις ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, ἦν ὁ λεγόμενος Ἀττικός, γεννηθεὶς ἐπὶ Ἀδριανοῦ, ἀκμάσας ἐπὶ Ἀντωνεῖνου, καὶ ζήσας μέχρι Κομμόδου. Οὗτος δέ, κατὰ Φιλόστρατον, «προσέκειτο πᾶσι τοῖς παλαιοῖς», δι' ὃ καὶ ἐν Ἀθήναις εὑρίσκονται τοῦ αὐτοῦ ἐπιγραφὰ ἀττικοῖς γράμμασι γεγραμμένοι.

Τὸ δὲ Τριοπίον ἦν ἱερὸν τῆς Δήμητρος ἐπὶ τοῦ Τριοπίου, ἀκρωτηρίου τῆς Καρίας. Ἴσως δ' ὠνόμασεν οὕτω καὶ τὸ ἐν Ῥώμῃ χωρίον ὃ Ἡρώδης, καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὸ εἰς τὴν Δήμητραν, χαριζόμενος εἰς τὸν φίλον καὶ συσπουδαστὴν αὐτοῦ Θεαγένην τὸν Κνίδιον (25). Διὰ τοῦ τρίτου δ' ἐννοεῖ «λίθου μυλιαρίου», ἔνθα καὶ μνημεῖον ἀνήγειρεν εἰς τὴν ἀποθανοῦσαν γυναῖκά του, ὡς πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Λώϊον δ' ἦν ἀρχαϊκὴ ἔκφρασις, τὸ θετικὸν τοῦ λῶστος, δηλοῦσα ἀγαθόν. Δαίμων δ' ἐνοδία ἦν ἡ Ἐκάτη Ἀρτεμις (26).

(25) Φιλόστρ. Β. Σοφ

δ'. Νέαι πλασταὶ ἐπιγραφαί.

Οὐ μόνον δ' οἱ ἀρχαῖοι ἐτεχνάζοντο, ἔνεκα πολιτικῶν συμφερόντων, ψευδεῖς ἀρχαῖκὰς ἐπιγραφάς, ἢ ἐκ φιλοκαίας ἀπεμιμοῦντο τοιαύτας ἐπιτηδευτῶς, ἀλλὰ καὶ νεώτεροι ἀπαταιῶνες ἔπλασαν πολλάκις δολίως ψευδεῖς ἀρχαίας ἐκ κακοήθους ἰδιοτελείας. Ἰδίως δ' ἐπὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἡ κοινὴ προσοχὴ ἐστράφη πρὸς τὰ προϊόντα τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἀρτίως ἀνευρισκόμενα, εἰς πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἐτίθεντο νόθοι ἐπιγραφαί, ἵνα δώσωσιν αὐτοῖς ἀνωτέραν ἀξίαν, καὶ ἐν τοῖς μουσείοις τῆς Εὐρώπης πολλὰ ἀγάλματα ἴστανται ἐπὶ βάσεων ψευδεπιγράφων· καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν δακτυλιολίθων ἐχαράττοντο ψευδῆ τεχνιτῶν ὀνόματα, ὥς τὸ τοῦ Ἀπολλωνίδου φερ' εἶπεῖν, ἐνὸς τῶν ὑπὸ Πλινίου μνημονευομένων δακτυλιογλυπτῶν, ἐχαράχθη προφανῶς ἐν νεωτέροις χρόνοις ἐπὶ ψήφου παριστώσης δάμαλιν (27). Ὅμοίως δὲ πλαστὴ ἐλέγχεται ἡ ἐπιγραφή, καὶ μεταγενεστέρα ἡ ψῆφος, ἐν Μαφείῃ (28), καὶ ἑτέρα ἐπιγραφή διατηρουμένη ἐν τῷ Βουρβονικῷ Μουσείῳ, καὶ οὕτω, κακοσυνθέτως ἔχουσα· «*Τῇ Ἑλλάδι τὸ τρόπαιον ἐστάθη, καταρικηθέντων Καρυατῶν*».

Ὁ θρασύτερος δὲ καὶ μᾶλλον ἄξιος στιγματισμοῦ μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἀπαταιῶνων τοῦ εἶδους τούτου ἦν ὁ Μιχαὴλ Φουρμόντος (Fourmont), Γάλλος τὸ γένος, ὅστις ἐν ἔτεσι 1729-30 ἐπέμφθη μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα καὶ μικρὰν Ἀσίαν πρὸς ἀρχαιολογικὴν περιήγησιν, καὶ ἐκόμισεν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀντίγραφα χιλίων περί-

(27) Bracci, Mem. dei incisori. I, 25. — O. Müller, Denkm. 173.

(28) Crit. Lap. 79.

που ἐπιγραφῶν, καυχώμενος, ψευδῶς κατὰ πᾶσαν πιθανώ-
τητα, ὅτι συνέλεξε 3500 (29). Ἀμαθὴς δ' ὢν καὶ ἀνίκα-
νος εἰς ἀκριβῆ ἀντιγραφὴν, ἵνα μὴ ἐλεγχοῖται μετὰ ταῦτα,
κατέστρεψε τὰ πρῶτότυπα μνημεῖα, ἣ ἔρριπτεν αὐτὰ εἰς
τὴν θάλασσαν, ἐπὶ τῇ ἀβελτέρῳ προφάσει ὅτι διατηρεῖ οὕ-
τως εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα τὴν δόξαν τῆς ἀποκλειστικῆς
αὐτῶν κτήσεως· καὶ τολμᾷ νὰ κομπάζῃ ἐν ἐπιστολῇ πρὸς
τὸν τότε ὑπουργὸν Μωρεπά, ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν ἔγραφεν,
ἡσχολεῖτο ὁ ἱερόσυλος εἰς τὴν μέχρις ἔχρους καταστροφὴν
τῶν μνημείων τῆς Σπάρτης!

Ἐλπίσας δὲ διὰ τῶν τοιούτων κακουργημάτων ὅτι ἐδύ-
νατο νὰ διαφύγῃ τὸν ἔλεγχον, προέβη μέχρι τῆς θρασύ-
τητος τοῦ νὰ πλάσῃ ἀνυπάρχτους ἐπιγραφάς, ἵνα σπου-
δαιότερον ἀναδείξῃ τὸν καρπὸν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ἀλλ'
ἐν αὐταῖς κυρίως ἐφωράθη ὡς ἐκ τῆς παχυλῆς αὐτοῦ ἀμα-
θείας, καὶ ἀναμφισβητήτως ἀπέδειξεν εἰκοσιπέντε ἐξ αὐτῶν
νόθας ἢ βαθεῖα ἀρχαιομάθεια τοῦ Βοικχίου (30), συμφά-
σκοντας ἔχοντος τὸν Λόρδον Ἀβερδεϊνον, τὸν Pine-Knight
καὶ ἄλλους, ἐν ᾧ τινές, ὡς Βαρθελεμῆς, ὁ συγγραφεὺς τοῦ
Ἀναχάρσιδος, ἐδίσταζον, ὁ δὲ Raoul-Rochette καὶ ὑπερε-
μάχησεν ὑπὲρ τῆς γνησιότητος αὐτῶν, ἀλλ' ὅλως ἀδεξίως
καὶ ἀτυχῶς (31).

Τινὲς τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ὑποτίθενται εὑρεθεῖσαι εἰς
τὰ ἐν Ἀμύκλαις (τὸ νῦν Σκλαβοχώρι) μὴ ὑπάρχοντα ἐρεί-
πια ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἄλλαι δέ, αὐτόθι πάλιν, εἰς
πλαστὸν τινα ναὸν πλαστῆς θεᾶς Ὀργας, ἄλλαι εἰς
Φλιοῦντα, καὶ ἄλλαι εἰς Φάρας καὶ Κα

Αἱ πρῶται δύο, ὑπ' ἀριθ. 44 καὶ 45 ἐκδεδομέναι ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Βοικχίου, ὑποτίθενται κατάλογοι, οὐχὶ κἄν ἱερέων, ἀλλ' ἱερειῶν (!) τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τούτων διαιρουμένων εἰς μητέρας καὶ κόρας τοῦ θεοῦ, φαίνεται κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν γαλλικῶν μοναστηρίων, ἐν αἷς αἱ μοναχαὶ μακρύνονται εἰς mères et filles du bon Dieu. Εἰσὶ δ' ἀμφότεραι τῶν μυθολογικωτάτων χρόνων, διότι ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 44 ἡ τρίτη μήτηρ, καὶ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 45 ἡ πρώτη, ἔστι θυγάτηρ τοῦ κατοικίσαντος τὰς Ἀμύκλας καὶ οἰκοδομήσαντος τὸν ναὸν αὐτῶν βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀμύκλου, υἱοῦ τοῦ Λακεδαίμονος καὶ τῆς Σπάρτης, γαμβροῦ τοῦ Λαπίθου καὶ πενθεροῦ τοῦ Ἀρκάδος, πατρὸς δὲ τῆς Δάφνης, ἣτις μετεμορφώθη εἰς τὸ ὁμώνυμον φυτόν (32).

Ἡ δ' ὑπ' ἀριθ. 46 ἐπιγραφή ἐστὶν ὁμοῖος κατάλογος πατέρων καὶ κόρων, ἥτοι ἱερέων καὶ διακόνων, ἐκ Φλιοῦντος.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 47-56 εἰσὶ πανάρχαιοι ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί, κεχαραγμέναι δῆθεν ἐπὶ βωμῶν ἢ βάσεων σχήματος ἀπραδειγματίστου.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 57-59 λέγονται γεγραμμέναι ἐπὶ ἀσπίδων βασιλέων, πασῶν τῶν ἐποχῶν, διότι ἡ μὲν ὑποτί

θεν, ἡ δὲ 56, δίγραμμος, ἔχει ἀμφοτέρας τὰς γραμμὰς δεξιόθεν ἀρχομένας. Τῆς 55 μία γραμμὴ χωρεῖ πρὸς τὰ ἄνω, μία πρὸς τὰ κάτω, καὶ ὑπ' αὐτὰς εἰσὶ τρεῖς ὀριζόντιαι, ὧν μία ἐκ δεξιῶν ἀρχομένη, καὶ δύο ἐξ ἀριστερῶν. Εἰς τὰς 61-63 τὸ ὄνομα τοῦ γραμματέως γράφεται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ὡς δῆθεν κιονηδόν, ἀλλὰ κυρίως πλαγίως, κατὰ τὸ σχ. 49.

Ὡς δὲ πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν γραμμάτων· εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας ὑποτιθεμένας τῶν ἐπιγραφῶν, καὶ αὐτὰς τὰς ἀποδιδόμενας εἰς τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ἀπαντῶνται σχήματα γραμμάτων ἢ ἀνύπαρκτα καὶ ἀπαρადειγμάτιστα, οἷα τὰ ἐν σχ. 50, ἢ ἀνήκοντα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων, οἷον τὸ $E=e$, τὸ $C=s$, τὸ $\tau=στ$, τὸ $\Gamma=\gamma$, τὸ $\Lambda=\lambda$, τὸ $\Omega=\omega$, καὶ πολλάκις ὅλοι οἱ σχηματισμοὶ συγχέονται, καὶ οἱ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰσὶ διατεθειμένοι βουστροφηδόν. Πολλὰ δὲ γράμματα συμπλέκονται πολλάκις καὶ εἰς μονογράμματα, ὅπερ ἦν ἕξις τῆς ῥωμαϊκῆς γραφῆς

τοῦ πρώτου Μεσσηνιακοῦ πολέμου, ἄλλοτε διὰ τοῦ ἀνυ-
 παρκτοῦ ΟΟ, ἐξ οὗ δῆθεν παρήχθη τὸ σχῆμα ω· ἄλλοτε τέ-
 λος καὶ διὰ τοῦ ΟΥ, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ, φαίνεται, ὅτι τὸ ΟΥ καὶ τὸ
 Ω εἰσὶν ἐπίσης μακρὰ Ο, καὶ δύνανται ν' ἀντικαθίστανται
 ἀμειβαίως. Οὕτω τερατολογεῖ γράφων· (ἐν ἐπιγρ. 67) τοῦν
 Λακεδαιμονίου οὖν, ἀντὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὦν. Πο-
 λλάκις δὲ συγχέει ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ αὐτοὺς τούτους τοὺς
 τύπους.

Δατεῖα καὶ δίγαμμα οὐδαμοῦ ὑπάρχει.

Μεταξὺ δὲ τῶν συμφώνων παρεντίθησι πολλάκις ἐν ε
 (γράφων φερ' εἶπεν Μενεμόνορος ἀντὶ Μνήμονος), κατὰ τὸ
 σύστημα τῆς Ἑβραϊκῆς γραφῆς, διό

φάς ἔχει τοὺς γραμματικούς, εἰς ἄλλας δὲ τοὺς δεκαδικοὺς ἀριθμούς.

Τὸ θ εἰς τινας τῶν ἐπιγραφῶν, τὰς ἀρχαιοτέρας μάλιστα (οἷον τὴν ὑπ' ἀριθ. 44), ὑπάρχει, εἰς ἄλλας δὲ (οἷον τὴν 45), μόνον ἐν ἀριθμοῖς. Ἄλλοτε δ' ἀντ' αὐτοῦ ἀντικαθίσταται τὸ σ, καὶ κατὰ Λακωνισμόν, κακῶς ἐννοούμενον, γράφεται (ἐν ἀρ. 62) *Κλεάνσης* ἀντὶ *Κλεάνθης*, διότι δῆθεν οἱ

ωνος, ἐν ἀρ. 44, μιᾷ τῶν ἀρχαιοτάτων), ἄλλοτε οὐχί, καὶ μάλιστα αὐτὸ τὸ διπλοῦν γγ γράφεται ἀπλοῦν, οἷον ἐν ἀρ. 49 Ὅγα ἀντὶ Ὅγγα.

Ὁμοίως ἐκ τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Ἡσυχίου· «Ἐμπά-

